

**KOTI
NIEMESSÄ**

Avauksia Niemen alueen
kehittämiseksi opiskelija-
asumisen näkökulmasta

Emmi Putkonen
2018

Avauksia Niemen alueen kehittämiseksi opiskelija-asumisen näkökulmasta

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Teollinen muotoilu
Kevät 2018
Emmi Putkonen
Opinnäytetyö | 85 sivua

TIIVISTELMÄ

Nuorten yksinäisyyteen on viime vuosina kiinnitetty yhä enemmän huomiota. Se on marginaalinen, mutta kasvava ilmiö. Asumisella ja kaupunkiympäristöllä on oma roolinsa yksinäisyyden kitkemiseksi pois. Tätä mahdollisuutta lähdettiin kartoittamaan yhdessä Lahden kaupungin ja Lahden Talojen kanssa. Kohteena oli Niemen tuleva kampusalue, johon Lahden ammattikorkeakoulu (LAMK) keskittää toimintansa syksyllä 2018.

Kaupungit ovat monitahoisia kokonaisuuksia, ja suunnittelussa tulisikin huomioida kokonaisvaltaisesti rakennettu ympäristö, palvelut sekä kaupungin strategia. Tässä kokonaiskuvassa tulee esiin muotoilijan rooli. Muotoilija toimii kaupunkisuunnittelussa kaupunkilaisten kuuntelijana ja kommunikoi eri sidosryhmien kanssa, tuoden näkyväksi eri tahojen tarpeet ja toiveet. Tätä kutsutaan myös kaupunkimuotoiluksi.

Keskeiseksi teemaksi opiskelijoiden asumisen toiveissa osoittautui oman tilan ja oman rauhan varjeleminen, mutta myös yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys. Lopullisiksi painopisteiksi valikoituivat myös omassa kodissa tehokkaat tilaratkaisut neliöiden määrän sijaan, sekä lemmikkien merkitys hyvinvoinnin kannalta. Näiden tulosten pohjalta tavoiteltiin arjen spontaaneja kohtaamisia tukevaa asuinympäristöä.

Lopputuloksena syntyi kokonaisuus, jossa tarkastellaan tulevaisuuden kampusalueen asuinympäristöä julkisesta tilasta puolijulkiseen ja lopulta opiskelijan yksityiseen asuntoon. Konseptit on tarkoitettu keskustelunavauksiksi haastamaan totuttuja toimintatapoja ja tuomaan esiin opiskelijoiden näkökulmaa kaupunkikehitykseen. Konsepteista muodostuva aluekokonaisuus pitää sisällään tiloja, jotka mahdollistavat oleskelun oman kodin ulkopuolella, kohtaamisia muiden kaupunkilaisten kanssa, sekä joustavan majoittumisen.

Avainsanat: kaupunkimuotoilu, kaupunkisuunnittelu, käyttäjälähtöisyys, opiskelijat, asuminen

Concepts for developing the Niemi area from a student housing perspective

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Design
Industrial Design
Spring 2018
Emmi Putkonen
Bachelor's Thesis | 85 pages

ABSTRACT

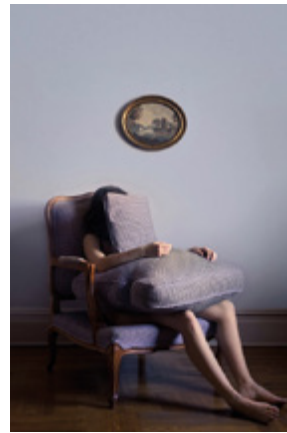
The loneliness and social exclusion of young people is a growing problem that has received increasing attention lately. Housing and the urban environment have their own roles in decreasing loneliness. These possibilities have been researched together with the City of Lahti and Lahden Talot, a housing supplier. The main focus of this project is the Niemi campus area, which is now under construction. The Lahti University of Applied Sciences campus will move to the Niemi area in the Autumn 2018.

Cities are complex systems, and urban planning should consider the built environment, services and also the goals of the strategy. The role of the designer in urban planning is to listen to the citizens, communicate with stakeholders, and bring to light the different parties' needs and wishes. This is also known as urban design.

A central theme that came up regarding student housing was the need for personal space and privacy, but students were also interested in the community and co-operation. The central themes of this project are to introduce more effective solutions in the living area instead of increasing space, and also the role of pets in improving student welfare. These results form the basis of developing a living environment that fosters spontaneous social encounters in everyday life.

The end result is a holistic vision that incorporates the living environment in the future campus area, ranging from the public through the semi-public all the way to the student's private apartment. These concepts are intended to start new types of discussion, to challenge the conventions, and to strengthen the voice of the students in urban planning. These concepts include spaces that facilitate activities outside of the private home, meeting other citizens, and flexible accommodation solutions.

Keywords: urban design, urban planning, user-centric design, students, housing

EMMI PUTKONEN 2018

emmi.k.putkonen@gmail.com
050 337 6970

KIITOS

Henrik Saari / ohjaaja
Pirkko-Leena Jakonen,
Marja Mustakallio
ja Ari Juhani
Lahden kaupunki

Sara Ikävalko / ohjaaja
Paula Nurminen / opponentti
Juha Tiitta / erityisopettaja
LAMK

Jyri, Erja, Aura ja Ilari
Minttu, Julia
tukijoukot

Pinterest ja irtokarkit

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
1.1.	Kaupunki nuorten palveluna	6
1.2.	Lahden kaupunki	7
1.3.	Lahden Talot Oy	7
1.4.	Tutkimusasetelma	8
2	KAUPUNGIT JA MUOTOILU	10
2.1.	Kaavoitus	11
2.2.	Muotoilu ja vuorovaikutus kaupunkisuunnittelussa	12
2.3.	Kehittyvä Niemen alue	16
2.4.	Asumisen tilat ja paikat	18
2.5.	Asumisen ilmiöt ja trendit	22
	2.5.1 Asuminen ja yksinäisyys	23
	2.5.2 Asuminen ja yhteisöllisyys	23
3	OPISKELIJAT	27
3.1.	Käyttäjätutkimuksen eteneminen	28
3.2.	Opiskelijaelämä	32
3.3.	Opiskelijan kaupunki	34
3.4.	Opiskelijan koti	37
	3.4.1. Opiskelija-asumisen nykytila	38
	3.4.2. Asumisen toiveet, haaveet ja tulevaisuus	40
4	YHTEENVETO JA RAJAUS	43
5	SUUNNITTELU	49
5.1.	Ideointi	52
5.2.	Ideaseinä kiertämään!	54
5.3.	Kohti kotia Niemessä	58
6	KOTI NIEMESSÄ	62
6.1.	Kuusi konseptia	63
6.2.	Jatkokehitys	81
7	ARVIOINTI	82
7.1.	Prosessi	83
7.2.	Lopputulos	84
7.3.	Ohjaajan arviointi	85
	Lähteet	86
	Liitteet	91

1

JOHDANTO

- 1.1. Kaupunki nuorten palveluna
- 1.2. Lahden kaupunki
- 1.3. Lahden Talot Oy
- 1.4. Tutkimusasetelma

”Mä en usko, että kukaan oikeesti ymmärtää, miten helvetin yksinäistä mun arki oikeesti on. :(

— — vääristelen totuutta tuttaville ja perheelle mun yksinäisyydestä. Selitän menoista ’yhden kaverin’ kanssa tai kerron juttuja tyylii yläasteajoilta ettei tarviis myöntää olevansa luuseri jolla ei oo elämää.”

Jodel

Yksinäisyys ei piinaa vain vanhuksia — myös nuorten yksinäisyys on olemassa oleva ilmiö. Tämän havaitsin perehtyessäni nuorten kaupunkilaisten arvoihin, unelmiin ja kaupunkikokemukseen projektiassistenttina Kaupunki nuorten palveluna –hankkeessa. Nuorten yksinäisyys on tunnistettu myös kasvavaksi yhteiskunnalliseksi ongelmaksi, mutta toimia sen ehkäisemiseksi on tehty vasta vähän.

Nuorten kertomuksissa yksinäisyys ja sosiaalinen kanssakäyminen linkittyivät muun muassa omaan kotiin ja asuinympäristöön. Ryhdyin siis tässä opinnäytetyössä tutkimaan, miten yksinäisyyttä voitaisiin vähentää uusilla asumisratkaisuilla ja asuinympäristön kehittämisellä.

Myös Lahden kaupunki kiinnostui aiheesta. Asuntoasiain päällikkö Ari Juhani tarjosi yhteistyötä Niemen kampusalueen opiskelija-asumisen ja ympäristön kehityshankkeen kanssa. Kaupunkisuunnittelijat olivat kivanneet opiskelijanäkökulmaa alueen kehittämiseen, ja minulla oli mahdollisuus sitä tarjota.

Niemen alue tulee olemaan muutoksen alla, kun Lahden ammattikorkeakoulu (LAMK) keskittää toimintansa sinne. Kesästä 2017 alkaen aluetta on kaavoitettu erityisesti toimivana kampusalueena, jossa yrityselämä ja opiskelijat kohtaavat. Tässä työssä tarkastelen siis Niemen aluetta ja yksinäisyyttä opiskelija-asumisen näkökulmasta.

KUVA 2 Niemen alueen maa-
merkinä toimii edelleen käy-
tössä oleva Polttimo.

1.1. Kaupunki nuorten palveluna

Kaupunki nuorten palveluna on Muotoiluinsti-
tuutin hanke, jonka tavoitteena on kehittää kau-
punkia ja sen palveluita vastaamaan nuorten,
16-29 vuotiaiden, kaupunkilaisten tarpeita. Han-
ke on alkanut tammikuussa 2017 ja jatkuu vuo-
den 2018 loppuun saakka. Työtä tehdään tiivis-
sä yhteistyössä Lahden, Helsingin, Espoon ja
Vantaan Ohjaamo-palveluiden kanssa. Hanketta
rahoittaa Kaupunkitutkimus ja metropolitiikka –
tutkimus ja yhteistyöohjelma (Katumetro). (Kau-
punki nuorten palveluna 2017)

Jatkaminen hankkeen parissa tuntui luonnol-
liselta, sillä olin jo niin sanotusti sisällä aihees-
sa. Kohderyhmä oli tuttu, ja sain itse määritellä
työni aiheen aiemmin esille nousseiden havain-
tojen pohjalta. Tämä opinnäytetyö on siis toteu-
tettu kyseisen hankkeen lähtökohdista ja sen ta-
voitteisiin pohjaten (kuvio 1).

1

**Kaupungit tarvitsevat parempia
ja ihmislähtöisempiä ratkaisuja.**

2

**Käyttäjälähtöinen suunnittelu
ja palvelumuotoilu puolustaa
käyttäjän näkökulmaa.**

3

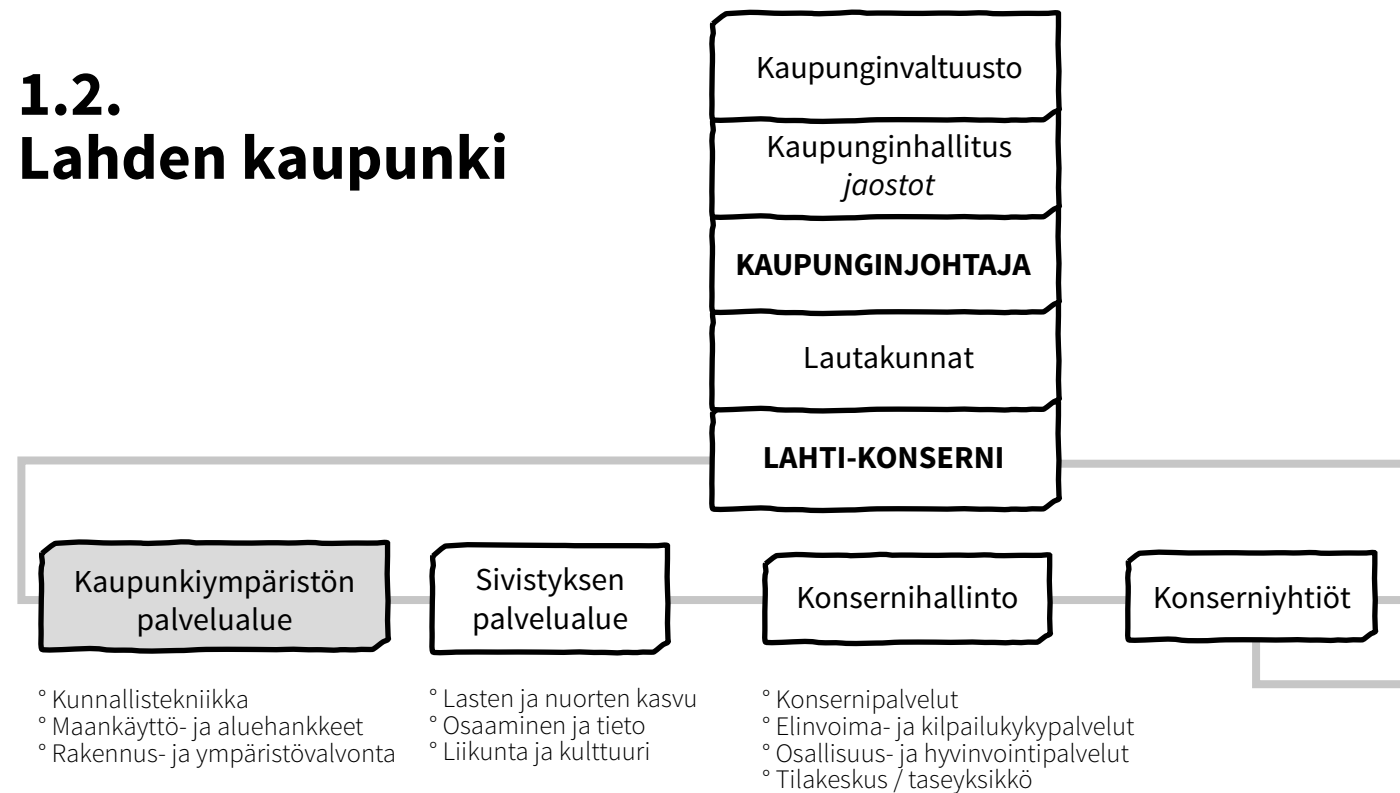
**Kaupunkikoneisto
kommunikoimaan
kaupunkilaisten kanssa.**

4

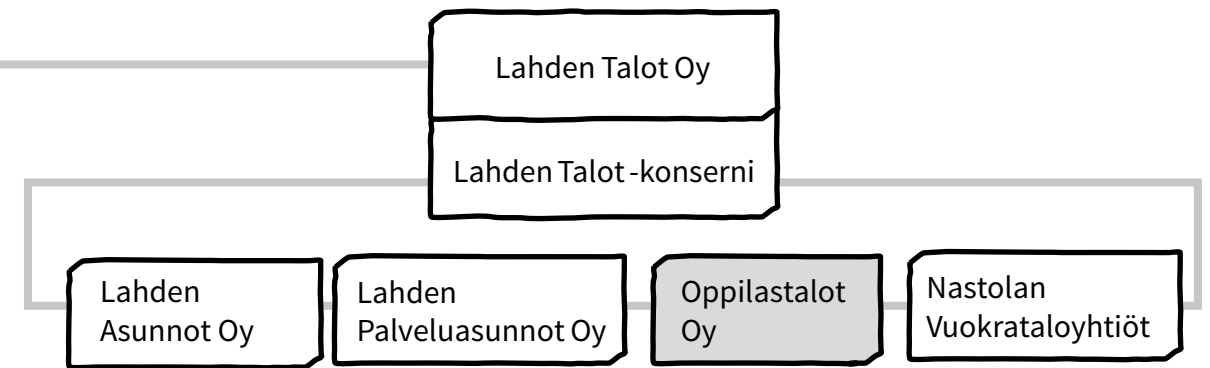
**Tavoitteena tunnistaa ja
rakentaa kaupunkia nuorille.**

KUVIO 1 Kaupunki nuorten palveluna
-hankkeen lähtökohdat.

1.2. Lahden kaupunki

1.3. Lahden Talot Oy

KUVIO 2 Sidosryhmien organisaatio-kaaviot. (Lahden kaupunki 2018b; Lahden Talot 2018 mukaan)

Lahti on 120 000 asukkaan kaupunki Päijät-Hämeessä (Lahden kaupunki 2018a). Tässä opinäytetyössä toimin tiiviissä yhteistyössä Lahden Kaupunkiympäristö –palvelualueen kanssa. Sain yhteyshenkilökseni ja ohjaajakseni kaupungin vuorovaikutussuunnittelija Henrik Saaren. Lisäksi tärkeitä yhteistyökumppaneita olivat projektipäällikkö Pirkko-Leena Jakonen ja kaavoitusarkkitehti Marja Mustakallio sekä asuntoasioista vastaava Ari Juhani, jonka kautta olin yhteydessä Lahden Talot –vuokra-asuntoyhtiöön.

Kaupunkiympäristön palvelualue vastaa perusedellytysten luomisesta kaupungin ja sen ympäristön kestäväälle kehitykselle sekä asumiselle,

yrittämiselle ja muulle kaupunkielämälle. Myös Lahden seudun joukkoliikenne on osa tätä palvelualueetta. (Lahden kaupunki 2018b.)

Lahden kaupungin tavoitteena on luoda Niemen entisestä teollisuusalueesta monipuolinen kaupunkialue, tukemalla alueen jo olemassa olevia toimintoja ja luomalla uutta sen joukkoon. Tulvaisuudessa alueella kohtaavat opiskelu, yritys-elämä ja asuminen. (Lahden kaupunki 2018c.)

Lahden Talot Oy on kaupungin omistama Lahden suurin vuokra-asuntoja tarjoava yhtiö. Sen alla toimii Lahden Talot –konserni, jonka tytäryhtiöitä ovat Lahden Asunnot oy, Lahden palveluasunnot oy, Oppilastalot oy sekä Nastolan vuokrayhtiöt (kuvio 2). Asunnot ovat pääosin ARA-rahoituksella rakennettuja, mikä mahdollistaa edullisen omakustannehinnan kuluttajalle (Lahden Talot 2018). Laajan konsernin ja monipuolisen asuntotarjonnan ansiosta Lahden Talot kykenee palvelemaan kaupunkilaisia monissa eri elämäntilanteissa.

Oppilastalot Oy:n on osa Lahden Talot –konsernia (kuvio 2). Nimensä mukaisesti sen tehtävänä on rakennuttaa ja vuokrata asuntoja opiskelijoille. Tällä hetkellä Oppilastaloilla on Lahdessa kahdeksan kohdetta. (Oppilastalo oy 2018.) Niemen kampuksen kohde tulee olemaan yhdeksäs.

Lahden Talot haluaa tulla esille nykyaikaisena ja innovatiivisena uuden Niemen kampusalueen kohteensa myötä. Ennakkoluulottomilla ratkaisuilla he haluavat luoda positiivisempaa imagoa. (Mäntynen 2017.)

1.4. Tutkimusasetelma

8 Projektin alussa tavoitteet rajattiin yhdessä ohjaajani, vuorovaikutussuunnittelija Henrik Saaren kanssa seuraavasti: *Tavoitteena on luoda Lahden Niemen kampusalueen opiskelija-asumiseen liittyviä ratkaisuja, jotka vastaavat käyttäjäryhmän tarpeita ja tukevat Niemen alueen kehitystavoitteita. Suunnitelma huomioi alueen kokonaisuutena yksityisistä tiloista lähiympäristöön ja sen palveluihin.* Tavoite on rajattu alussa laveasti, sillä työ tulee olemaan katsaus alueeseen kokonaisuutena.

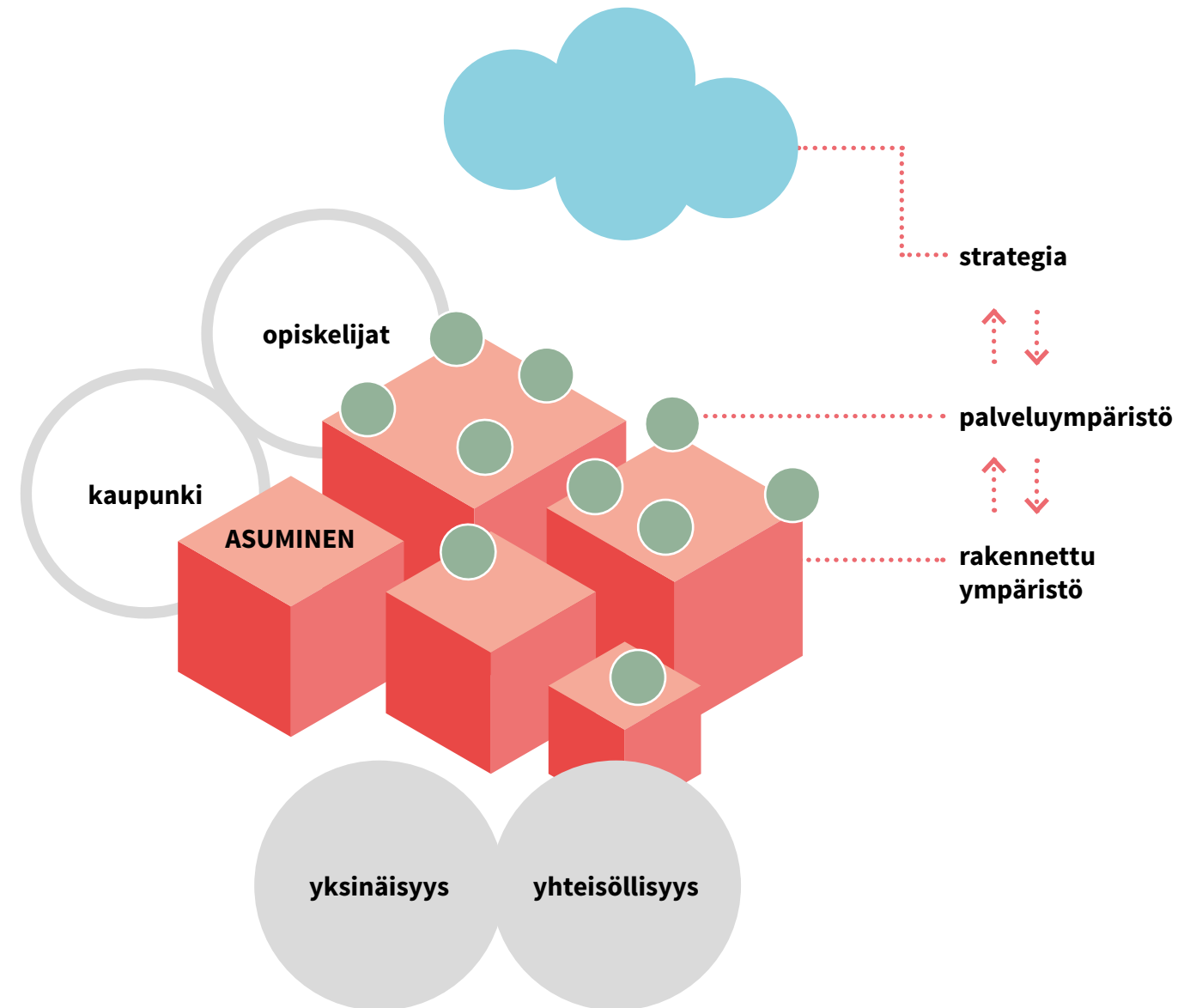
Kun kehitetään hyvää asumista, ei voida keskittyä vain neljän seinän sisään rajautuvaan asuntoon. Hasu (2017, 34) tuo esiin laajennetun kodin käsitteen. Asunnon muuttuessa kodiksi, myös pihapiiri, kortteli ja laajemmat alueet tulevat osaksi kodin kokemusta.

Yksilöllinen asumisen kokemus muodostuu siis itse asunnon lisäksi rakennuksesta, pihasta ja ympäröivästä kaupunkiympäristöstä palvelui-

neen. Tämän johdosta keskityn työssä myös asumista ympäröivään kaupunkiympäristöön, mikä tässä työssä tarkoittaa Kampusraitin ja Kampuspuiston huomioimista.

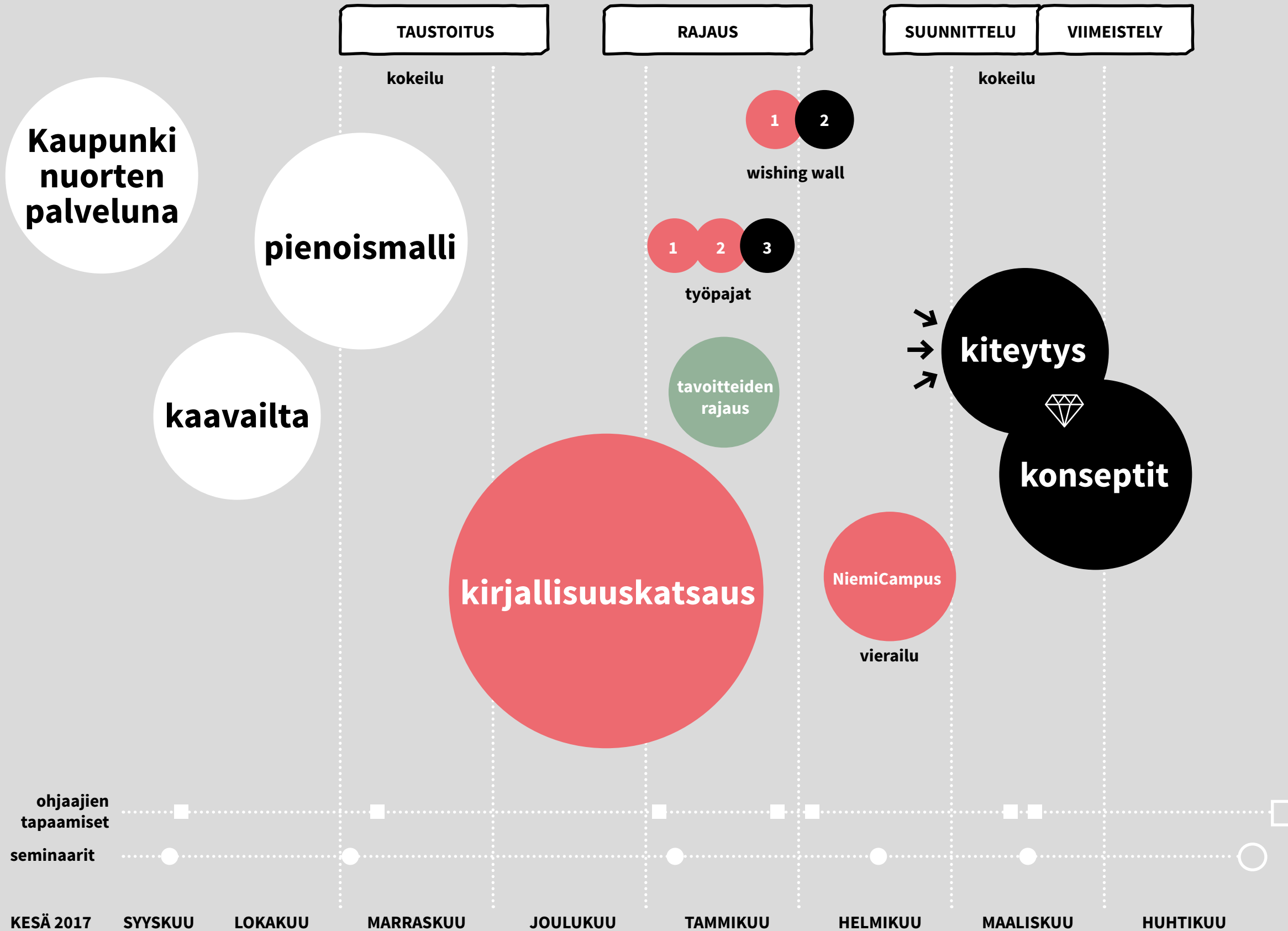
Roolini muotoilijana on tässä projektissa kohdata kohderyhmän edustajia, eli muita opiskelijoita sekä viedä eteenpäin heidän näkemyksiään ja toiveitaan tulevalle asuinalueelle. Tavoitteenani on tarjota uusia näkökulmia kaupunkisuunnitteluun ja tuoda opiskelijoiden ääni esiin käyttäjälähtöisiä menetelmiä hyödyntäen. Aihetta on tutkittu paljon, joten aiempien tutkimustulosten hyödyntäminen on viisasta.

Kaupunki nuorten palveluna –hanke pohjautuu ajatukseen kaupungin kokonaisvaltaisesta suunnittelusta. Tavoitteena on läpileikata kaupungin strategia, palveluympäristö sekä rakennettu ympäristö (kuvio 3). Tätä työtä ohjaa sama kokonaisvaltaisen suunnittelun periaate.

KUVIO 3 Kaupunkimuotoilu yhdistää kaupunkien kehityksessä kaupungin strategian, palveluympäristön sekä rakennetun ympäristön (Ikävalko 2018 mukaan). Tässä työssä käsitellän tätä kokonaisuutta opiskelijoiden ja kaupungin sekä yksinäisyyden ja yhteisöllisyyden näkökulmista.

LUKU 2-3
Toinen ja kolmas luku käsittelevät asumiseen ja opiskelijoihin liittyvää taustoitusta, sekä tekemääni käyttäjätiedon keruuta ja sen tuloksia.

LUKU 4
Neljännessä luvussa tuon yhteen keräämäni aineiston ja tarkennan suunnittelutyön tavoitteita, luon briefin.

LUKU 5-6
Viidennessä luvussa esitelen suunnitteluprosessin, jonka lopputuloksena on kuudennessa luvussa esitelty Koti Niemessä –konseptikokonaisuus.

LUKU 7
Viimeisessä luvussa arvioin prosessia ja työn onnistumista. Lopuksi ohjaaja antaa arvioinnin omasta näkökulmastaan.

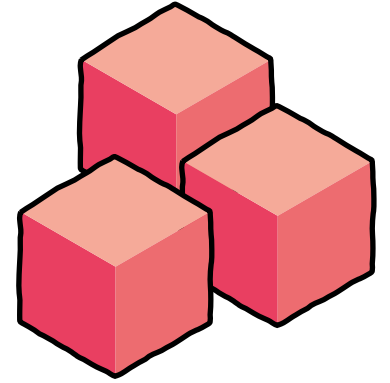
2

KAUPUNGIT & MUOTOILU

- 2.1. Kaavoitus
- 2.2. Muotoilu ja vuorovaikutus kaupunkisuunnittelussa
- 2.3. Kehittyvä Niemen alue
- 2.4. Asumisen tilat ja paikat
- 2.5. Asumisen ilmiöt ja trendit
  - 2.5.1 Asuminen ja yksinäisyys
  - 2.5.2 Asuminen ja yhteisöllisyys

**”Kaupunki:
oman kuntansa
muodostava, tiheään
(suunnitelmallisesti)
rakennettu, tav. suuri
asutuskeskus.”**

KOTUS 2018

Muotoilun rooli on kasvanut merkittävästi yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla ja uusia sovellusaloja tulee jatkuvasti. Muotoilun menetelmiä hyödynnetään niin palveluiden, yhteiskunnan kuin tuotteidenkin käyttäjälähtöisessä suunnittelussa. Tässä työssä tuodaan esille muotoilun mahdollisuuksia kaupunkien asukaslähtöisessä kehittämisessä. Puhutaan myös kaupunkimuotoilusta.

Tässä luvussa tuodaan esiin vuorovaikutuksen merkitys kaupunkikehityksessä ja avataan sitä, mikä on muotoilun rooli tässä kaikessa. Yleisen kaupunkikehitystä tarkastelevan osuuden jälkeen käsitellään Niemen aluetta ja sen tulevaisuuden näkymiä. Lopuksi syvennyttään asumiseen ja siihen linkittyviin yhteiskunnan ajankohtaisiin ilmiöihin.

2.1 . Kaavoitus

11 Kaavoituksella, eli maankäytön suunnittelulla, kunnat ohjaavat alueiden käyttöä ja rakentamista. Sen tavoitteena on luoda kestävää ja toimivaa kaupunkiympäristöä sekä huolehtia kansalaisten peruspalveluista. Kaavassa määrätään, minne sijoitetaan asuntoja, puistoja, palveluita tai liikennealueita. Se on yksi kaupunkiorganisaation lakisääteisistä velvollisuuksista. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999.)

Kaavoituksen historia ulottuu 1800-luvulle, jolloin kaupunkien rakentaminen määrätin tehtävän vahvistetun asemakaavan mukaan. Vuosikymmenien aikana asemakaavoituksen vaikutusalue laajeni ja muuttui säädellymmäksi. Yleiskaava tuli mukaan vasta 1940- ja 1950-lukujen taiteessa, kun kaupunkien kasvaessa nähtiin tarve ohjata maankäytön kokonaisuutta. (Jauhiainen & Niemenmaa 2006, 234-235.)

Laissa on määritelty kaupunkilaisten oikeus osallistua kaupunkiympäristön suunnitteluun. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen historia kaupunkikehityksessä kantaa pitkälle. Jo 1960-luvulla ryhdyttiin kritisoimaan julkista hallintoa kansalaisista etäännyttämisestä ja vaatimaan suunnittelun demokratisoimista. (Jauhiainen & Niemenmaa 2006, 256.)

MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAKI 132/1999

” Yleiskaava 35 §

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella.

Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.”

” Asemakaava 50 §

Alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla.”

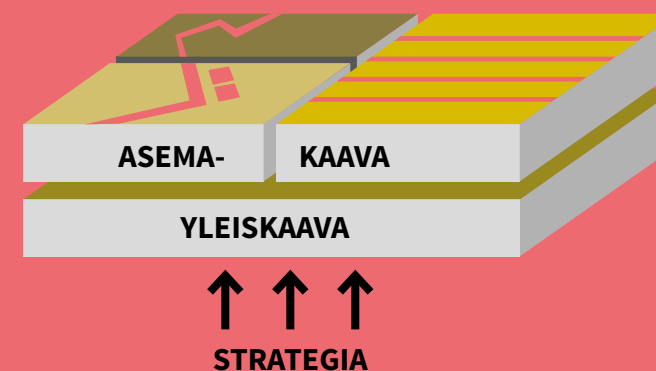
” Vuorovaikutus ja kaavoituksesta tiedottaminen 6 §

Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään.

Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen.”

” Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa 62 §

Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.”

KUVIO 5 Kaupungin strategia ohjaa yleiskaavan suunnittelua. Yleiskaavaa ohjaa yksityiskohtaisempaa rakentamista. (Lahden kaupunki 2018d; Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, §35, §50.)

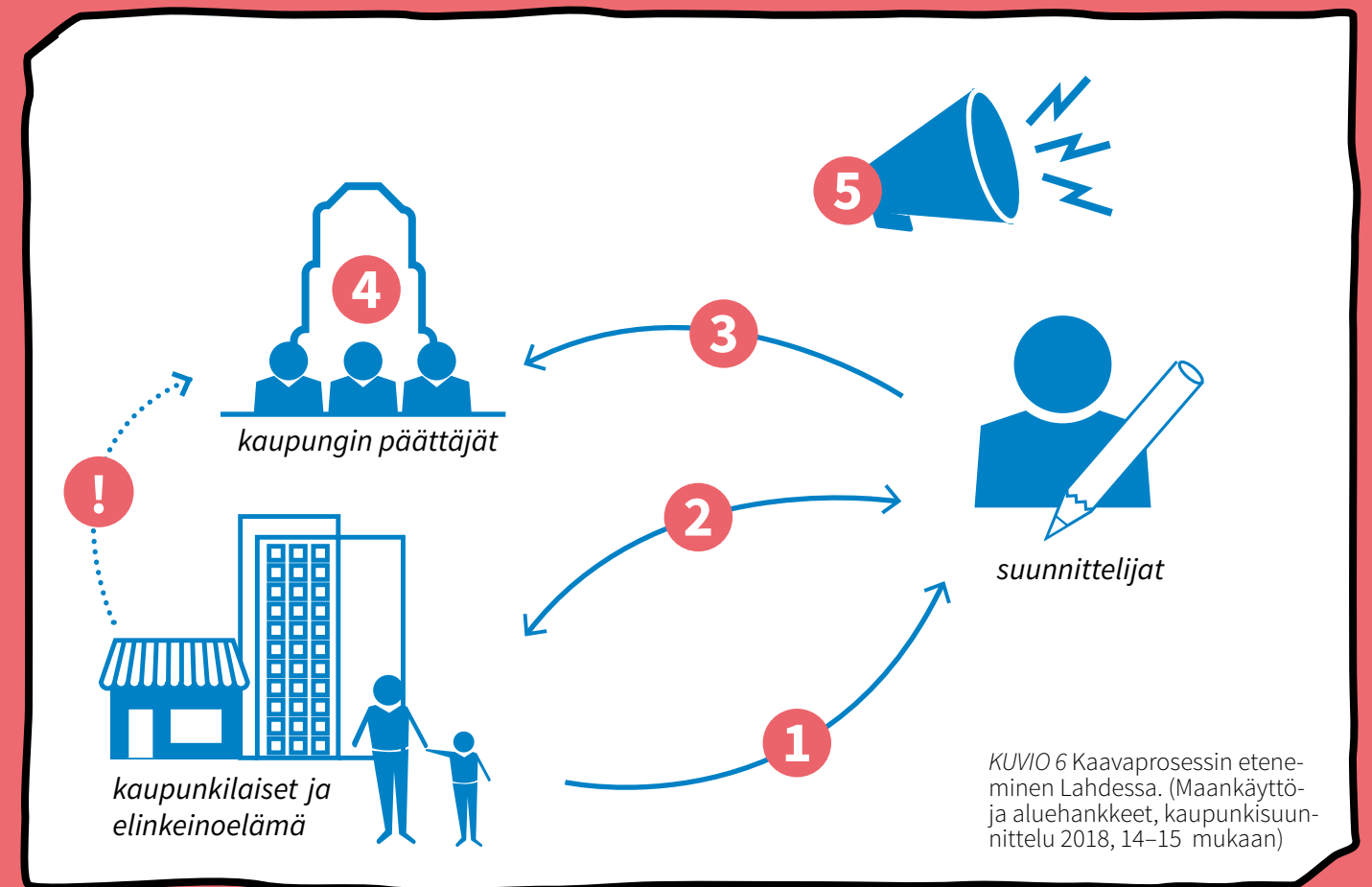
2.2. Muotoilu ja vuorovaikutus kaupunkisuunnittelussa

Vuorovaikutteinen kaupunkisuunnittelu

Vasta tällä vuosituhanella on alettu kansallisesti panostaa kaupunkilaisten osallistamiseen kaavatyössä. Vuonna 1999 uudistetussa Maankäyttö- ja rakennuslaissa kaupunkilaisten mahdollisuus osallistua maankäytön suunnitteluun on nostettu yhdeksi merkittäväksi teemaksi (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, §1). Tämä nähdään positiivisena muutoksena suuntaan, jossa pyritään kansallisella tasolla tuomaan kaupungin suunnittelijat lähemmäksi kaupunkilaisia.

Käytännössä kunnilta veloitetaan yksittäisten kaavahankkeiden osalta osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimista. Lisäksi kuntien tehtävänä on julkaista vuosittainen kaavoituskatsaus, jossa tiedotetaan tulevista ja vireillä olevista kaupunkikehityshankkeista. (Jauhiainen, Niemämaa 2006, 238.) Lahden kaupunki on myös strategiassaan sitoutunut kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien kehittämiseen sekä vuorovaikutuksen lisäämiseen päättäjien ja kaupunkilaisten välillä (Lahden kaupunki 2018e).

Tätä opinnäytetyötä ohjanneen vuorovaikutussuunnittelija Henrik Saaren työnkuvaan kuuluu kaupunkilaisten kohtaaminen ja kuuleminen. Saaren (2018) mukaan osallistamalla kaupunki-

1 ALOITUSVAIHE

Vireillepano tapahtuu kaupungin tai yksityisen tahon aloitteesta. Kaupunki laatii osallistamis- ja arviointisuunnitelman.

2 LUONNOSVAIHE

Suunnittelijat käyvät neuvottelua osallisten kanssa. Kaavoitettavasta alueesta laaditaan yksi tai useampi kaavaluonnos, josta pyydetään mielipiteitä osallisilta.

3 EHDOTUSVAIHE

Valitun kaavaluonnoksen pohjalta laaditaan kaavaehdotus, joka menee teknisen- ja ympäristölautakunnan käsiteltäväksi. Kaava asetetaan nähtäväksi 30 päivän ajaksi.

4 HYVÄKSYMISVAIHE

Kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotusta. Kaupungivaltuusto hyväksyy kaavan, mutta siihen on edelleen valitusoikeus. !

5 VOIMAANTULOVAIHE

Kaava kuulutetaan lainvoimaiseksi, jonka jälkeen rakentaminen voi alkaa.

”Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on turvata sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kehitys ja edellytykset hyvälle elinympäristölle.”

Lahden kaupunki

13 laisia jo kaavaprosessin varhaisessa vaiheessa, voidaan nopeuttaa kaavahankkeiden läpi viemistä ja näin saada aikaan säästöjä. Kaavoittajat myös kokevat, että kaupunkilaisilta saadut kommentit saattavat helpottavat suunnittelu päätösten tekemistä. Jauhiainen ja Niemenmaa (2006, 238) nostavat esiin aktiivisten kansalaisten toimivan kaavan laadun varmistajina kuntien päätösvallan kasvaessa.

Lahtelaiset voivat seurata kaavoitusprosessin etenemistä kaupungin verkkosivuilta ja Lahden Pistein ilmoitustaululta. Sosiaalinen media täydentää näitä kanavia, ja mahdollistaa kahdensuuntaisen vuorovaikutuksen pelkän tiedottamisen rinnalla. Lisäksi kaupunki järjestää asukasilloja ja eri hankkeisiin liittyviä työpajoja, joissa pääsee keskustelemaan kasvokkain kaavoittajien kanssa. (Maankäyttö- ja aluehankkeet, kaupunkisuunnittelu 2018, 15.) Lahden kaupungilla on käytössä myös oma Porukka-sovellus, jonka välityksellä voidaan lähettää kyselyitä ja tavoittaa suuri määrä kaupunkilaisia kerralla (Saari 2018).

Uskotaan, että tulevaisuudessa kaupunkilaiset osallistuvat yhä aktiivisemmin ja tasavertaisemmin kaupunkien kehittämiseen ja päätöksentekoon. Osallistavassa suunnittelussa johtajuuksena on niiden ihmisten mukaan ottaminen,

joihin suunnitteluratkaisut vaikuttavat. Avainsana on ihmislähtöisyys: ei tehdä päätöksiä organisaatioiden tai byrokratian näkökulmasta, vaan kaupunkilaisten tarpeet huomioiden. (Mäkelä & Jäppinen 2015.)

Kaupunkilaisten osallistamisen vaikutuksia on mahdollista todentaa. Kaupunkilaisilta tulleet kommentit ovat Lahdessa vaikuttaneet yksittäisten kaavahankkeiden lopputulokseen. Esimerkiksi Lahden Tapanilassa kaava jätettiin asukkaiden toiveesta väljemmäksi ja luonnonmukaisemmaksi kuin alun perin oli ajateltu. Renkomäessä asukkaiden arkiset kokemukset omasta asuinympäristöstään sai kaavoittajan pohtimaan uudestaan risteystä ja ajonopeuksia jalankulkijoiden näkökulmasta. (Saari 2017.)

Osallistamisella ja vuorovaikutuksen lisäämisellä on Lahdessa havaittu olevan myös taloudellisia vaikutuksia. Vuosien 2012 ja 2013 aikana radan varren kehitystyössä tuotiin ensimmäistä kertaa yhteen kaupunkisuunnittelijat, kaupunkilaiset ja muut sidosryhmät osallistavia menetelmiä hyödyntäen. Vuorovaikutuksen ansiosta valituskierrokset ja oikeudenkäynnit jäivät kokonaan pois, mikä näin isossa hankkeessa olisi tavallisesti vienyt niin rahaa kuin aikaa. Säästöt olivat kaupungille ja veronmaksajille arviolta miljoona euroa. (Ikävalko 2018.)

” A Rohkaisemme omavastuuseen ja osallisuuteen

- 1 - Laajennamme kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia ennakkoluulottomasti
- 2 - Hyödynnämme vuorovaikutusta osallistumisen ja vaikuttamisen tukena
- 3 - Vahvistamme kaikkien osallisuutta, koska se on hyvinvoinnin perusta.”

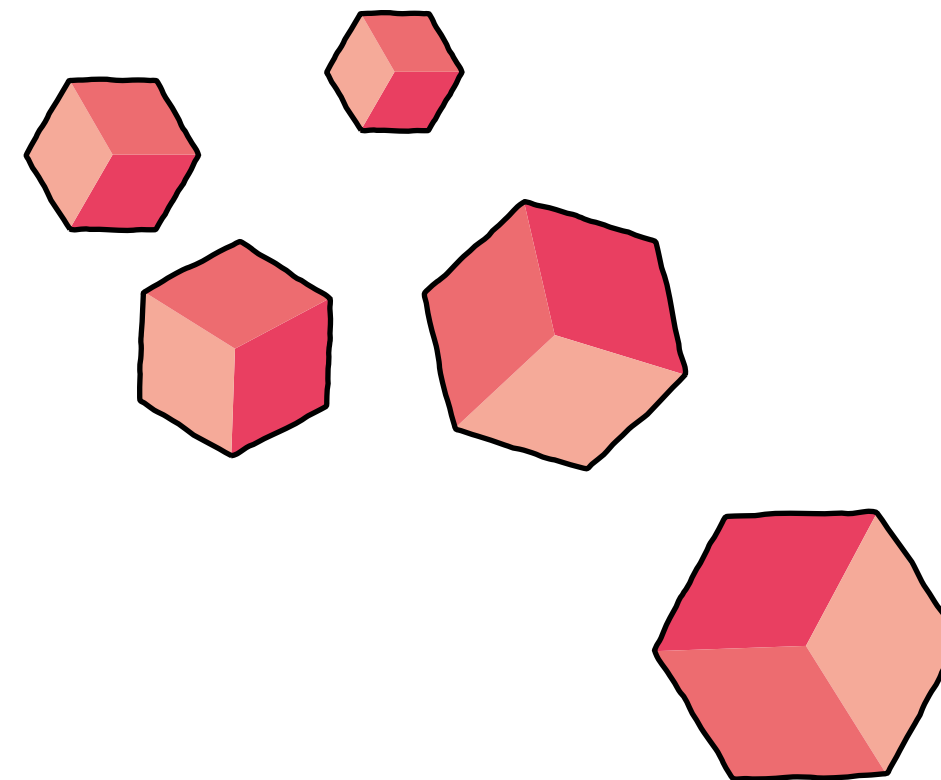
” D Teemme työtä vuorovaikutteisesti ja vastuullisesti

- 1 - Toteutamme yhteisiä tavoitteita ripeästi
- 2 - Viestimme vuorovaikutteisesti ja kohdennetusti
- 3 - Innostumme kaupungin strategiasta ja jatkuvasta uudistamisesta koko kaupunkikonsernissa
- 4 - Vahvistamme aktiivista kaupunkiyhteisöä.”

KUVIO 7 Poimintoja Lahden kaupungin strategiasta. Strategia ohjaa kaupungin päätöksentekoa ja kaikkea kaupunkikehitystä. Nykyisessä strategiassa kiteytyy kaupunkilaisten osallistaminen, joustavat palvelut, kilpailukyyn vahvistaminen, ympäristöstä huolehtiminen, vuorovaikutus sekä jatkuva kehittäminen ja uudistaminen. (Lahden kaupunki 2018e.)

”Kun puhumme muotoilusta, tarkoitamme usein designia, joka on samanaikaisesti ajattelun ja tekemisen prosessi, eikä niitä voi erottaa. Kaupungeissa nämä on kuitenkin erotettu: virkamiehet suunnittelevat, ja sitten hankitaan jostain toteuttajat. Kuitenkin monia asioita on vaikea tietää etukäteen ennen kuin alkaa tehdä.”

Marco Steinberg, strateginen muotoilija

Kaupunkilaisten osallistaminen ei kuitenkaan aina ole yksinkertaista. Ideat saattavat synnyttää uusia ideoita ja sulautua, jolloin on vaikea yksiselitteisesti osoittaa, kenen kaupunkilaisen näkemys on lopullisen suunnitelman taustalla. Voi syntyä vaikutelma, ettei omalla osallistumisella ole merkitystä. (Saari 2018.)

Toisena haasteena nähdään se, ettei kaikkia ideoita voida toteuttaa. Kaupunkilaisten näkemykset saattavat olla ristiriidassa keskenään. Kun on kyse yhteisen kaupunkiympäristön suunnittelusta, on tehtävä koko kaupunkiympäristö- ja yhteisöä hyödyttäviä ratkaisuja, mikä usein tarkoittaa kompromisien tekemistä. (Saari 2018.)

Vuorovaikutussuunnittelija Virve Miettisen (2015) mukaan osallistamisen ei tulisi olla tasapäistävä. Vaikka erilaisia mielipiteitä on yhtä paljon kuin osallistujia, muotoilun avulla on mahdollista tuoda tämä äänen kirjo näkyväksi. (Niitamo 2015)

Kolmantena haasteena nähdään osallistumisaktiivisuus ja kaupunkilaisten kiinnostus kaavahankkeita kohtaan. Ajankäytöstä kilpailee moni asia, ja moni kaupunkilainen jää kaavaprosessin ulkopuolelle. Vaikka kasvokkaiset kohtaamiset nähdään parhaana tapana kuulla kaupunkilaisia, on näitä kohtaamisia toisinaan haastava saada aikaan. (Saari 2018.)

Tulevaisuuden haaveena olisikin kehittää digitaalisen osallistamisen kanavia entisestään, joiden avulla on mahdollista tavoittaa isompi ihmisryhmä kerralla ja luoda kahdensuuntaista vuorovaikutusta. Monikanavaisuus ja monipuolisuus ovat kuitenkin avainsanoja osallistamisessa, joten kasvokkaisia kohtaamisia ei tulisi unohtaa. (Saari 2018.)

Muotoilu yhteiskunnan kehittämisessä

Yrjö Sotamaan (2017) mukaan muotoilun sovel-lusalue kasvaa koko ajan. Muotoilun kenttä onkin nykyään laajempi, kuin miten se perinteisesti on käsitetty. (Tuomisto 2017.)

Muotoilu on Suomessa nostettu kansallisella tasolla yhdeksi isoksi kilpailukykytekijäksi. Muotoilun menetelmiä hyödynnetään yhä laajemmin yritysten innovaatiotoiminnassa tai jopa yhteiskunnan kansalaislähtöisessä kehittämisessä. (TEM 2018, 6.)

Merkittävä käännekohtana muotoilun käsitteen laajenemiselle nähdään Helsingin valinta vuoden 2012 World Design Capital –kaupungiksi, jonka myötä muotoilun eri hyödyntämismahdollisuuksia on alettu ymmärtää laajemmin. Vielä on kuitenkin matkaa siihen, että muotoilu juurtuisi käytäntöön kaikilla yhteiskunnan osaluilla (TEM 2018, 7).

”Kaupunkimuotoilu on kaupunkikokemuksen käyttäjälähtöistä suunnittelua.”

Sara Ikävalko, kaupunkimuotoilija

15

Lahdessa muotoilu on keskeisessä osassa niin oppilaitoksissa kuin julkisella taholla. Muotoilu on yksi LAMK:n painopisteistä ja se nähdään ennen kaikkea elinkeinoelämän kilpailukyvyyn, kiertotalouden sekä hyvinvoinnin edistäjänä (LAMK 2018). Yksi Lahden kaupungin strategiaan kuuluvista visioista on kasvattaa kansainvälistä kilpailukykyä aktiivisten yritysten sekä ympäristö- ja muotoiluosaamisen avulla (Lahden kaupunki 2018f).

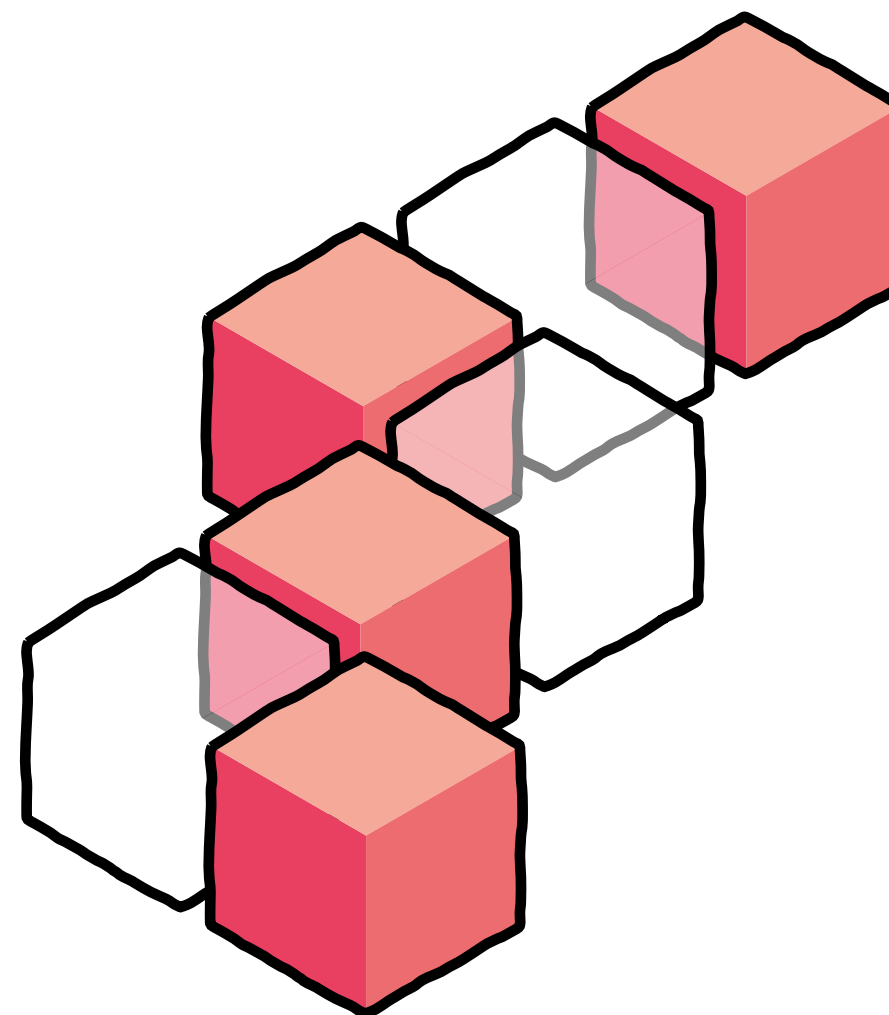
Muotoilun arvoa ja vaikutuksia voi kuitenkin olla vaikeampi osoittaa kuin muiden, konkreettisten investointien. Tällöin muotoilu helposti koetaan ennemmin kustannuksena kuin investointina. (Design ROI 2012, 80.) Kuten aiemmin todettiin, muotoilun hyöty on ennemmin säästöjen kuin tulojen lisääminen.

Kaupunkimuotoilu on muotoilun soveltamisala, jossa tuodaan muotoilun osallistavat menetel-

mät osaksi kaupunkikehitystä. Kaupunkiverkostossa muotoilijan rooli on arvioida rakennetun ympäristön, palveluiden ja strategian muodostama kokonaiskuvaa. Tavoitteena on luoda parempaa kaupunkikokemusta ja arkea. (Ikävalko 2018.)

Vuorovaikutteisella kaupunkisuunnittelulla ja kaupunkimuotoilulla on paljon yhteistä. Ikävalkon (2018) mukaan vuorovaikutussuunnittelija hyödyntää työssään samoja muotoilun osallistavia menetelmiä, mutta toimii pikemminkin viestin välittäjänä oman toimialansa sisällä.

Kaupunkimuotoilijan rooli on toimia kaupunkiverkoston luotsina, joka ohjaa eri sidosryhmiä ja kulkee läpileikkaavasti kaupungin eri tasojen läpi. Lisäksi muotoilijalla on kyky tuoda vuorovaikutuksen tulokset näkyviksi, mikä helpottaa kommunikointia kaupunkiverkoston osapuolten välillä. (Ikävalko 2018.)

2.3. Kehittyvä Niemen alue

Niemen alue sijaitsee Vesijärven rannalla, kolme kilometriä linnuntietä pohjoiseen Lahden Matkakeskukselta. Kävelen reitti on 3,6 kilometriä ja pyörällä tämä matka vie noin 15 minuuttia. Lahden keskusta palveluineen sijoittuu reitin varrelle.

Nyt alue on muutoksen alla Lahden ammattikorkeakoulun muuttaessa Iskun entiseen tehdaskiinteistöön syksyllä 2018. Vanhan teollisuusalueen on kehityttävä vastaamaan 5000 opiskelijan ja koulun henkilökunnan jäsenen tarpeita. Niemen radan varteen kaavoitettu Kampusraitti on tärkeä osa Lahden kevyen liikenteen verkostoa. (Maankäyttö- ja aluehankkeet, kaupunkisuunnittelu 2018, 6.)

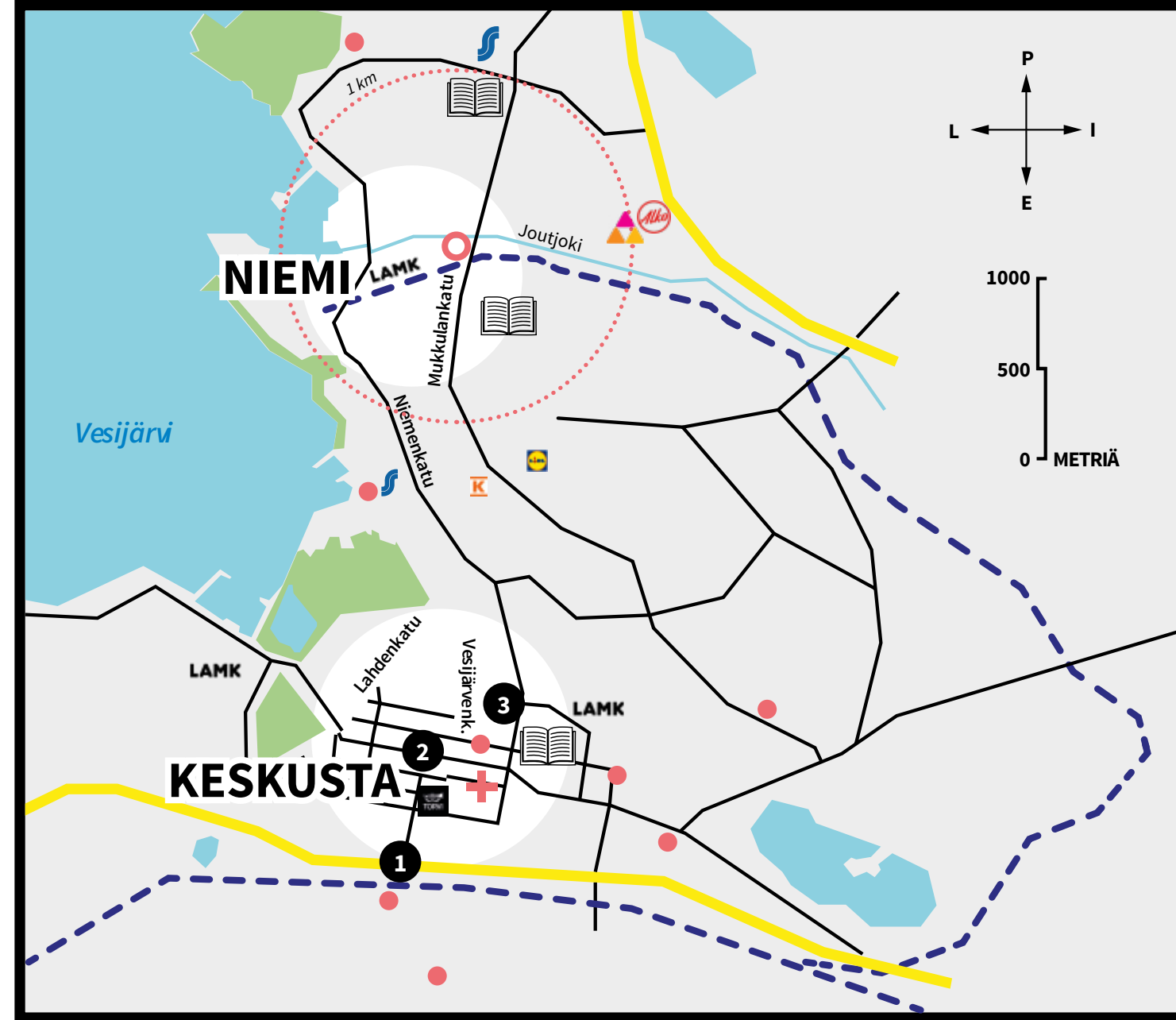
Lahden kaupunki rohkaisee myös opiskelijoita liikkumaan kampusalueelle kävelen, pyörällä tai julkisella liikenteellä. Lahden seudun liikenne (LSL) on ottanut käyttöön kokeilulinjan, joka ajaa suoraan Matkakeskukselta Niemeen kulkematta torin kautta. Koulujen alkaessa syksyllä vuorot ajoitetaan yhteen junien kanssa. Tavoitteena on tehdä kulkemisesta keskustan ja Niemen välillä mahdollisimman sujuvaa ja vaivatonta. (Maankäyttö- ja aluehankkeet, kaupunkisuunnittelu 2018, 6.) Lisäksi uuden asuinalueen viereen rakennettava Kampusraitti on merkittävä osa tulevaa kevyen liikenteen verkostoa.

KUVIO 8 Opiskelijoiden käyttämiä palveluja ja muita peruspalveluja Lahdessa, Niemen ja keskustan ympäristössä. Kohteet on koottu omien havaintojen ja kokemusten pohjalta.

Asumisen näkökulmasta selkeä puute on se, ettei alueella ole päivittäistavarakauppaa (kuvio 8). Lähin myymälä on kilometrin päässä. Koen, että tällä hetkellä yksi Lahden vetovoimatekijöistä on mahdollisuus asua edullisesti keskustan palveluiden tuntumassa. Päivittäistavarakauppa on näistä palveluista yksi merkittävimmistä.

Nykyiset opiskelijoiden ajanviettopaikat ovat painottuneet keskusta-alueelle, josta löytyvät opiskelijoille tärkeät kohtaamispaikat, kuten ravintolat ja baarit. Voi olla, että Niemen lähistöltä löytyy jo potentiaalisia vapaa-ajanviettopaikkoja, ja tulevaisuudessa niitä saattaa syntyä lisää kysynnän alueella kasvaessa.

Lahden keskusta ei aivan levity Niemeen saakka. Välissä on opiskelijan näkökulmasta ammottava aukko palveluiden osalta. Lähempänä on pieni lähiökeskusta Mukkulassa, jonka ostoskeskus pitää sisällään kattauksen eri peruspalveluja. Tulevaisuudessa voisikin olla mahdollista, että uuden kampuksen myötä opiskelijaelämän keskus siirtyy keskustasta Mukkulaan. Tottumuksista johtuen uskon lähivuosina kuitenkin keskustan vetävän opiskelijoita puoleensa etäisyydestä huolimatta.

○ 15240 LAHTI
kohdealue

● Oppilastalojen
nykyiset kohteet

📖 kirjasto

LAMK nykyiset toimipaikat

--- junarata

1

2

3

KUVA 3 Kampusraitti rakentuu Niemen junaradan varteen. Se yhdistää LAMK:n NiemiCampuksen Niemenkadun ja Mikkulankadun toimipisteet.
KUVA 4 Joutjoki rajaa tarkasteltavan alueen pohjoispuolelta.
KUVA 5 Varastorakennuksia radan vastakkaisella puolella.
KUVA 6 Rakenteilla oleva NiemiCampus.

LAMK
NiemiCampus

2.4. Asumisen tilat ja paikat

Tämän työn tavoitteena on tutkia, miten asuin- ympäristöllä voidaan vähentää yksinäisyyttä. On siis tärkeä ymmärtää, millainen on hyvä kaupunki- ja asuinympäristö sekä millaisia tiloja ja paikkoja siellä on.

Elävä kaupunkiympäristö

18 Gehl (2008, 129–131) jakaa julkisen tilan käyttöön liittyvät toimet kuuteen kategoriaan: käveleminen, seisominen, istuminen, näkeminen, kuuleminen ja puhuminen. Nämä kaikki tavat käyttää kaupunkiympäristöä tulisi huomioida suunnittelupöydällä. Viime kädessä julkisen tilan laatu on kiinni yksityiskohdista, jotka tukevat näitä toimintoja.

Hyvää, laadukasta kaupunkiympäristöä ei voi määritellä pelkästään sen saavutettavuuden mukaan. Sen sijaan merkittävämpää on se, miten aktiviteettien on mahdollisuus kehittyä tilassa.

Julkisen tilan perusedellytyksiä on mahdollisuus oleskella, viettää aikaa ja kohtadata muita ihmisiä. (Gehl 2008, 129.) Kun tarkastellaan julkista tilaa sosiaalisen kanssakäymisen alustana, on todettu, että vuorovaikutus lisää vuorovaikutusta. Elävä kaupunkiympäristö on itseään ruokkiva ilmiö. Esimerkiksi alueilla, joissa lapsi-

perheitä asuu tiheämmin, lapset leikkivät ulkona aktiivisemmin kuin harvemmin asutuilla alueilla. (Gehl 2008, 73.)

Elävän kaupunkiympäristön syntymistä siis tukee ihmisten ja aktiviteettien houkuttelevuus ulos yksityisistä sisätiloista. Gehl (2008, 113–120) esittää kuusi elementtiä, jotka tukevat siirtymistä yksityisestä julkiseen tilaan. Niitä ovat:

- 1 - helppo kulku yksityisen ja julkisen tilan välillä
- 2 - näköyhteys yksityisen ja julkisen tilan välillä
- 3 - lyhyt ja hallittavissa oleva reitti
- 4 - tarve lähteä ulos
- 5 - on jokin paikka jonne mennä
- 6 - on jotain tekemistä

Päinvastainen ilmiö taas on se, ettei mitään tapahdu, jos kaupunkiympäristö ei houkuttele viettämään aikaa asunnon ulkopuolella. Joillakin alueilla ihmiset ja aktiviteetit ovat niin erillään toisistaan, että ne eivät ehkä koskaan kohtaa ja saa mahdollisuutta kehittyä yhdessä. (Gehl 2008, 74.)

19 Myös julkisella sektorilla on mahdollisuus edesauttaa elävän kaupunkiympäristön syntymistä. Julkisen tilan vapaampi ja spontaanimpi käyttö tarjoaa mahdollisuuksia yhdessä tekemiselle. Yhteistoiminnan myötä syntyy elävää kaupunkikulttuuria, mikä edistää myös heikkoja verkostoitumistaitoja omaavia kaupunkilaisia löytämään itselle mieleistä tekemistä. Näin voidaan parhaimmillaan vähentää anonyymiteetin tai yksinäisyyden kokemuksia kaupungeissa. (Helamaa & Pylvänen 2012, 24-27; Aura, Horelli & Korpela 1997, 147.)

Elävä asuinympäristö

Tässä työssä käsitellään asumiseen liittyviä tiloja julkisista tiloista, puolijulkisiin siirtymätiloihin sekä yksityiseen kotiin. Julkiset tilat ovat merkittävässä roolissa tiiviiden yhteisöjen ja arjen kohtaamisten syntymisessä (Helamaa & Pylvänen 2012, 26).

Yhteisölliselle asuinympäristölle on tyypillistä yksityisen ja yhteisen tilan väliin jäävän rajapinnan huomioiminen. Kun yksityinen elämä levittäytyy yhteisiin tiloihin, yksityisen ja julkisen tilan raja hälvenee. (Helamaa & Pylvänen 2012, 129-130.) Gehl (2008, 113) käyttää tästä rajapinnan huomioon ottamisesta termiä *soft edges*. Pienillä suunnitteluratkaisuilla voi olla

”Something happens because something happens because something happens because something happens.”

Jan Gehl, arkkitehti

suuri merkitys siihen, miten asukas kokee siirtymisen yksityisistä julkisiin tiloihin. Yksityisen ja julkisen tilan välillä tulisikin olla puolijulkista tilaa, jotta siirtyminen näiden tilojen välillä olisi houkuttelevampaa.

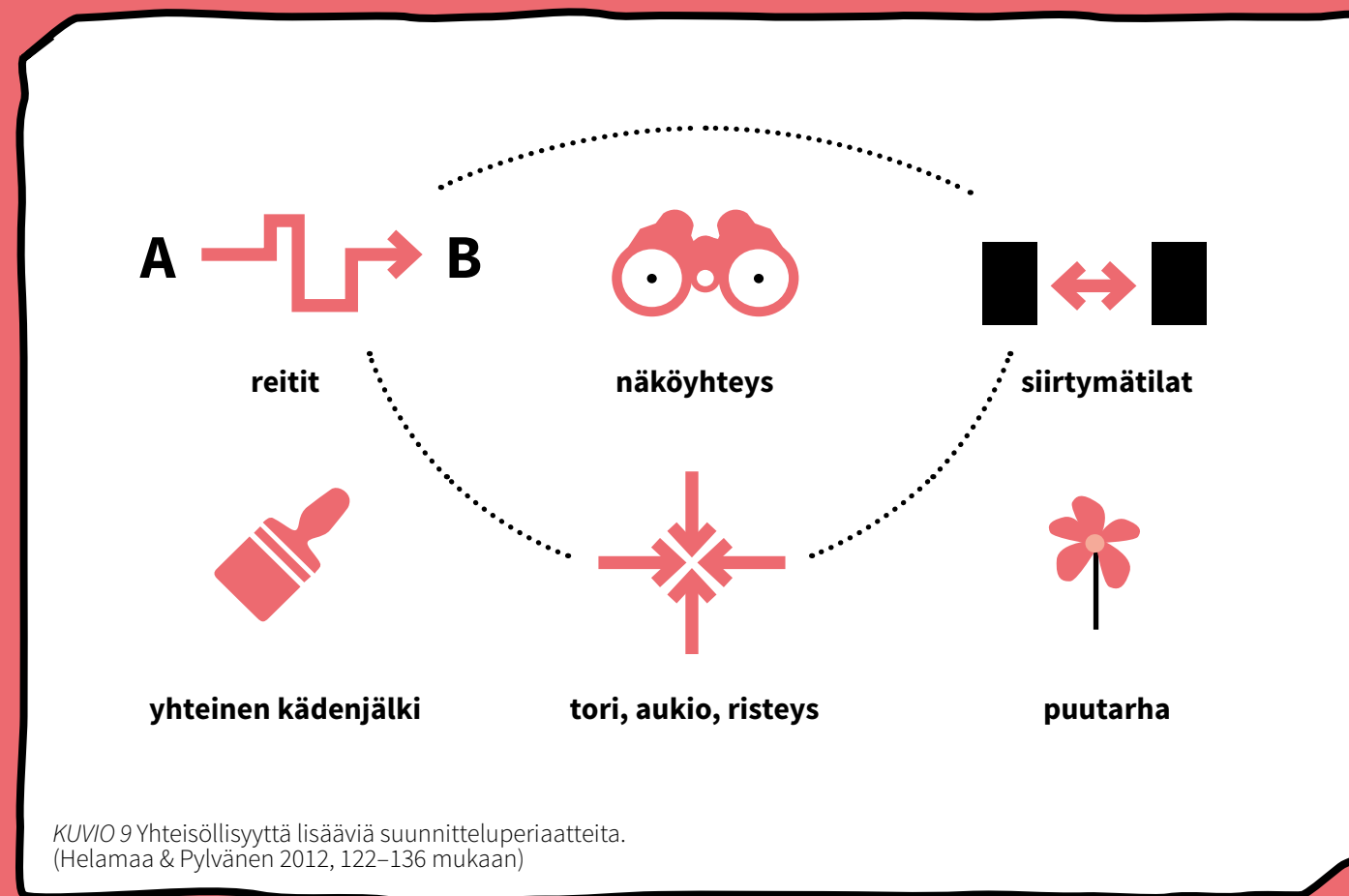
Erilaisilla pienilläkin suunnitteluratkaisuilla voidaan tukea kohtaamisten syntymistä asuinympäristössä (kuvio 9). Visuaalinen yhteys eri tilojen välillä on tärkeä yksityiskohta. Näköyhteys kodista pihalle, yhteistilojen välillä tai yksityisten ja yhteisten tilojen välillä luo mutkatonta ja spontaania vuorovaikutusta asukkaiden välillä. (Helamaa & Pylvänen, 122-123)

Toinen merkittävä tekijä on asukkaiden kulkevat reitit. Kulkuyhteydet eri tilojen välillä voidaan suunnitella siten, että kohtaamisia syntyisi mahdollisimman paljon. Niin sanotut kokoavat tilat, aukiot ja torit ovat hyvä esimerkki. Reitteihin liittyy vahvasti myös erilaiset siirtymätilat, kuten porraskäytävät, eteisaulat tai hissit. (Helamaa & Pylvänen, 126-132.)

Jotta spontaaneja kohtaamisia syntyisi, voisi yhteiset tilat suunnitella niin, että asukkaat viettävät siellä mielellään aikaa ja että ne sijoittuvat kulkureittien varrelle. Ehkä reitit ulko-ovilta asuntoihin kulkisivat näiden yhteistilojen läpi.

Pienenä yksityiskohtana Helamaa ja Pylvänen nostavat esiin puutarhat tärkeänä kohtaamispaikkana. (Helamaa & Pylvänen 2012, 136) Tässä lienee kyse siitä, että on tekemistä kodin ulkopuolella. Syy lähteä ulos tekemään jotain ja kohtaamaan muita asukkaita.

Elävän ja sosiaalisen asuinympäristön luominen vaikuttaisi olevan vahvasti sidoksissa yhteisöllisen asumisen periaatteisiin. Yhteisöllistä asumista ilmiönä käsitellään luvussa 2.5.

”Ihmiselle on tärkeää asumisessa kuulua johonkin paikkaan, orientoitua siinä, kohdata toiset ihmiset asuinpaikan kulttuuristen instituutioiden ja yhteisöllisyyden välityksellä, kokea oma kotinsa paikkana vetäytymiseen ja kokea suhde siihen ympäröivään luontoon, johon rakennettu asutus sijoittuu.”

Seppo Aura (Norberg-Shulz mukaan)

2.5. Asumisen ilmiöt ja trendit

Asumiseen vaikuttaa koko ympäröivä yhteiskunta sekä siinä vallitsevat trendit. Maailma muuttuu nopeasti, mutta asumisen muutos vaikuttaisi olevan hidasta. Seuraavaksi esitellään muutamia yhteiskunnallisia ilmiöitä, jotka saattavat tulevaisuudessa heijastella myös opiskelija-asumiseen.

22 Viime vuosina on noussut keskustelunavauksia asuntojen muunneltavuuden ja joustavien tilaratkaisujen puolesta. Hyvällä pohjaratkaisulla ja usealla sisäänkäynnillä mahdollistetaan asunnon jakaminen tarpeen mukaan. Taloyhtiöt voivat luoda jakamiskulttuuria, jossa yhteiset asuinneliöt toimivat esimerkiksi hotellihuoneen tapaisina vierashuoneina tai työtiloina. (Jalkanen, Kajaste, Kauppinen, Pakkala & Rosengren 2017, 61.)

Tämän kaltaisilla joustavilla ratkaisuilla voitaisiin tulevaisuudessa vastata tilojen kohdanto-ongelmaan. Kaupunkilaisten ja asukkaiden muuttuvien tilatarpeiden vuoksi moni asunto tai muut kerrostalon tilat seisovat tyhjillään.

Digitalisaation, nopeiden verkkoyhteyksien ja uusien palveluiden myötä arkisten asioiden hoitaminen verkon välityksellä on helpottunut ja yleistynyt. Tämä näkyy myös työpaikoilla, sekä kouluympäristössä uusien digitaalisten palvelui-

den tarjotessa mahdollisuuksia joustavaan etätyöskentelyyn. Opiskelu irrottautuu perinteisestä luokkahuonemallista. Näen, että tämä vaatii entistä tiiviimpää yhteistyötä yhteisöjen sisällä.

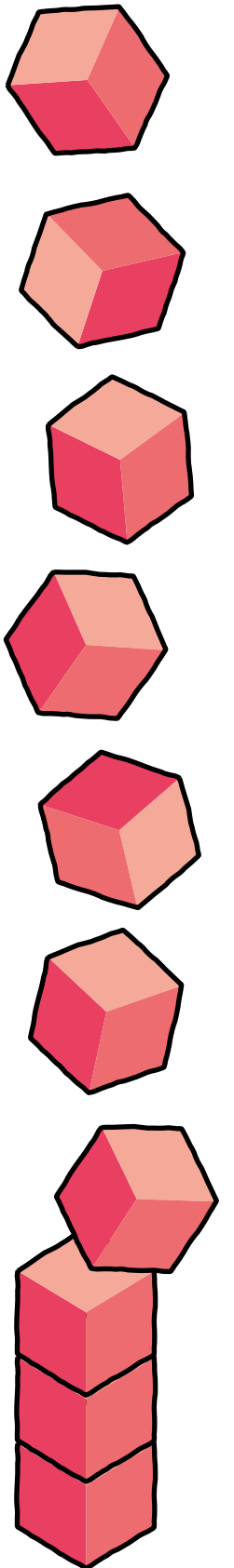
Vieraillessani Niemen uudella kampuksella, kävi ilmi, ettei omia työpisteitä enää ole jokaiselle ryhmälle. Sen sijaan uudella kampuksella panostetaan joustaviin projektitiloihin tilan tehokkaan käytön takaamiseksi.

Näkisin, että tämä saattaa johtaa opiskeluiden siirtymiseen pois kouluista, kotiin tai kaupungin muihin tiloihin. Opiskelijayhteisöt saattavat pahimmillaan eriytyä, jos opiskelijat eivät koe kampusympäristöä otollisena paikkana työskentelyyn. Toisaalta muuttuva työympäristö tarjoaa puitteet alojen välisten kohtaamisten syntymiseen.

Asumisen kannalta tämä tulevaisuuden näkymä voi merkitä opiskeluiden keskittymistä lähemmäs omaa kotia. Tällöin arjen sosiaalinen ympäristö koostuisi asuinympäristössä kohdatuista ihmisistä. Toki opiskelijalla voi opiskeluympäristön lisäksi olla muitakin verkostoja ja vapaa-ajan toimintaa, jossa kohtaamisia syntyy.

”Asumisen kehittäminen ei ole enää asumisen kehittämistä, vaan työnteon kehittämistä ja vapaa-ajan kehittämistä. Se on kaikkea mikä tapahtuu asunnon ulkopuolella.”

Kimmo Rönkä, Setlementtiasunnot Oy

KUVIO 10 Elämä on jatkuvaa vuorottelua yksityisyyden ja yhteisyyden välillä (Aura ym. 1997, 147 mukaan).

2.5.1. ASUMINEN JA YKSINÄISYYS

Yksinäisyydestä puhuttaessa on eroteltava emotionaalinen ja sosiaalinen yksinäisyys. Emotionaalinen yksinäisyys johtuu läheisen suhteen puuttumisesta tai sen menettämisestä. Sosiaalinen yksinäisyys sen sijaan syntyy tunteesta, ettei kuulu mihinkään ryhmään. Se on seurausta erityisesti sosiaalisten verkostojen puuttumisesta. (Mielenterveyden keskusliitto 2018.) Erityisesti nuorten yksinäisyys kaupungeissa on kasvava trendi (Alanko 2017).

Ympäristöpsykologian näkökulma yksinäisyyteen on se, ettei yksityisyyden säätely ole onnistunut halutulla tavalla. Tämä linkittyy erilleen joutumisen kokemukseen, eli sosiaaliseen yksinäisyyteen.

Kaupungistumisen myötä riippuvuus asuinyhteisöstä on vähentynyt ja ihmissuhteita etsitään muualta, kuten harrastuksista tai internetin välityksellä. Kaupungistuneessa nykymaailmassa yksinäisyys on tyypillisesti seurausta siitä, ettei koe mitään toimintaa omakseen. Ratkaisuna tähän on kaupunkikulttuurin monipuolistaminen ja elävöittäminen, eikä niinkään naapurikontaktien aktivoiminen. Tästä huolimatta läheisillä kontakteilla on oma arvonsa asuinympäristössä. (Aura ym. 1997, 144–145.)

Yksinäisyyden tunne voi liittyä myös uuteen elämäntilanteeseen tai sopeutumisvaikeuksiin. Lääkkeeksi kannustetaan kohtaamaan muita ihmisiä kasvokkain, mieleisen toiminnan parissa. Fyysinen yhdessäolo luo vuorovaikutusta luonnollisemmin kuin verkon välityksellä. (Mielenterveyden keskusliitto 2018.)

Alanko (2017) arvelee yhdeksi selittäväksi tekijäksi kasvavalle yksinäisyydelle elämäntilanteiden muutokset. Kun nuori muuttaa pois kotiseudulta kasvukeskuksiin, sosiaaliset verkostot jäävät kauas, ja uusia ei ole vielä ehtinyt syntyä. Näissä tilanteissa yksin asuminen saattaa johtaa eristäytymiseen ja sitä kautta yksinäisyyteen.

On kuitenkin muistettava, että yksinäisyys ja yksin oleminen ovat eri asioita. Yksin olemisella eli yksityisyydellä säädellään suhdetta muihin ihmisiin, suojataan oman minuuden rajoja, mikä edistää hyvinvointia. (Mielenterveyden keskusliitto 2018.) Ihminen tarvitsee yksityisyyttä ja riittävä yksityisyys on ihannetila, johon tulisi pyrkiä (Aura ym. 1997, 135).

2.5.2. ASUMINEN JA YHTEISÖLLISYYS

Alanko (2017) esittää kaksi huolestuttavaa ilmiötä, jotka ovat kasvussa kaupungeissa: asumisen korkea hinta sekä yksinäisyys. Alanko näkee, että arjen ympäristön jakaminen muiden kanssa ja siitä syntyvä vuorovaikutus voi laskea asumiskustannuksia ja kitkeä yksinäisyyttä.

Lähdekirjallisuutta lukiessa tuli vastaan yli kymmenen vuoden takaisia kirjoituksia, joissa ennustettiin kiinnostuksen yhteisöasumista kohtaan kasvavan lähivuosina. Monista puheenvuoroista huolimatta yhteisöasuminen on vielä hyvin marginaalinen ilmiö niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa (Helamaa & Pylvänen 2012, 34).

Kestävyysskriisin myötä yhteisöllisyys ja jakamis-

”Asuinhuoneella tarkoitetaan huonetilaa, joka on ensisijaisesti tarkoitettu jatkuvaan asumiskäyttöön.”

Ympäristöministeriön asetus asuin-, majoitus-, ja työtiloista 1008/2017, 2§

talous nousevat esiin ennen kaikkea vastuullisen kuluttamisen mahdollisuuksina ja ekologisina valintoina. Niillä on kuitenkin myös sosiaalisesti merkittäviä vaikutuksia.

Jakamistalous

Jakamistaloudessa vaihdetaan tietoa, kokemuksia, tehtäviä tai vajaakäytöllä olevia resursseja. Vaihto tapahtuu palvelu- ja yhteisöalustojen välityksellä. Jakamistalous on Suomessa vasta alkumetreillä ja sen vaikutuksia kaupunkitilaan ja toimintaan ryhdytään vasta ennakoimaan. (Mäenpää 2017, 34–35.)

Jakamistalouden hyödyt voivat olla enemmänkin kuin vain taloudellisia. Siinä taloudellinen ja sosiaalinen arvo on kietoutunut yhteen. Jakamistalous on siis myös yhteisöllistä toimintaa, sillä se lisää vuorovaikutusta kaupunkilaisten kesken. (Mäenpää 2017, 35.)

Yhteisö- vai yhteisöllinen asuminen

Mäenpää (2017) määrittelee yhteisöllisen asumisen yhdeksi jakamistalouden muodoksi, sillä siinä jaetaan taloyhtiön yhteisiä tiloja tai käyttöesineitä. Kun erilaisten hyödykkeiden ja esineiden jakaminen yleistyy, myös tilantarve kodeissa vähenee. Yhteisöllisen asumisen seurauksena

siis asuntojen koot mahdollisesti pienenisivät.

Yhteisöllisesti voidaan asua eri tavoin ja eri asenteilla. Tunnuspiirteitä ovat yhteinen toiminta, yhteiset tilat. Yhteisöasumisessa yhteisöllisyys on tavoitteellista ja sisäänrakennettu osa taloyhtiön toimintaa. Yhteisöllistä asumista taas luodaan rakentamalla tavanomaista enemmän yhteisiä tiloja, joissa voidaan järjestää toimintaa ja luoda kohtaamisia. (Helamaa & Pylvänen 2012, 24-25.)

Kasvukeskuksissa korkeat vuokrat ovat iso osa erityisesti yksin asuvien menoja. Yhteisöasumisella on mahdollista saada yksin asuvien kaupunkilaisten vuokratukustannuksia alemmas ja tuoda edullisia lisäneliöitä ja palveluita oman kodin rinnalle. Yhteisöllisyys nähdään myös merkittävänä keinona lisätä kaupunkilaisten osallisuutta yhteiskunnassa ja arjen sosiaalista vuorovaikutusta. (Alanko 2017.)

Minikodit

SATO on vastannut kasvukeskuksien korkeisiin vuokrahintoihin pienillä, noin 15 neliön miniyksiyöllään. StudioKoti-konsepti lähtökohtana on kasvava edullisten asuntojen kysyntä. StudioKodissa yhdistyy oma tila ja yhteisöllisyys. (SATO 2018.)

StudioKodin asuinyhteisössä työskentelee yhteisömanageri, joka auttaa asukkaita arjessa ja edistää vuorovaikutuksen syntymistä. Kiinnostavana yksityiskohtana kerrostalon ala-aulassa on sukunimitaulun sijaan asukkaiden valokuva-ala varustettu nimitaulu. (SATO 2018.)

25 Vuoden 2018 alussa voimaan tullessa asetuksessa säädetään asuinhuoneiston minimikooksi 20 neliometriä. Opiskelija-asunnoille sallitaan kuitenkin vähintään 16 neliömetrin huoneistokoko, kunhan samassa rakennuksessa on riittävät yhteiset tilat. (Ympäristöministeriön asetus asuin-, majoitus-, ja työtiloista 1008/2017, 7§)

Minikodit on herättäneet kiivasta keskustelua asuntojen koosta. Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskus, ARA:n johtaja Jarmo Linden (2018) on kritisoinut asuntojen kutistumista. Väljä asuminen ja neliöiden määrä vaikuttavat toimivan Lindenille hyvän elämän mittarina ja vauraan valtion merkinä.

Miniasunnoista käydyssä keskustelussa asettuvat vastakkain nuoret, erityisesti opiskelijat ja iäkkäämpi sukupolvi (Bäckgren 2018). Näen Lindenin edustavan tiettyä sukupolvea, jolle materiaalin määrä toimii hyvinvoinnin mittarina. Uusi sukupolvi on kasvanut tavaran ympäröimänä ja maailmassa, jossa kestävyyskriisi ja hyvinvoinnin korostaminen ovat suuria megatren-

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUS ASUIN-, MAJOITUS- JA TYÖTILOISTA 1008/2017

” 2§

Majoitustila

Majoitustilalla tarkoitetaan kalustettua huonetilaa, joka on ensisijaisesti tarkoitettu tarjottavaksi ammattimaisesti tilapäistä majoitusta tarvitseville asiakkaille.

” 7§

Asuinhuoneiston koko

Asuinhuoneiston huoneistoalan on oltava vähintään 20 neliometriä. Opiskelija-asunnon ala voi kuitenkin olla vähintään 16 neliometriä, jos yhteisissä tiloissa on samassa rakennuksessa riittävät oleskelu- tai muiden toimintojen tilat.”

” 8§

Asuinhuoneiston tilat ja varustus

Asuinhuoneistossa on oltava toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset tilat lepoa, oleskelua ja vapaa-ajan viettoa, ruokailua ja ruoanvalmistusta, hygienian hoitoa sekä asumiseen liittyvää välttämätöntä huoltoa varten.”

”Häpeällisempään olisi tuhlata luonnonvaroja rakentamalla vain suuria asuntoja, kun on resursseja ja kysyntää erikokoisten modernien asuntojen rakentamiseen.”

Ronja Norja, opiskelija

dejä (Sitra 2017; Sillanpää, Niemi & Lehtoruusu 2017). Tehokkailla tilaratkaisuilla ja jakamistalouden luomilla mahdollisuuksilla saadaan pienikin asunto tuntumaan suurelta ja vastaamaan uuden sukupolven tarpeita.

Kaikkien asuntojen pienentyminen ei toki ole tavoiteltava, vaan tarjota monipuolisia asumismahdollisuuksia erilaisiin tarpeisiin. Pienempi koti voi toisaalta olla ekologinen tai sosiaalinen valinta. Pantzar (2018) näkee liian suuret asunnot suurimpana luonnonvarojen kuluttajana. Pienempien asuntojen myötä myös kodin ulkopuolisten kohtaamispaikkojen, kuten puistojen tai elokuvateatterien merkitys korostuisi. Tämän myötä ihmisten väliset kohtaamiset lisääntyisivät. (Sormunen 2018).

Kokonaiskuvaa tarkasteltaessa pienten asuntojen trendi voi toki vaikuttaa huolestuttavalta. Linden (2018) nostaa blogitekstissään esiin asuntomarkkinoiden vääristymän. Pienemmissä asunnoissa vuokra on matalampi, mutta rakennuttajat saavat myös kerättyä niistä paremman voiton itselleen.

Tämän pelätään johtavan tulevaisuudessa epätasapainoiseen asuntotarjontaan. Vapaiden asuntomarkkinoiden markkinalähtöiseen asuntopolitiikkaan olisi valtion puututtava, sillä se ei ole eduksi asunnontarvitsijoille, kansantaloudelle eikä tasapainoiselle kaupunkikehittämiselle. (Linden 2018.) Lähteestä ei tosin käy ilmi, mitä asukkaat, eli kaupunkilaiset, todellisuudessa pitävät hyvän asumisen mittareina.

KUVA 11 StudioKoti on yhteisöllinen ja osallistava kerrostalo. Jokainen asukas tietää muiden asukkaiden nimet. Ei tarvitse miettiä, kehtaako naapurilta käydä lainaamassa porakonetta. (Uusiheimo 2018.)

3

OPIKSELIJAT

- 3.1. Käyttäjätutkimuksen eteneminen
- 3.2. Opiskelijaelämä
- 3.3. Opiskelijan kaupunki
- 3.4. Opiskelijan koti
  - 3.4.1. Opiskelija-asumisen nykytila
  - 3.4.2. Asumisen toiveet, haaveet ja tulevaisuus

”Koen, että opiskeleminen on ihanaa ja vapaata aikaa elämässä, vaikka rahaa saisi olla käytössä enemmän.”

Tässä luvussa käsitellään asumista, kaupunkia ja yhteiskuntaa opiskelijoiden näkökulmasta. Tavoitteena on luoda ymmärrys siitä, keitä opiskelijat ovat ja ennen kaikkea millaisia asumiseen liittyviä kokemuksia ja haaveita heillä on. Teksti pohjautuu pitkälti laadulliseen käyttäjätutkimukseen, jonka etenemistä ja menetelmiä esitellään seuraavalla sivulla. Täydennän käyttäjäymmärrystä määrällisillä tutkimustuloksilla ja muilla lähdekirjallisuuden näkökulmilla.

On tärkeä muistaa, että opiskelijat ovat heterogeeninen ryhmä ja elävät erilaisissa elämäntilanteissa. Jokaisella on omat toiveet ja vaatimukset asumisen suhteen, joten opiskelija-asuntoja ja asuinympäristöä ei voida suunnitella yhden muotin mukaan. Yleisesti toiveet tarjonnasta voivat kuitenkin painottua eri asioihin kuin esimerkiksi työssäkäyvillä lapsiperheillä tai vanhuksilla.

3.1. Käyttäjätutkimuksen eteneminen

Työpaja nuortentahtumassa Lahdessa

2 tehtävää, 9 osallistujaa

28 Työpajapisteellä oli rakentamani pienoismallipohja kaavoitettavasta alueesta, sekä rakennuspalikoita (kuva 13). Yhdessä osallistujien kanssa pohdimme viihtyisyyttä, liikkumista ja asumista alueella. *Millainen asuinympäristö on ja mitä tekemistä tai tiloja siellä voisi olla?*

Toinen tehtävä oli janatehtävä. Seinällä oli kaksi janaa, joista toisella asetettiin eri palvelut mieluisalle etäisyydelle kotiovelta (liite 1). Toisella janalla asetettiin eri asumiseen liittyviä tiloja tai toimintoja asteikolla oma–yhteinen (liite 2). Tehtävällä pyrin kartoittamaan palveluympäristön preferenssejä ja yhteisöllisen asumisen mahdollisuuksia. *Mitä opiskelijat arvostavat ympäristössään? Mitä ollaan valmiita jakamaan naapureiden kanssa?*

Palveluita, tiloja ja asioita olin kerännyt valmiiksi, mutta osallistujat saivat myös lisätä omia. Lopuksi pyysin osallistujia perusteamaan valintoja.

Vaikka osallistujat saivat jättää palveluita pois janalta, olisi tehtävä kaivannut selkeän ”ihan sama” -kategorian niille palveluille, joiden sijainnilla ei ole merkitystä.

KUVA 12 (Nurminen 2018.)

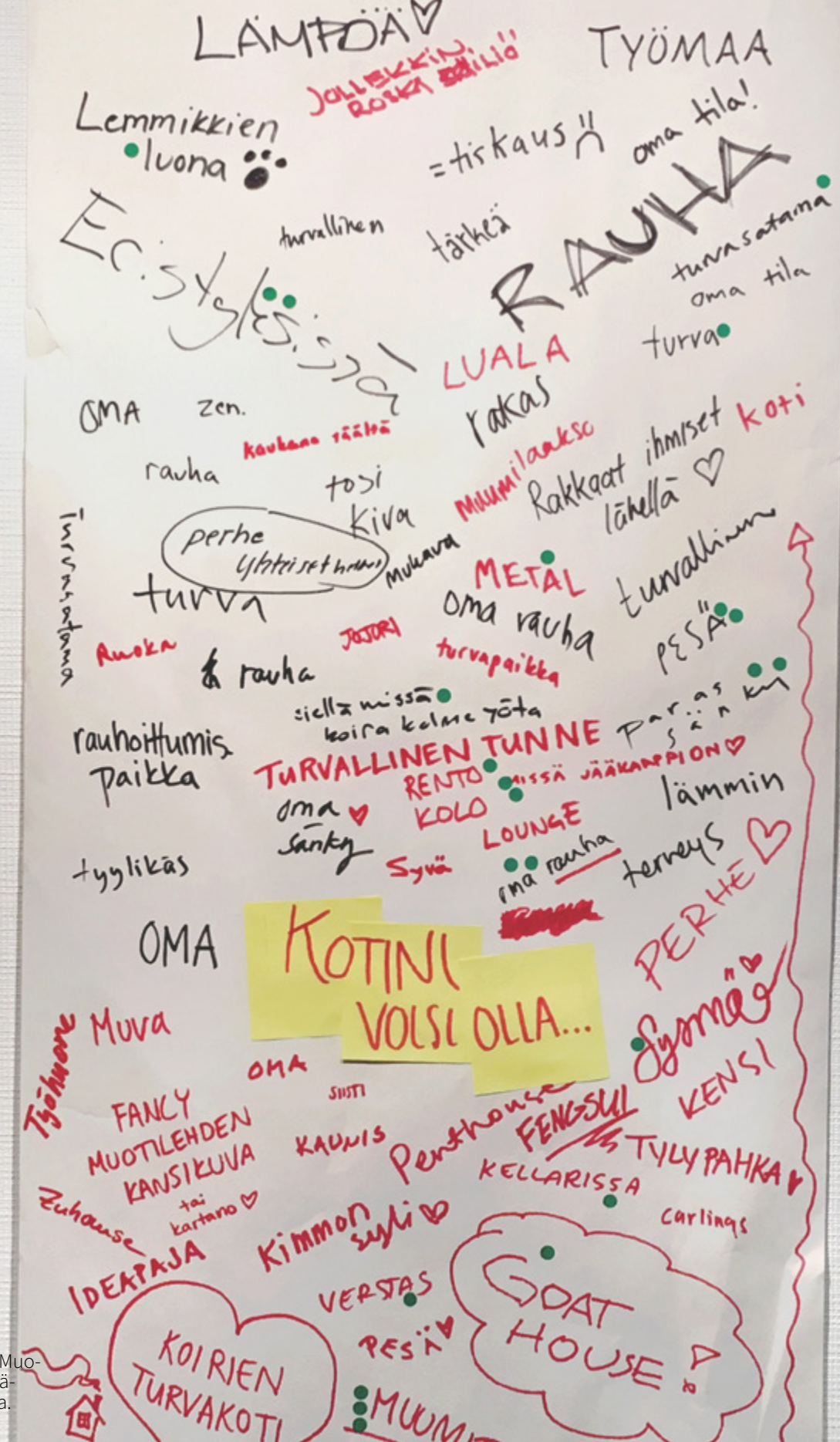

Wishing wall Muotoiluinstituutin ja FellmanniCampuksen aulassa

Vein Muotoiluinstituutin ala-aulaan paperin, jossa luki *Koti on...* ja *Kotini voisi olla...*, tussin sekä pieniä pyöreitä tarroja (kuva 15). Tällä menetelmällä keräsin kokemuksia opiskelijoiden kodeista ja vahvistin käsitystä siitä, mikä on kodin merkitys.

Samanlaisen paperin ripustin myös FellmanniCampuksen hissien viereiselle seinälle, tavoitteenani saada kommentteja monialaisemmin. Fellmannian paperi oli kuitenkin kadonnut, kun menin seuraavana päivänä sitä katsomaan.

Näiden menetelmien tuloksia tuon esille seuraavissa kappaleissa.

KUVA 15 Wishing wall -paperi Muotoiluinstituutin ala-aulassa keräsi kokemuksia omasta kodista.

Tulevaisuuden kampukseen tutustuminen

Pääsin osallistumaan opastetulle kiertokäynnille uuden kampuksen työmaalle yhdessä Muotoiluinstituutin opiskelijajyhdistyksen kanssa. Vierailu auttoi hahmottamaan opiskelijoiden tulevaa opiskeluympäristöä.

31 Kampuksella on panostettu yhteisiin tiloihin. Toinen huomioitava asia on se, että kampus tulee olemaan ns. 24/7 kampus. Kulku sinne järjestetään opiskelijoille ympäri vuorokauden. Jos 24h kulttuuri näkyy jo opiskeluympäristössä, miten se heijastuu asumiseen?

Asuintalon palveluita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon viereisen kampuksen tarjoamat palvelut. Erityisesti yhteisten tilojen osalta Lahden Talojen voisi olla mahdollista hyödyntää uuden kampuksen tarjoamia liikunta- tai saunatiloja.

Kampuskehittäjät tunnistavat tarpeen tilapäiselle majoittumiselle. Lappeenrannan teknillisen yliopiston (LUT) Lahden kampus muuttaa samoihin tiloihin NiemiCampukselle. Maisteri-opiskelijoille on tyypillistä, että lähiopetusta on vain parina päivänä viikossa ja muuten elämä on toisella paikkakunnalla. Edulliset tilapäismajoittumisen ratkaisut voisivat toimia vetovoimatekijöinä Lahdelle, LAMK:lle ja LUT:lle sekä houkutella opiskelijoita laajemmalta alueelta.

KUVA 17

3.2. Opiskelijaelämä

Joillekin opiskelu on sinnittelyä ääri rajoilla. Suurin osa kuitenkin kokee opiskeluajan melko miellyttävänä elämänvaiheena. (Ahonen 2015, 3.)

Opiskelijoiden elämäntilanteet ja taustat ovat erilaisia, mutta yhdistävänä tekijänä näen väliaikaisuuden tunteen. Opiskelu ajatellaan olevan ikään kuin yksi elämänvaihe ennen työelämään siirtymistä.

Opiskelijaelämä koetaan pääosin huolettomana ja vapaana. Merkittävänä erona opiskelija ja työelämän välillä pidän toimeentuloa. Tässä opinnäytetyössä on hyvä tuoda esiin myös hyvinvoinnin näkökulma.

Toimeentulo

Opiskelijoiden tulot eivät ole suuret. Keskitulot vaihtelevat hieman tutkimuksen mukaan. Opiskelijabarometrin mukaan AMK-opiskelijoilla on käytettävissä keskimäärin 846 euroa kuukaudessa, joista asumiseen menee keskimäärin 530 euroa. (Inkinen 2016, 58–61.)

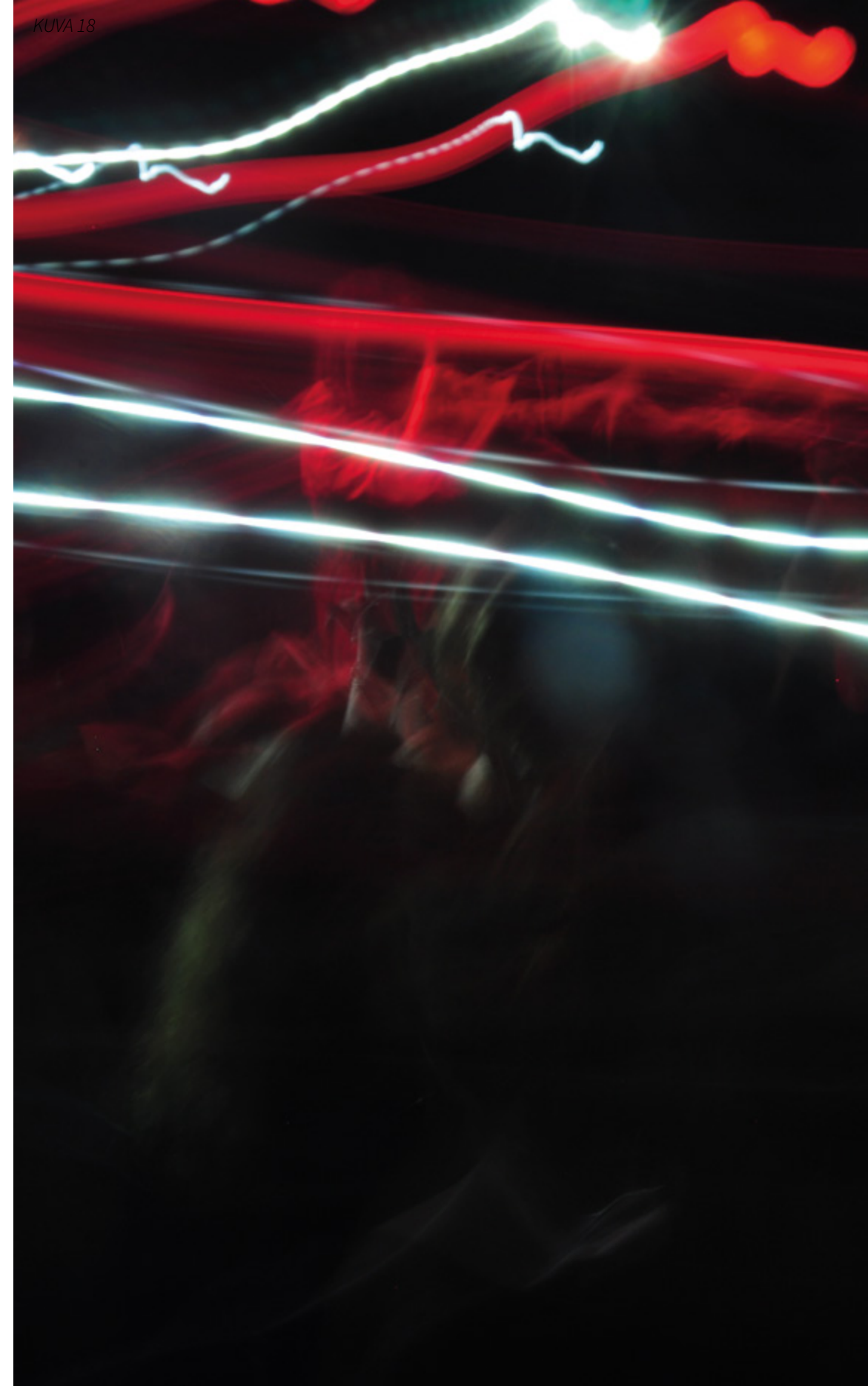
Kun tuloista vähennetään asumismenot, jää rahaa kaikkeen muuhun elämiseen keskimäärin 316 euroa kuukaudessa. Tämä on noin 10 euroa päivässä, mikä alittaa reilusti THL:n vuonna 2016 määrittelemän kohtuullisen kulutuksen mini-

mibudjetin. Tämän määritelmän mukaan minimibudjetti yksin asuvalle alle 65-vuotiaalle on keskiarvella paikkakunnalla 1145 euroa kuukaudessa (Moisio, Mukkila, Ilmakunnas, Mäkinen & Saikkonen 2016, 4). Opiskelijat elävät siis pääsääntöisesti köyhyysrajan alapuolella.

Kansaneläkelaitoksen opintotuki on kuitenkin suurin yksittäinen opiskelijoiden tulonlähde (Inkinen 2016, 60). Lähes puolet päätoimisista opiskelijoista tekee töitä opintojen ohella. Osa opiskelijoista saa tukea vanhemmiltaan tai sukulaisilta, kesätyösäästöistä, puolison tuloista tai sijoituksista. Toimeentulotukeen joutuu kuitenkin turvautumaan noin joka kymmenes opiskelija. (Kirjavainen 2018.)

Monen opiskelijan arkea varjostaa huoli rahan riittämisestä. Tuen varassa eläminen tuo päänsä vaivaa jo itsessään haastavan opiskelun rinnalle. Tukijärjestelmä tekee työn teosta monimutkaisia. Opiskelijat kokevat, että järjestelmä rankaisee, jos yrittää tienata omaa rahaa. (Kirjavainen 2018.)

Riittämätön toimeentulo vaikuttaa opiskelijoiden hyvinvointiin. LAMK:n opiskelijoille suunnatussa hyvinvointikyselyssä lähes puolet opiskelijoista kertoi riittämättömän toimeentulon haittaavan omaa hyvinvointia. (Ahonen 2015, 4.)

”Outoa, että on kannattavampaa olla työtön kuin opiskelija, kun opiskelija kuitenkin yrittää tehdä jotain.”

Hyvinvointi

Opiskelijabarometrin tulosten mukaan enemmistö opiskelijoista kokee ajoittain stressiä (Villa 2016, 50–51). Opiskeluasioista murehtiminen ja kokemus työmäärään hukkumisesta ovat yleisimpiä uupumukseen liitettyjä tekijöitä. Jopa neljännes opiskelijoista murehtii opiskeluasioita vapaa-ajallaan. Riittämättömyyden tunne opinnoissa on yleistä. (Kunttu, Pesonen & Saari 2017, 70.) Tossavainen (2017) väittää, että tehokkuutta ja nopeutta vaativa yhteiskunta heijastuu myös opiskeluympäristöön sekä opiskelijoiden jaksamiseen (Tiessalo 2017).

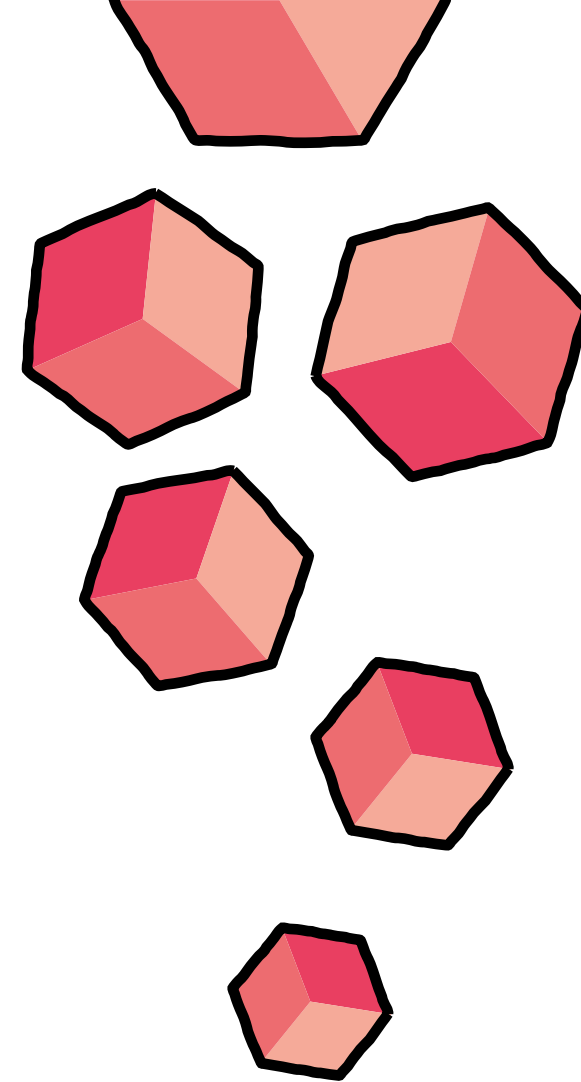
Opiskeluun käytetty aika on sidoksissa hyvinvointiin. LAMK:n opiskelijoista yllättäen alle 10 tuntia viikossa opiskelevat kokevat itsensä muita uupuneemmiksi, yksinäisemmiksi ja ovat heikosti motivoituneita. Opiskelu yli 50 tuntia viikossa taas kuormittaa henkisesti. (Ahonen 2015, 3.) Hyvä opiskelijaelämä koostuu siis riittävästä opiskeluajasta, jolloin syntyy sosiaalisia kontakteja, sekä vapaa-ajasta jolloin pääsee hyödyntämään syntyneitä sosiaalisia suhteita.

Yksinäisyys

Grönlundin (2017) mukaan nuorten yksinäisyys on nykyään yksi kasvavista yhteiskunnallisista ongelmista, johon kuitenkin on kiinnitetty vasta vähän huomiota (Rautio 2017). Kaupunki nuorten palveluna –hankkeessa nousi esiin nuorten yksinäisyyden kokemuksia, jotka panivat alulle myös tämän työn. Nuoret kertoivat yksinäisyydestä muun muassa siten, ettei ole ketään kenet kutsuisi kylään. Tai ei koeta kuuluvansa opiskelijayhteisöön, eikä arjessa ole samanhenkisiä ihmisiä. Kävi myös ilmi, että itsensä voi tuntea yksinäiseksi, vaikka olisi ihmisiä ympärillä.

Opiskelijoiden kokemaa yksinäisyyttä on tutkittu esimerkiksi vuoden 2014 Opiskelijabarometrissä. Läheisten ihmisten puutetta koki noin 15% vastanneista (Villa 2016, 44–45). Tämä tarkoittaa noin 44 000 läheisen ihmisen puutteesta kärsivää korkeakouluopiskelijaa.

LAMK:ssa opiskelijoiden yksinäisyys ja ryhmän ulkopuolelle jääminen nähdään olevan melko marginaalinen, mutta kasvava ilmiö. Yksinäisyys nähdään myös yhtenä suurena uhkana opintojen etenemiselle. Kehittämistarpeena olisikin opiskelijoiden yhteisen toiminnan ja opiskelukulttuurin kehittäminen. (Ahonen 2015, 14; Ahonen 2017.)

”Oon työssäkäyvä opiskelija, mutta saan vanhemmiltani rahaa kuukausittain. Hävettää niin saatanasti myöntää tää kavereille.”

Jodel

3.3. Opiskelijan kaupunki

Tässä luvussa tarkastelen kaupunkia opiskelijoiden näkökulmasta liikkumisen, kaupunkiympäristön ja palveluiden kautta. Peilaan omia työpajatuloksiani Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr:n pääkaupunkiseudun opiskelijoille suunnatun kaupunkiympäristöä käsittelevän kyselytutkimuksen tuloksiin.

34 Liikkuminen

Pääkaupunkiseudulla pyöräily koetaan opiskelijoiden keskuudessa mieluisaksi liikkumis-
muodoksi (kuvio 11). Lahdessa kampuksen
muuttaessa Niemeen pyöräreittien merkitys
keskustan ja kampuksen välillä tulee mitä luul-
tavimmin korostumaan. Pyörävarkaudet ovat
kuitenkin piinaava ongelma, joka tulee huomi-
oida kaupunkiympäristössä asianmukaisilla
säilytysratkaisulla.

Työpajoissa opiskelijat nostivat esiin jo Helsin-
gissä käytössä olevat kaupunkipyörät. Kaupun-
kipyörät sujuvoittaisivat koulumatkaa erityisesti
niillä, jotka tulevat kauempaa junalla tai bussil-
la Matkakeskukselle. Koetaan, että kaupunki-
pyöräasemia tarvittaisiin eniten kampuksen vie-
reen, torin läheisyyteen sekä Matkakeskukselle.

Pyöräilyä suositumpi liikkumismuoto pääkau-
punkiseudulla on joukkoliikenne (kuvio 11). Lah-

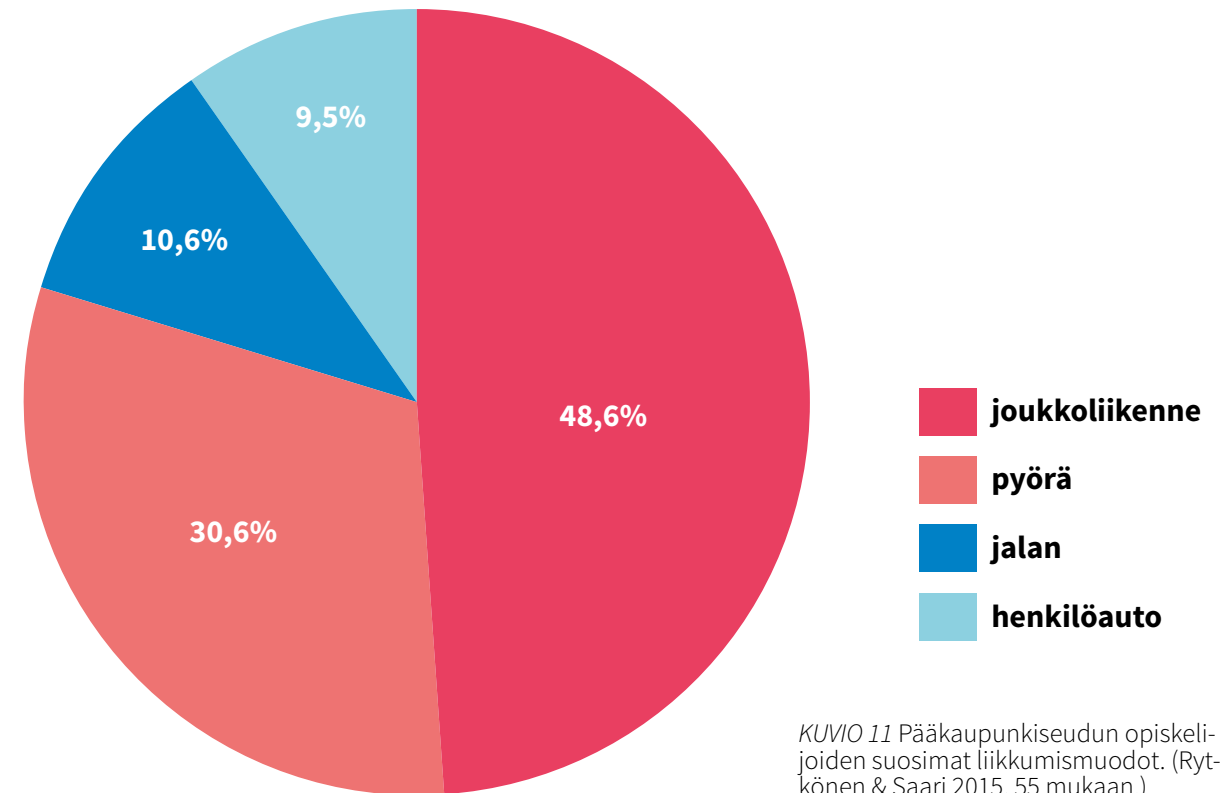
dessa sen sijaan joukkoliikenne ei ole hyvässä
maineessa. Työpajoissa harmiteltiin kampuksen
muuttamista, sillä sinne kulkeminen koetaan
vaivalloisena.

Vaikka joukkoliikenneyhteyttä Matkakeskuk-
sen ja Niemen välillä kehitetään sujuvammaksi,
on erilaiset opiskelijat huomioitu heikosti LSL:n
osalta. Lahden seudulla joukkoliikenteen asia-
kas- ja ikäryhmäjaottelussa opiskelijat on mää-
ritelty 20–25 vuotiaiksi (Lahden seudun liikenne
2018). Määrittely nähdään epärealistisena, sillä mo-
ni opiskelija on todellisuudessa yli 25-vuotiaita.

Auton käyttäjät ovat opiskelijoissa selvä vähem-
mistö (kuvio 11). Opiskelijat kuvaavat auton
käyttöään pääosin satunnaiseksi. Ajokortti on,
mutta autoa lainataan sukulaisilta tai ystäviltä
tarpeen mukaan. (Rytkönen & Saari 2015, 57.)
Työpajoissa nousi esiin pieni ryhmä, joka toivoo
kampuksen läheisyyteen riittävästi autopaikko-
ja. Suurin osa kertoi kuitenkin pärjäävänsä ilman
autoa.

Kaupunkiympäristö

Viihtyisään kaupunkiympäristöön vaikuttavia
tekijöitä ovat mahdollisuus kulkea paikasta toi-
seen ilman autoa, sekä puistot ja viheralueet.
Viihtyisyyttä lisäävät myös yleiseen ilmapii-
riin

KUVIO 11 Pääkaupunkiseudun opiskelijoiden suosimat liikkumismuodot. (Rytkönen & Saari 2015, 55 mukaan.)

liittyvä tekijä: matala kynnyks auttaa ja saada apua muilta. Vähiten tärkeänä koetaan näkyvä vartiointi, sekä mahdollisuus katutaiteelle. (Rytkönen & Saari 2015, 83.)

Myös työpajoissa viheralueet osoittautuivat tärkeiksi. Monipuolisten luontoympäristöjen läheisyys koetaan keskeisenä Lahden vetovoimatekijänä. Ne ovat tärkeitä ennen kaikkea hyvinvoinnin näkökulmasta, stressin lievittäjinä ja vapaa-ajanviettopaikkoina.

Palveluympäristö

Työpajoissa kartoitettiin opiskelijoiden näkemyksiä hyvästä palveluympäristöstä janatehtävällä, jonka tulokset on kuvattuna kuviossa 12. Vastausten välillä ei ollut merkittäviä eroja. Osallistujia haastateltaessa nousi kuitenkin esiin kiinnostavia näkökulmia.

Opiskelijoiden ahkerimmin käyttämät palvelut sijoittuvat vastauksissa kodin läheisyyteen. Niitä ovat ruokakauppa, ravintolat ja kahvilat, liikkumisen palvelut sekä luontoalueet. Ruokakauppa saisi olla nimenomaan pieni, joka olisi auki myöhään. Ihanne-etäisyydeksi sille nähtiin noin 100 metriä kotiovelta.

Kauimmaksi asteikolla sijoittuivat ne palvelut, joita opiskelijat käyttävät harvoin tai eivät koskaan. Niiden sijainnilla ei ole suurta merkitystä. Näitä ovat esimerkiksi isommat ruokakaupat, kulttuuripalvelut, sairaala sekä nuorille suunnattu Ohjaamo-palvelu. Isoja ruokakauppoja ei haluta aivan viereen, sillä ne vetävät puoleensa liikaa ihmisiä ja luovat levotonta tunnelmaa.

Tunnelma Prisman parkkipaikalla on toki aivan eri, kuin esimerkiksi puistoalueella. Selvästi kuitenkin asuinrakennuksen välitön läheisyys olisi

rauhoitettava ja pidettävä edes jokseenkin yksityisenä, vaikka asuinalueelle tuotaisiin yhteisöllisiä aktiviteetteja ja palveluja.

Tärkeänä huomiona opiskelijat nostivat esiin myös palveluiden sijainnin suhteessa toisiinsa. Jos jokin palvelu sijaitsee kaukana päivittäisistä kulkureiteistä, tulee sitä käytettyä vähemmän. Harrastukset tulee olla lähellä kotia tai koulumatkan varrella. Kun koulu vie suurimman osan ajasta, ei kulkemiseen haluta käyttää ylimääräistä aikaa.

Palveluympäristön toiveista näkee, ettei opiskelijaelämä ole vain juhlimista. Tärkeänä koetaan myös hyvinvointiin liittyvät palvelut, kuten terveydenhuolto ja luontoympäristöt. Kahvilat halutaan lähes yhtä lähelle kuin baarit. Molemmat nähdään ensisijaisesti sosiaalisina paikkoina, jonne mennään ystävien kanssa.

Joistakin vastauksista heijastuu palvelukulttuurin muutos. Posti ja pankki, jotka asettuvat melko kauas kotiovelta, ovat palveluita joiden toimipisteiden sijainnilla ei nykyään ole merkitystä. Eräs osallistuja ei koe vaatekauppojen etäisyydellä olevan merkitystä, sillä kaiken saa tilattua netistä. Postin sijasta R-Kioskin sijainnilla on pakettien noutamisen kannalta merkitystä.

Tulevaisuudessa yhä harvemman palvelun tarvitsee olla aivan kodin vieressä, jos se on saatavilla verkon välityksellä. Sen sijaan uskon kotibileiden ja luontoympäristöjen merkityksen säilyttävän asemansa.

”Ruokapalvelut lähellä, jos ei jaksa tehdä ruokaa.”

”Akuutti lähemmäs Niemen aluetta.”

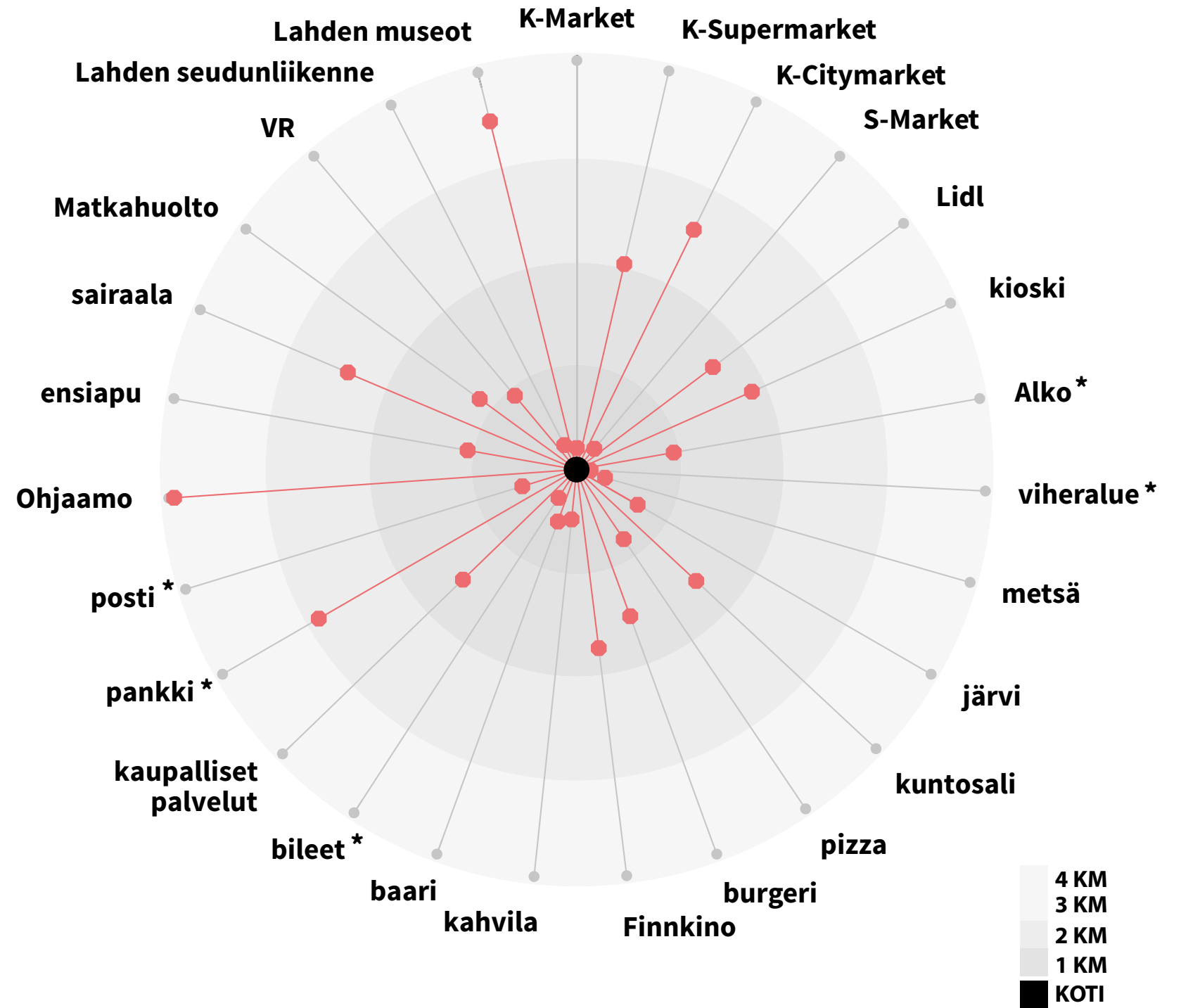
”Lähikauppa 24h”

”Koiran kanssa ulkoilu”

”Jos kuntosali on kaukana, ei sinne jaksakaan mennä.”

”Matkahuolto voisi ajaa osan vuoroista Niemen kautta.”

”Kauppoja ei tarvitse, kaikki tulee netistä.”

KUVIO 12 Kuinka kaukana eri palveluista olisit valmis asumaan? Keskiarvo vastauksista. Tähdellä (*) merkityt kohdat ovat osallistujien itse lisäämiä.

3.4. Opiskelijan koti

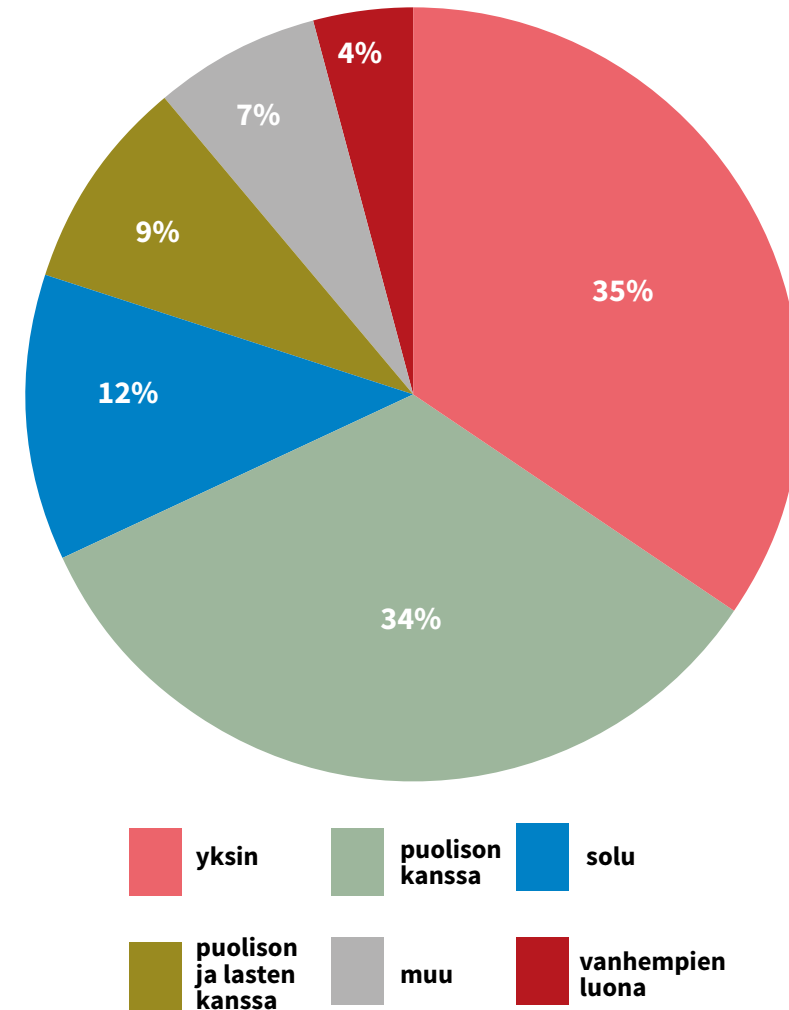
Opiskelija-asuminen on muuttunut vuosien saatossa. 1990-luvulla yksiöiden rakentaminen oli kasvussa niiden suuren kysynnän vuoksi. Yksiöissä on voitu asua melko leveästi ja ne ovat voineet olla pinta-alaltaan jopa 40m². Vaikka asunnon koot ja tyyli ovat vaihdelleet eri aikoina, on trendi ollut kohti yksilöllisempää asumista. (Hartikainen, Nenonen & Kiviniemi 2017, 28.)

Opiskelijat asuvat yksin, tai läheisten kanssa (kuvio 13). Soluasunnot eivät ole olleet suosittuja enää pitkään aikaan. Kosken (2018) mukaan opiskelijat ovat jo toistakymmentä vuotta hakeutuneet yksiöihin. Tarhio (2018) kertoo Helsingissä olevan 250 soluhuonetta tyhjillään samaan aikaan, kun pääkaupunkiseudulla on vakava asuntopula. Ilmiö on havaittu myös muissa suurissa opiskelijakaupungeissa. (Koivuranta 2018.)

Yksilöllisen asumisen ja pienten yksiöiden vastapainoksi opiskelijataloihin on rakennettu kerhuhuoneita, yhteisiä oleskelu- ja tapahtumatiloja. Pikkuhiljaa uusien opiskelija-asuntokohteiden kerhuhuoneet siirtyivät vaikeisiin paikkoihin, kuten erillisiin piharakennuksiin. Tällöin myös tilo-

jen käyttöaste laski ja asukkaiden väliset luontevat kohtaamiset jäivät vähäisiksi. (Hartikainen ym. 2017, 28.)

Nykyään on aktiivisesti ryhdytty kehittämään erilaisia yhteisöllisiä ratkaisuja opiskelijoiden asuinympäristössä. On todettu, että yhteisten tilojen asettaminen asuinrakennukseen keskeiselle paikalle on toimivin ratkaisu. Myös pienillä ratkaisuilla, kuten postilaatikoiden sijoittamisella yhteisiin tiloihin voidaan lisätä kohtaamisia ja yhteisöllisyyden tuntua. (Hartikainen ym. 2017, 28.)

Kuvio 13 Miten opiskelijat asuvat? (Kirjavainen 2018 mukaan)

**”Oma kämppä, ei solu.
Koska soluun ei saa
ottaa lemmikkejä.”**

3.4.1. OPISKELIJA-ASUMISEN NYKYTILA

Opiskeluajan asumista leimaa usein väliaikaisuus. Opiskelijoille koti merkitsee muun muassa turvapaikkaa, omaa tilaa, rauhoittumista ja rakkaita ihmisiä. Toiset voivat tuntea olevansa eristyksissä ja osalle se on vain paikka, jossa oma jääkaappi ja sänky ovat.

Toisaalta opiskelijan koti voi olla *vähän missä sattuu*, ei olla välttämättä vielä asettauduttu. Silti koti saattaa olla sosiaalinen paikka, jonne kutsutaan ystäviä tai sukulaisia ja järjestetään juhlia. Toki asunnon koon määrittelemässä rajoissa.

Pääkaupunkiseudun opiskelijoiden keskuudessa on havaittu, että asumisen sijaintiin liittyvät preferenssit vaihtelevat opintojen vaiheen mukaan. Alkuvaiheen opiskelijoista reilu kolmasosa pitää kampanin läheisyyttä tärkeänä kriteerinä asuntoa valitessa, kun taas loppuvaiheen opiskelijoista vähemmistölle se on merkittävää. Sen sijaan loppuvaiheen opiskelijoista kolmasosa kokee keskustan ja työpaikan läheisyyden tärkeänä, mitä alkuvaiheen opiskelijoista selvästi harvempi arvostaa. (Rytkönen & Saari 2015, 23.)

Tämä on kiinnostava havainto Niemen opiskelija-asuinalueen kannalta. Mikäli samat tulokset pätevät Lahdessa, voisi ajatella uusien opiskelija-asuntokohteiden olevan haluttuja juuri aloitavien opiskelijoiden keskuudessa.

Tärkeimmät kriteerit asuntoa valitessa ovat kuitenkin omalle budjetille sopivat kustannukset, hyvä sijainti sekä asunnon kunto ja varustelutaso. (Rytkönen & Saari 2015, 22.)

Myös työpajoissa asunnon varustelutaso koettiin tärkeänä erityisesti viihtyisyyden näkökulmasta. Nykyisten asuntojen varustelutaso, laatu ja huoltopalvelut eivät nouse esiin positiivisessa valossa. Hyvät kulkuyhteydet tarkoittavat monelle keskeistä sijaintia palveluiden ja ystävien lähellä. Toisille osallistujista taas riittää, että bussi kulkee läheltä ja pyörällä pääsee liikkumaan sujuvasti.

Yleinen havainto työpajoista on opiskelija-asumiseen liitetyt mielikuvat. Osa opiskelijoista kokee, etteivät he asu opiskelija-asunnossa, jos asunto on oma tai vapailta markkinoilta vuokrattu. Tämä ryhmä arvostaa asunnon viihtyisyyttä ja laatua, eivätkä he sano edes harkitsevansa opiskelija-asuntoon muuttamista.

Helsingin nuorisotoimenjohtaja Tommi Laitio (2013) on havainnut opiskelija-asumisessa kolme asukasryhmää, joita ovat:

1 - Itsenäisen asumisen taidot tarvitsevat kehittämistä

2 - Tavoittelee saman tasoista asumistyyliä kuin vanhemmillaan

3 - Ulkomaiset vaihto- ja tutkinto-opiskelijat

(Keränen, Karppinen, Lähdesmäki, Paloheimo-Koskipää, Aledin & Mayow 2013, 68)

Olen myös itse tunnistanut nämä kolme opiskelijaryhmää. Luvussa neljä esiteltävät käyttäjäpersoonat pohjautuvat omien havaintojen lisäksi näihin Laition jaottelemiin käyttäjäryhmiin.

”Vähempikin tila riittää minulle, koska olen kotona niin vähän.”

Sirje Lappalainen, opiskelija

KUVA 20 (Pixabay 2017.)

KUVIO 14 Maisemamenetelmällä kerättyjä opiskelijoiden asumiseen liittyviä hyviä (ylhäällä) ja huonoja (alhaalla) kokemuksia.

kompakti
tilava avara
säilytystilat
oma tila

TILAT

tilankäyttö ahdistava
pohjaratkaisu
epätoiminnallisuus
ei yksityisyyttä
huonot yhteiset tilat,
ei kiva viettää aikaa

paras vesi moderni
KUNTO remontoitu
katto pään päällä
uusi talo

sauna netti
pesutupa TV
pyörän säilytys
kierrätys autopaikka
äänieristys tiskikone

VARUSTELU

ohuet seinät
laitteiden huono kunto
ei hissiä ei pesukonetta
saunavuorojärjestelyt
kylmä kierrätys
huonot pyöräparkit
ei saunaa TV puuttuu

lautalattiat valo
sisustus näköala
isot ikkunat
viheralue lähellä
sisustamisen vapaus
järvimaisema

VIIHTYISYYS

pimeys
ruma ympäristö
epäsiisteys kolkko
tiskaus muovilattiat
ei lemmikkejä melu
rajoitukset lika
ei saa naulata home

OMA
sauna kylpyhuone
tila, jossa on hyvä olla
elämä rauha
”Oma tupa, oma lupa.”
päättövalta WC

ei naapureita
moikkaavat naapurit
lemmikit sallittu
yhteisö kämppis

KANSSAELÄJÄT

NAAPURIT
meluisat panevat
narkkari rumat
huutokiroilee
tuntemattomat
ihmiset

halpa
sopiva hinta
”hyvä hinta-
laatu -suhde”

RAHA

alivuokralaisen
vuokranmaksun
täsmällisyys
kallis rahapula laskut
liian pienet tulot
kalliit ruokapaikat
ja kaupat

lähellä koulua
rauhallinen sijainti
lenkkipolku metsä
luonto
ystävät lähellä
lähellä kaikkea
keskusta

SIJAINTI

pitkä koulumatka
ikkunoista näkyy suoraan
seuraavaan taloon
kaukana palveluista
huonot kulkuyhteydet
osa tutuista jäi kauas
asuinalue = Lahti
pyörävaraston huono sijainti
tuulinen paikka
(kylmä)

KUVA 21

3.4.2. ASUMISEN TOIVEET, HAAVEET JA TULEVAISUUS

Nykyajan opiskelijakulttuuri keskittyy kansainvälisyyteen, yhteisölliseen oppimiseen ja opintojen joustavaan suorittamiseen. Opiskelu siirtyy verkkoon ja etätö yleisty, mikä asettaa uusia vaatimuksia niin opiskelutiloille kuin opiskelija-asunnoillekin. Uusia opiskelija-asuntoja suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon asunnon käyttö myös aktiivisena opiskelutilana. (Hartikainen ym. 2017, 6.)

Opiskelijoiden ajankäyttö ja tarpeet ovat erilaisia kuin esimerkiksi 30 vuotta sitten. Asumisen on pysyttävä muutoksen perässä. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan teettämässä tutki-

muksessa nostettiin tulevaisuuden asumiseen vaikuttaviksi trendeiksi muun muassa yksinelämisen yleistyminen sekä tavaramäärän väheneminen. Kotona myös vietetään yhä vähemmän aikaa. (Hartikainen ym. 2017, 28-29.)

Isona megatrendinä on sosiaalisen pääoman korostuminen sekä kasvava tietoisuus ympäristöongelmista (Sitra 2017). Nämä näkyvät mahdollisesti kasvavana aineettomien hyödykkeiden kulutuksena ja elämyksellisyyden korostamisena. Näkisin, että asunnon sijainti asukkaan arvostamien asioiden lähellä ja sosiaalinen ympäristö nousevat neliöiden määrää merkittävämmäksi asunnonvalintakriteereiksi.

Työpajoissa kysyttiin opiskelijoiden asumisen tulevaisuuden haaveita. Vahvoina teemoina nousi yhdessä tekeminen, mutta erityisesti oman rau-

han ja yksinolon tärkeys. Vahva viesti oli, että ei haluta asua solussa vieraiden ihmisten kanssa. Naapureissa epämiellyttävää on pääasiassa heidän aiheuttama melu.

Tulevaisuuden opiskelija-asumiselta toivotaan myös yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä. Sen tulisi kuitenkin olla mahdollisuus, ei pakotettua tai velvoittavaa. Voi olla ja tehdä asioita yhdessä naapureiden kanssa, jos niin haluaa ja silloin kun haluaa.

Tehokkaat tilaratkaisut ja asunnon muokattavuus koetaan neliöiden määrää merkittävämpänä. Mahdollisuus tehdä asuinympäristö oman näköiseksi on myös tärkeä, vahvasti viihtyisyyteen vaikuttava tekijä

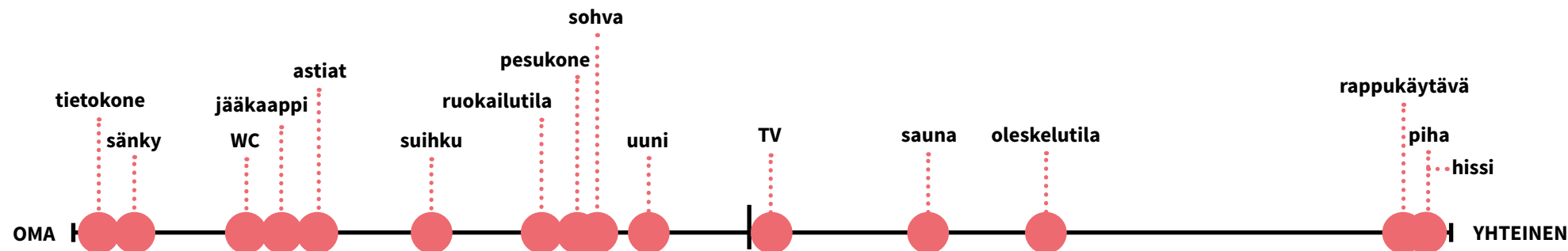
Asunnon sijainnista tuli myös mainintoja. Opis-

”Vaihtoehto soluasumiselle.”

kelijat haaveilevat hyvistä kulkuyhteyksistä ja siitä, että kaupat ovat lähellä. Edullinen hinta on usein ratkaisevin tekijä opiskelijan kodissa. Toivotaan, että tulevaisuudessa voisi asua edullisesti, mutta silti laadukkaasti.

Työpajoissa havaitsin, että halukkuus jakaa asumisen tiloja ja toimintoja on jakautunut. Nuoremmat opiskelijat tyytyvät vähempään ja asunnon matala hinta on heille pääasiassa. Vanhemmat opiskelijat, joilla on ehkä jo muita opin-

KUVIO 15 Mitä asumiseen liittyviä tiloja tai toimintoja opiskelijat olisivat valmiita jakamaan?

”Jos ois jotkut erilliset yhteiset suihkutilat niin vähänpö ois ärsyttävää. Unohtaisin kuitenkin ottaa shampoot sinne mukaan. Tai jos jättäisin sinne niin sit muut käyttäis niitä.”

”Pyykkivuorot on aina varattu kuukausi eteenpäin. Ei pyykinpesun tarvetta voi ennakoida niin pitkälle!”

”Jääkaappi pitää olla lähellä. Silleen että tietokoneella istuessa ylettäis.”

”Ehkä just joskus nuorempana olisin voinut jakaa astiat, ei sillä silloin ollut niin väliä.”

”TV:tä ei tarvita. Kaiken näkee netistä.”

toja tai työuraa takana, vaativat kodiltaan enemmän. He haluavat pitää kiinni asumisen tasosta, johon ovat mahdollisesti jo tottuneet.

Työpajoissa kartoitin janatehtävällä asumiseen liittyvien tilojen ja toimintojen jakamista (kuvio 15). Tulevaisuuden opiskelija-asumisessa tulisi huomioida opiskelijoiden omaan ja yhteiseen tilaan liittyvät arvostukset.

Kaikista tiiviimmin arjessa esiintyvät asiat, kuten jääkaappi tai kylpyhuone halutaan omaksi.

Siisteys on yksi tärkeä asia omassa kodissa. Yhteisiin tiloihin liittyy yhteiset pelisäännöt, joiden noudattaminen pettää usein juuri näiden tilojen kohdalla.

Kuten osasin odottaa, kaikista henkilökohtaisimpina koetaan oma sänky ja tietokone. Hissi, piha ja rappukäytävä ovat taas vahvimmin yhteisiksi koettuja tiloja. Tämän jaon voidaan olettaa säilyvän myös tulevaisuudessa.

Yhteisiin tiloihin liittyy omasta tavarasta huoleh-

timinen. Asuinympäristössä omat henkilökohtaiset tavarat halutaan pitää oman tilan sisäpuolella. Tähän liittyy jälleen luottamus kanssaeläjiin.

Vaikka aiemmin tässä kappaleessa pohdin uuden sukupolven korostavan elämysten merkitystä materian sijaan, ei kaikesta omaisuudesta kuitenkaan olla valmiita luopumaan. Tulevaisuudessa opiskelija-asumiselta odotetaan tasokkuutta ja monipuolisuutta. Asuntotarjonnan tulisi tarjota mahdollisuuksia erilaisiin elämäntilanteisiin ja tarpeisiin.

4

YHTEENVETO & RAJAUS

”Nykyisen yksityistyvän ja eristäytyvän asumiskulttuurin jatkaminen on sekä ekologisesti että sosiaalisesti kestämatöntä.”

Tommi Laitio, nuorisotoimenjohtaja, Helsingin kaupunki

44

Yhteenveto

Yksinäisyys on monitahoinen ilmiö. Sitä ei välttämättä ole mahdollista täysin kitkeä pois asuminen ratkaisulla. Kuten aiemmin todettiin, elävällä kaupunkikulttuurilla voi kuitenkin olla myönteisiä vaikutuksia yksinäisyyden ja eristäytyneisyyden vähentämiseen.

Edellisissä kappaleissa esitellyn tietoperustan pohjalta en kuitenkaan puhu enää yksinäisyyden kokemuksesta, kuten alussa määriteltiin. Sen sijaan käsitan ongelman olevan seurausta eristäytymisestä, joka liittyy uudelle paikkakunnalle muuttamiseen ja sosiaalisten verkostojen puuttumiseen.

Muiden ihmisten kohtaaminen ja erilaiset va-

paa-ajan toiminnot ovat tärkeässä roolissa eristäytymisen poiskitkemiseksi. Asumisen näkökulmasta yhteisöllinen asuminen tuntuu sopivalta lääkkeeltä tähän, mutta yksin se ei auta. Yhteisöllisyyden käsite voi luoda negatiivisia mielikuvia, mikäli se tuntuu pakotetulta ja liian sitouttavalta.

Aineistoni pohjalta myös arjen kohtaamiset asuinympäristössä luovat yhtä lailla yhteisöllisyyttä ja vähentävät eristäytyneisyyttä. Tämän havainnon pohjalta ryhdyin rajaamaan työni tavoitteita.

Arjen spontaanisten kohtaamisten lisääminen koko asuinympäristössä nousee merkittäväksi suunnannäyttäjäksi tässä työssä. Näitä kohtaamisia ei voida väkisin luoda. Mutta niiden

syntymiselle voidaan tarjota sopivat puitteet ja olosuhteet.

Johtavaksi teemaksi nostan myös miniasuntotrendin. Vaikka neliöiden vähenemistä on kritisoitu, kokevat opiskelijat, että toimivat tilaratkaisut ovat heidän elämäntilanteessaan merkittävämpää, kuin runsas neliöiden määrä. Pienten, tilatehokkaiden ja edullisten asuntojen rakentaminen opiskelijoille ei myöskään estä ketään asumasta leveästi. Monipuolisuus on avainasana tässäkin asiassa.

Opiskelijat arvostavat asumisessa myös ekologisuutta ja kierrätysmahdollisuuksia. En kuitenkaan tässä työssä keskity asumisen ekologisuuden näkökulmaan sen syvemmin.

Persoonat

Käyttäjäpersoonat ovat käyttäjäymmärryksen pohjalta luotuja fiktiivisiä hahmoja. Niiden avulla määritellään käyttäjäryhmä ja kiteytetään sen keskeisimmät ominaisuudet. (Kurronen 2013, 31.)

Tässä työssä käytän persoonia avuksi myöhemmin konsepteja esiteltäessä. Loin useamman persoonan kuvaamaan opiskelijoiden erilaisia elämäntilanteita ja asumisen toiveita.

Seuraavaksi esiteltävät persoonat ovat syntyneet aiemmin Kaupunki nuorten palveluna –hankkeessa kerätyn aineiston, työpajojen sekä esittelemieni tutkimusten ja näkökulmien pohjalta.

Maija, 28, on neljännen vuoden opiskelija.

Opiskelu on Maijalle vain väliaikaista ja pian se on ohi. Hän pyrkii hoitamaan sen mahdollisimman nopeasti pois alta.

”**Koti** on täydellinen paikka työskennellä, syödä ja lukea. Haluan, että kotini näyttää minulta ja tuntuu omalta. Haluan tehdä kodistani persoonallisen. Siellä vietän illat poikaystävänsä kanssa katsoen telkkaria ja leffoja.

Arvostan eniten sitä, että saan asua poikaystäväni kanssa ja Helsingissä. Helsinki on inspiroiva kaupunki ja kaikki ystäväni ovat täällä. Kahden kodin elämistä kokeilin, mutta se oli liian raskasta tavaroiden roudaamista. Lisäasunto oli myös turhan kallis siihen nähden, kuinka vähän lopulta vietin siellä aikaa. **Toisaalta** minulla ei kuitenkaan Helsingissä ole sellaisia ystäviä, joille soittaisin ja kutsuisin kylään.

Koulussa hoidan vain pakolliset asiat ja kaikki ylimääräinen jää pois, kun matkustaminen vie niin paljon aikaa.

Soluasunnossa en voisi asua tuntemattomien ihmisten kanssa. Haluan omat tavarani ja oman tilan. Ehkä joskus nuorempana se olisi ollut ihan okei.

Palvelut pitää olla lähellä. Tärkein on kuitenkin 24h lähikauppa.”

MAIJA MATKUSTAA HELSINGISTÄ

Timo, 21, on toisen vuoden opiskelija.

Opiskelija-asuminen on Timolle vain väliaikaista. Hän ei halua panostaa siihen, koska elämässä on muitakin tärkeämpää.

”**Koti** on siellä missä tietokoneeni on. Kunhan on katto päällä niin se riittää. **Popparikone** olisi tosin aika kiva, tai kunnon kotiteatteri. Tämä on kuitenkin vasta ensimmäinen oma koti, ehkä sitten kun olen töissä ja muutan täältä pois.

Soluasunnossa on ihan kivaa, jos haluaa jutella jollekin. Mutta harvoin kaikki olemme samaan aikaan kotona. Silti pitää aina laittaa vaatteet päälle, jos lähtee käymään jääkaapilla.

Opiskelukavereista on muodostunut minulle perhe, meillä on tiivis yhteishenki. He tukevat, kun oma perhe asuu kaukana.

Ympäristö on tärkeintä asuinpaikassa. Pitää olla hyvät ajanviettomahdollisuudet: lenkkipolku, ravintolat ja puistoja. Muutenkin hyvä ympäristö opiskelulle.

Palveluiden ei tarvitse olla aivan vieressä. Ei ainakaan baarien tai isojen kauppojen, koska ne vetää puoleensa isoja ihmismassoja. **Hyvät kulkuyhteydet** on tärkeämmät, että pääsee pyörällä ja bussilla kulkemaan.

On tärkeää pitää itsestä huolta. Käyn viisi kertaa viikossa kuntosalilla. Sen pitää olla lähellä tai koulumatkan varrella. Muuten sinne ei tule lähdettyä enää koulun jälkeen.”

TIMO TYTYYY VÄHÄÄN

Riina, 24, on ensimmäisen vuoden opiskelija.

Riina tykkää asua pienessä kaupungissa, jossa on riittävästi tilaa eikä liikaa ihmisiä.

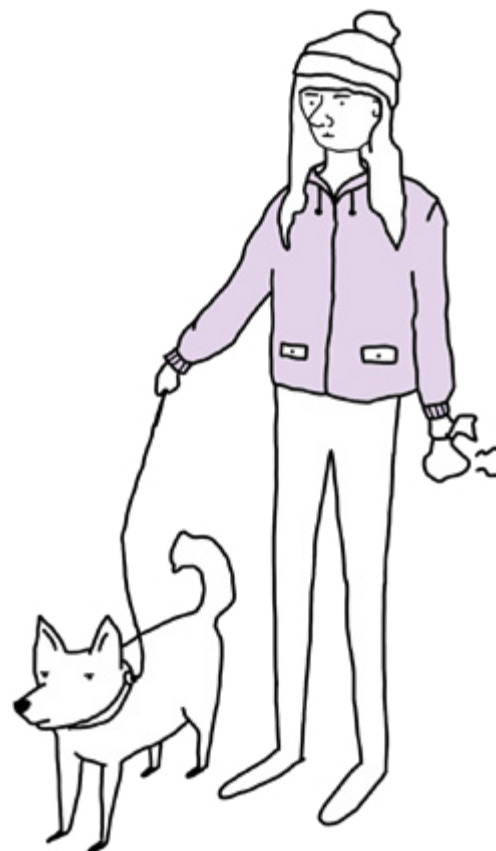
”**Koti** on paikka, jossa voin rentoutua. Haluan olla kotona täydessä rauhassa, koirani kanssa. Kotona ei ole melua, inhoan naapureita, koska ne aina meluavat.

On tärkeää, että koira on tervetullut asuntoon ja siellä on tilaa temmeltää. Säilytystila on myös tärkeää, koska haluan pitää tavarani järjestyksessä. **Luonto** on tärkeää, se rauhoittaa ja metsäpolulla on mukava käydä koiran kanssa lenkillä. Toisaalta pihalla voisi olla koirapuisto jos joskus laiskottaa.

En haluaisi asua jaetusti, oma koti ja oma tila on kaikki kaikessa. Voin päättää itse mitä teen ja milloin teen. Voin vapaasti kutsua kavereita kylään, kun haluan. **Toisinaan** iltaisin tuntuu hieman yksinäiseltä, kun puurran koulutehtävien kanssa. Koira hieman helpottaa, mutta olisi kiva nähdä oikeita ihmisiäkin.

Tapaan paljon ihmisiä koulussa, kun olen mukana kaikessa vapaaehtoisessa toiminnassa. Siksi haluankin asua lähellä kaikkea, jotta pääsen osaksi koulu yhteisöä.”

RIINA RAKASTAA RAUHAA

Vivian, 22, on kolmannen vuoden opiskelija ja nyt viisi kuukautta vaihdossa Suomessa.

Vivian toivoo tapaavansa paljon uusia ja kiinnostavia ihmisiä sekä näkevänsä revontulia.

”**Kotini** on tällä hetkellä vain tilapäinen ratkaisu, lähinnä vain asunto jossa nukun. Oli helpotus, kun asunto löytyi ennen lukukauden alkua. Kotona tykkään laittaa ruokaa yhdessä ystäväni kanssa.

Tavaraa ei tietenkään ole paljoa mukana, joten pienikin asunto riittää. Kunhan vaatteet saa johonkin säilöön. Oma sänky, astiat ja pyörä jäi kotimaahan. Mistäköhän saisin ne hankittua?

Pihalla on mukava viettää aikaa, jos se on viihtyisä. Siellä näkee naapureita.

Vieras kulttuuri jännittää. Kun ei edes tiedä mitä ei tiedä ja mistä kaikesta pitää ottaa selvää! Onkohan naapurit kivoja?

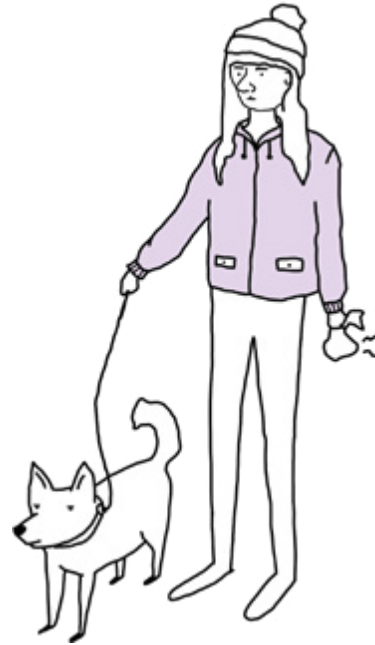
Olen avoin kaikelle yhdessä tekemiselle, ihmiset tekevät minut iloiseksi. Tarvitsen kuitenkin omaa rauhaa, ja voisinkin jakaa asunnon vain koska se on halvempaa.

Haluan asua lähellä muita vaihto-opiskelijoita, meillä on hyvä yhteishenki ja yhteistä tekemistä.”

VIVIAN ON VAIHTO- OPISKELIJA

haluaa kartuttaa
sosiaalisia verkostoja

KUVIO 16 Opiskelijoiden asumisen ja sosiaalisten verkostojen tarpeet eroavat toisistaan.

nykyinen
asuminen on
pysyvää

RIINA

VIVIAN

nykyinen
asuminen on
väliaikaista

MAIJA

TIMO

on hyvät sosiaaliset
verkostot

Arjen spontaaneja kohtaamisia tukeva asuinympäristö Niemen kampusalueella. Ympäristö, joka tukee yhteisöllisyyden syntymistä.

Miksi

Jotta vähennetään opiskelijoiden riskiä eristäytyä uuden elämäntilanteen alla. Eristäytyvä asuinkulttuuri on sekä ekologisesti että sosiaalisesti kestämatöntä.

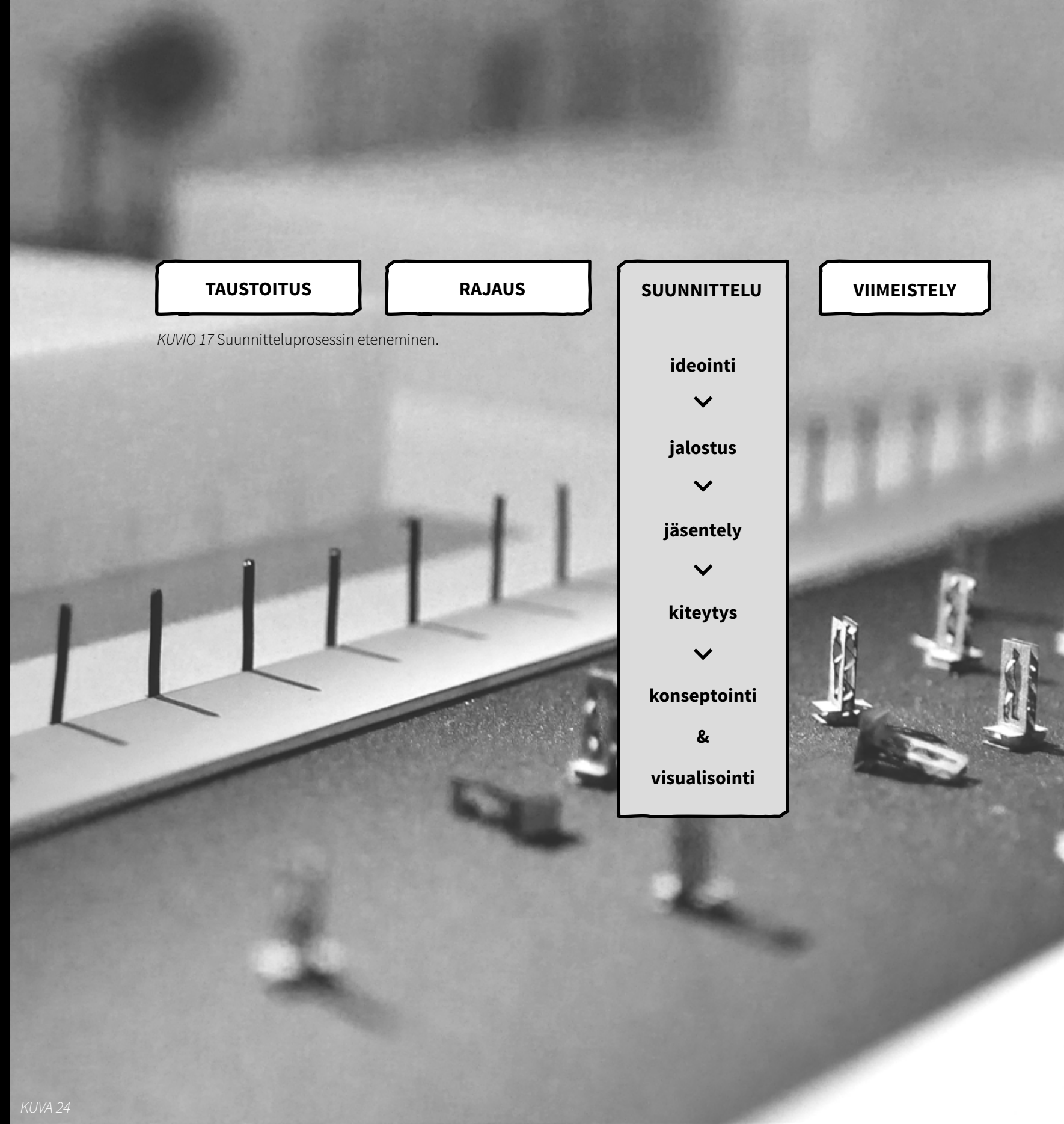
Kenelle

Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotka haluavat kartuttaa sosiaalisia verkostojaan Lahdessa. Kampuksen ja luonnon läheisyyttä arvostaville opiskelijoille.

5 SUUNNITTELU

- 5.1. Ideointi
- 5.2. Ideaseinä kiertämään!
- 5.3. Kohti kotia Niemessä

TAUSTOITUS

RAJAUS

SUUNNITTELU

VIIMEISTELY

KUVIO 17 Suunnitteluprosessin eteneminen.

ideointi

jalostus

jäsentely

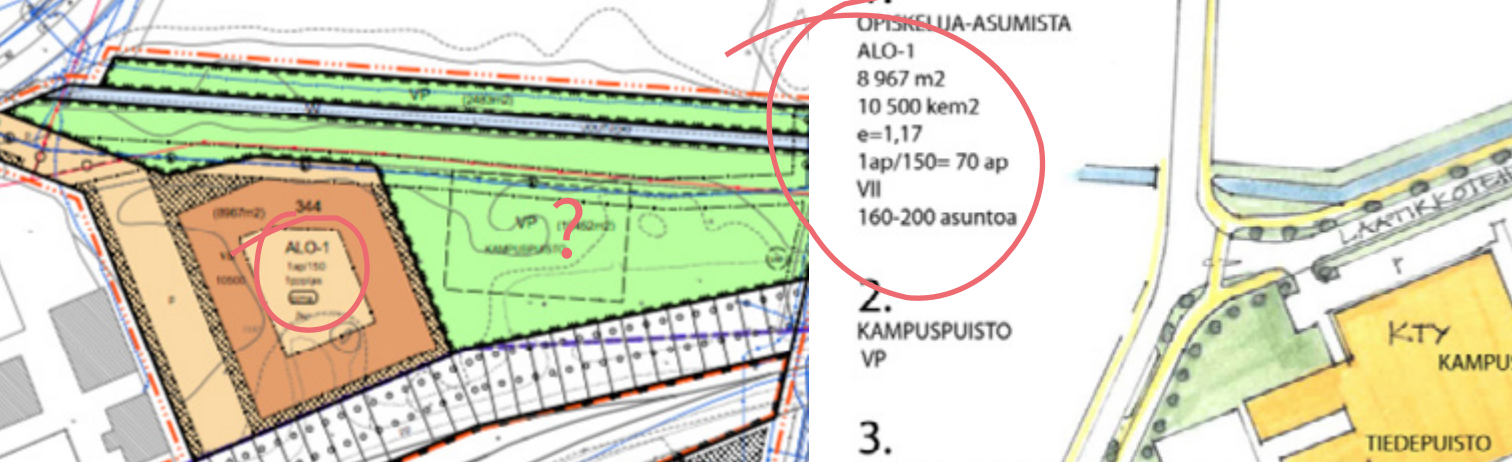
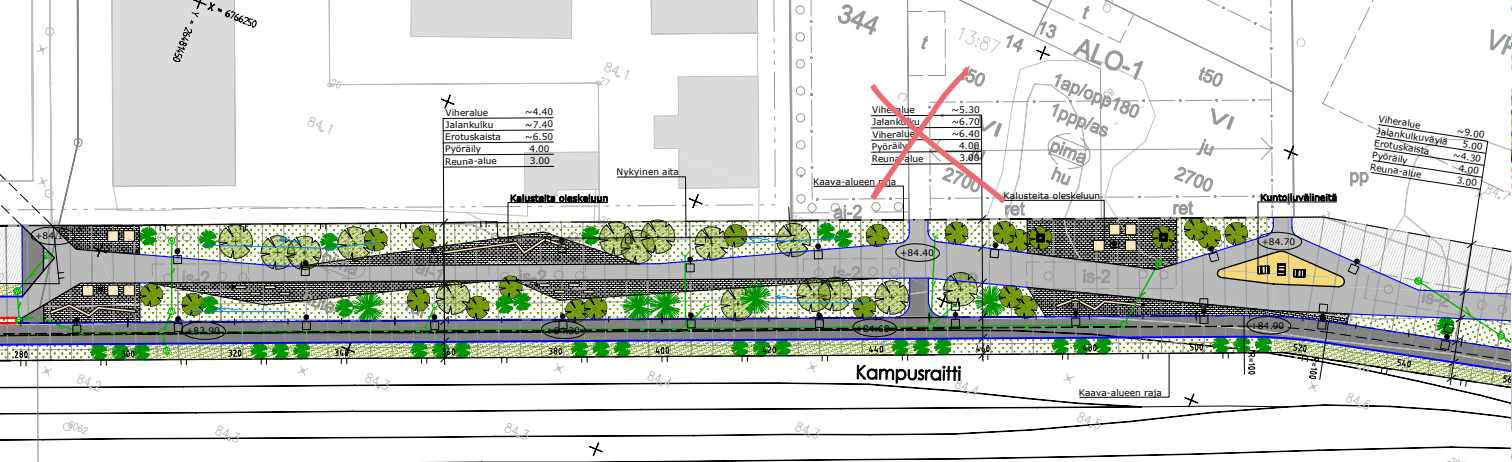
kiteytys

konseptointi

&

visualisointi

KUVAT 25–27 (Lahden kaupunki 2017–2018) Kaavaluonnoksia ja virallisia kaavakarttoja Niemen alueelta.

Kaavoitusprosessin seuraaminen

Tämä työ kulkee käsi kädessä Niemen alueen kaavoitushankkeen kanssa. Kaavoitusprosessi eteni hieman eri tahtiin kuin oma työskentelyni (kts. 2.1 kaavoitus), mutta osallistuin parhaani mukaan myös kaavaprosessiin.

50 Syksyllä 2017 Lahden kaupunki järjesti Pohjoisen Lahden kaavaillen Lahden Tiedepuistossa, Niemessä. Kaavailta oli kaikille kaupunkilaisille avoin tilaisuus. Siellä kaavoittajat kertoivat meneillään olevista Pohjoisen Lahden kaavahankkeista, kuten Niemen kampusalueen kaavoituksesta. Tilaisuudessa osallistujat pääsivät keskustelemaan hankkeista suunnittelijoiden kanssa ja kommentoimaan suunnitelmia. Vuorovaikutussuunnittelija Henrik Saari toteutti tilaisuudessa osallistavan *mini-työpajan* Niemen alueen kehittämisestä.

Tilaisuudessa oli harmittavan vähän opiskelijoita. Jo projektin alussa kävimme keskustelua nuorten osallistamisesta kaupunkisuunnitteluun. Kaupunkisuunnittelijat kokevat, että nuoria on vaikea tavoittaa. Kaavoitusprosessia seurattessani havaitsin muutaman kehityskohteen, joiden eteenpäin viemisellä voisi olla mahdollista kehittää kaavaprosessista viestimistä. Se olisi kuitenkin projekti erikseen.

5 HUOMIOTA KAAVAPROSESSIN KEHITTÄMISEKSI

- 1 - Kaavoitushankkeet kiinnostavat vasta, kun ne vaikuttavat omaan omaisuuteen, kuten omistusasuntoon tai sen ympäristöön.
- 2 - Kaupungilla on meneillään niin paljon kaavahankkeita, ettei kaikkiin ole mahdollisuutta perehtyä. Miten löytää ne itseä kiinnostavat?
- 3 - Kaavahankkeet ovat monimutkaisia, ja se myös näkyy. Tavallisen ihmisen on työlästä tutkia kaavakarttoja tai ainakaan ne eivät houkuttele siihen. Kartat saattavat sisältää paljonkin kaupunkilaiselle epäolennaista tietoa.
- 4 - Kaavakartoista on vaikea hahmottaa, miltä ympäristö tulisi suunnitelman pohjalta näyttämään. Esimerkiksi miten kerroskorkeus vaikuttaa ympäristön tunnelmaan.
- 5 - Kaupunkisuunnittelu on monimutkaista. Tavallisena kaupunkilaisena on vaikea ottaa kantaa suunnitelmiin, jos ei tiedä prosesseja, miksi eri ratkaisuja on tehty.

Kokeilu

Lounge Muotoiluinstituutin kolmannen kerroksen aulatilassa

Työpajatulosten pohjalta yhteiset tilat ovat tärkeitä sosiaalisen kanssakäymisen syntymiseksi. Tätä kokeilin jo viime syksynä, kun sain mahdollisuuden laittaa Muotoiluinstituutin joulumyyjäisiin *Myyjien loungen*.

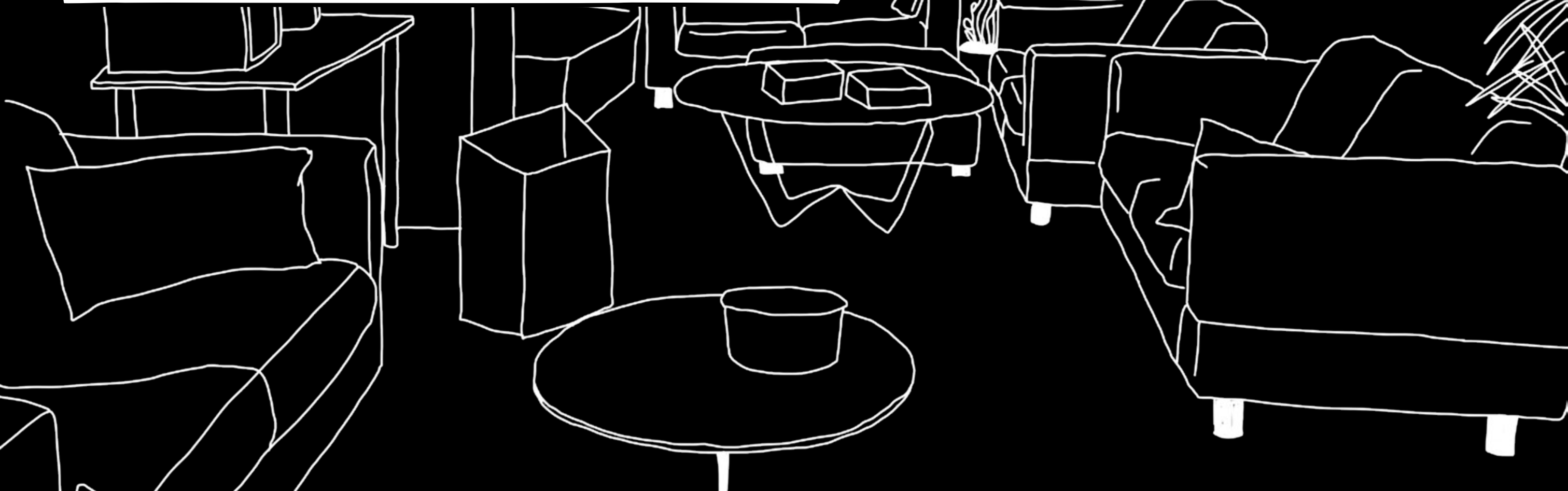
Järjestely ei vaatinut paljoa. Toimme ison sohvoryhmän, jääkaapin, mikron, vedenkeittimen ja kahvinkeittimen aulaan keskeiselle paikalle.

Tarjolla oli kahvia, teetä, hedelmiä ja pipareita, jotka tarjosivat Muotoiluinstituutin opiskelijayhdistys MIO ry. Loungein tarkoituksena oli tarjota myyjille yhteisöllinen tila levähtää myyjäishuonon keskellä.

Lounge oli hitti. Vein seinälle palautelapun, jonne sai jättää kommentin tilasta. Saamani palautteet olivat ainoastaan positiivisia. Myyjät joita haastattelin, kokivat että on ihana kohdata muita samassa koulussa opiskelevia. Yleensä opiskelijat vetäytyvät omiin tiloihinsa. Yhteisille oleskelutiloille olisi siis selkeä tarve opiskelijayhteisössä.

”Ihana paikka, jätetään näin.”

”Lounge jatkoon”

5.1. Ideointi

Ideoita tietoperustasta

Ideointi lähti liikkeelle tutustumalla asumisen tulevaisuutta, yhteisöasumista ja kaupunkisuunnittelua käsittelevään kirjallisuuteen. Tietoperustan pohjalta syntyi näkökulmia, joita lähdin jalostamaan tulevissa työpajoissa. Kuviossa 18 on esitelty viisi tietoperustaan pohjautuvaa aihealuetta, jotka esittelin sidosryhmille heti tammikuun 2018 alussa.

Ideoita työpajoista

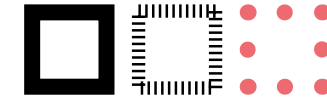
Aiemmin esitellyissä työpajoissa syntyi käyttäjätiedon lisäksi ideoita. Esittelin työpajoissa myös omia ideoitani ja peilasin niitä osallistujilta tullessiin ajatuksiin asuinympäristöstä.

Yhdessä pienoismallin ympärillä ideoidessa toistuvana teemana oli tilat yhdessä tekemiseen ja oleskeluun. ”Enemmän elämää” totesi yksi osallistuja. Hänen mielestään Lahdessa ei tapahdu tarpeeksi. Myös sujuva liikkuminen ja mahdollisten kulkureittien monipuolisuus koetaan tärkeänä.

Oman kotipihan ja viereisen puistoalueen suhdetta pohdittiin työpajoissa. Osalle opiskelijoista oman asuinrakennuksen piha on yksityistä aluetta ja se haluttiin ehdottomasti rauhoittaa.

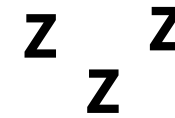
1

Räätälöityjä asuntoja eri tarpeisiin ja elämäntilanteisiin.

2

Lyhytaikaista majoittumista, joka kuitenkin olisi opiskelijabudjetille sopivaa.

3

Piha-alueen ja julkisen puiston suhde: yhteinen vai yksityinen?

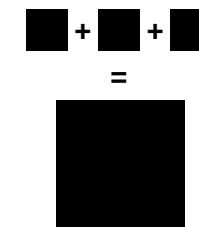
4

Ei tehdä liian valmiiksi! Muunneltavat, muokattavat ja monikäyttöiset tilaratkaisut.

5

Yhteisillä tiloilla asuntoa isommaksi.

KUVIO 18 Alkuvaiheen havainnot ja ideat.

Toisille ei ollut niin väliä, sillä oma kotiovi rajaa julkisen ja yksityisen tilan.

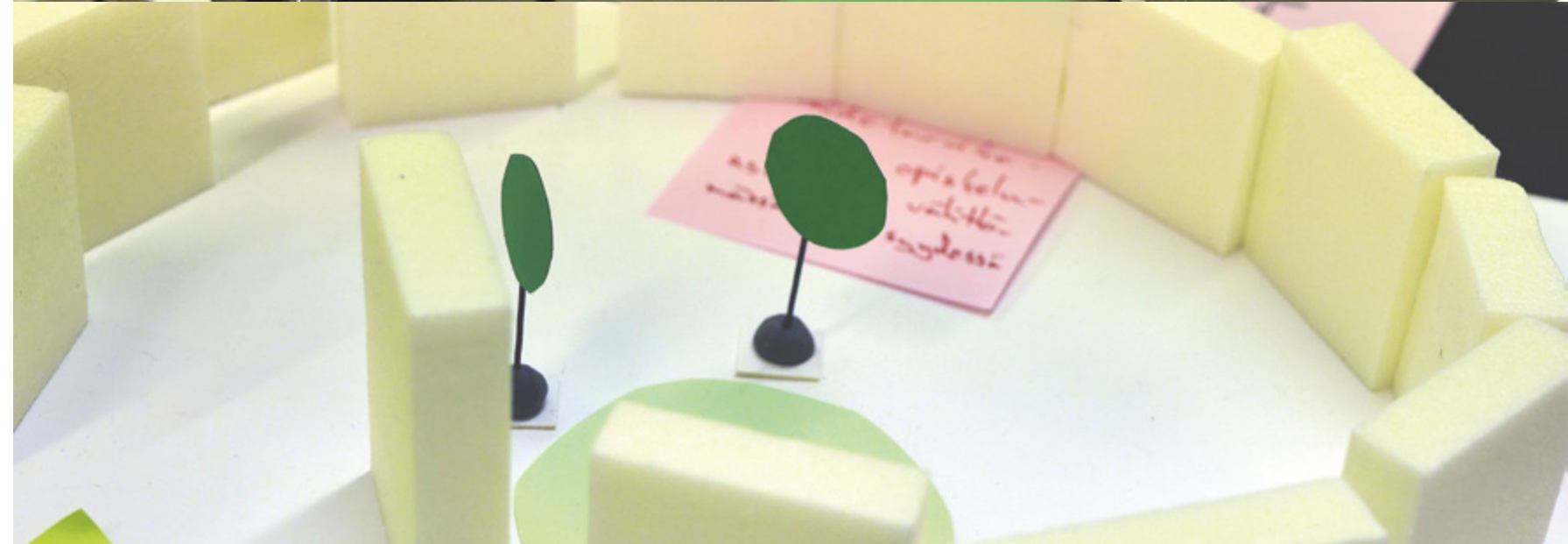
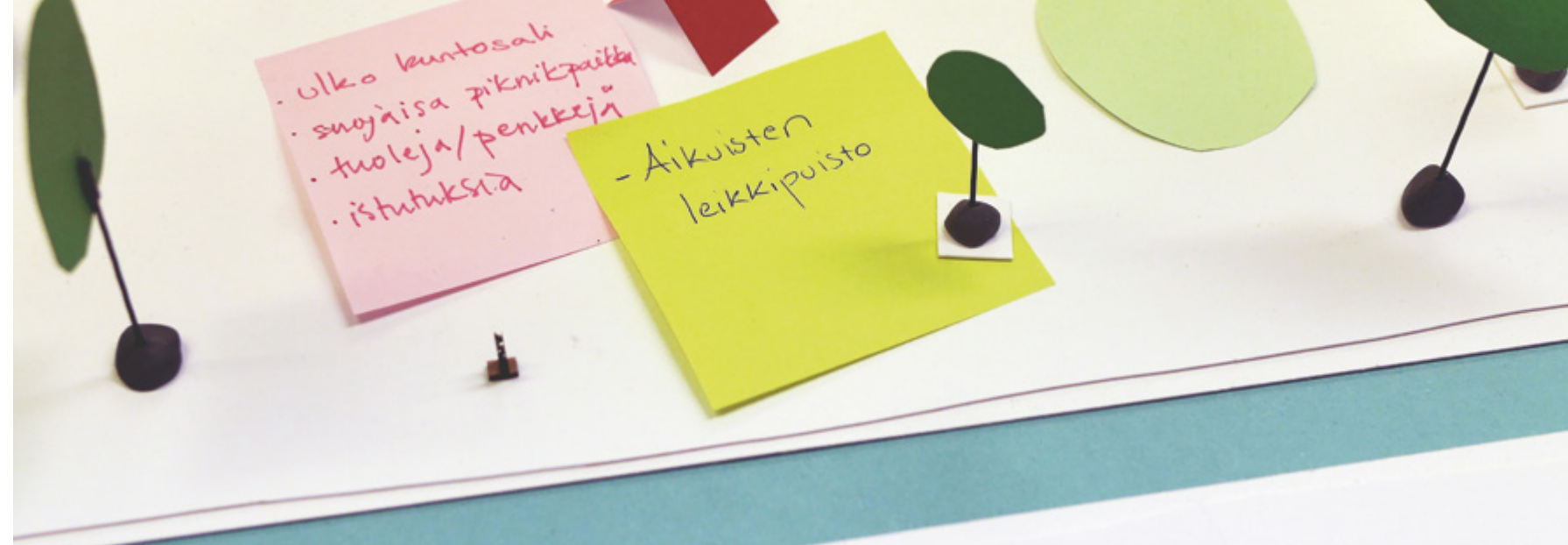
Oman asunnon ja asuinympäristön muokattavuus nousi myös tärkeänä. Se oli keskeistä myös opiskelijoiden toiveissa. Koettiin, että koti tuntuu omalta, jos siitä saa tehdä oman näköisensä, ripustaa tauluja seinille tai maalata pintoja.

Työpajoissa pohdittiin myös Kampusraitin ja junaradan välistä tilaa. Yhdessä opiskelijoiden kanssa ideoitiin kiinnostavia aitaratkaisuja tuomaan viihtyisyyttä. Ideoissa toistui vihreät elementit viihtyisyyden lisääjänä sekä modernit, geometriset muodot.

Puistoympäristö nähtiin potentiaalisena paikkana monipuolisille virkistyskohteille. Opiskelijat sijoittivat alueelle grillipaikkoja, istuinpaikkoja, aikuisille suunnattua leikkipuistoa, saunoja ja julkista taidetta.

Asunnon lähiympäristöön toivottiin myös paikkoja ulkoiluttaa koiraa. Erityisesti luontoympäristöt nousivat esiin mieluisina paikkoina, mutta myös koirapuistoja toivottiin lähistölle. Tärkeänä nähtiin myös, että opiskelija-asuntoon saisi ottaa lemmikin, sillä lemmikki tuo iloa ja on seuraksi. Opiskelija-asunnot nähdään yleisesti hyvin lemmikkivastaisina.

Työpajojen jälkeen keräsin aineiston yhteen. Minulla oli kasoittain maisemamenetelmällä kerättyjä kokemuksia opiskelija-asumisesta, sekä pienoismallin äärellä syntyneitä konkreettisia ideoita. Lähdin yhdistelemään lankoja ja kokosin työpajoissa syntyneiden ideoiden pohjalta ideakortteja (liite 3). Hyödynnän kortteja suunnitteluprosessin seuraavissa vaiheissa.

5.2. Ideaseinä kiertämään!

Työpaja palvelumuotoilun opiskelijoille

Learning cafe –työpajapiste, ideoiden jalostus

1 tehtävä, 11 osallistujaa

Ideoiden jalostus, tai ideoiden kasvatus –menetelmän tarkoituksena on tehdä lisää ideoita jo olemassa olevien ideoiden pohjalta (Kurronen 2013, 28). Hyödynsin tätä menetelmää yhdessä palvelumuotoilun kurssin opiskelijoiden kanssa.

Olin koonnut valmiiksi aiemmissa työpajoissa syntyneistä ideoista ideakortteja (liite 3). Opiskelijat valitsivat pareittain mielestään parhaan idean, jonka jälkeen he ryhtyivät pohtimaan sitä hieman kriittisemmin: *Minkä ongelman idea ratkaisee? Kenelle se on? Miten sitä käytetään?* He jättivät kirjaamansa vastaukset seuraavalle ryhmälle, jonka tarkoituksena oli kehittää uusia ideoita näiden reunaehtojen pohjalta (liite 4). Tavoitteena oli kuulla opiskelijoiden näkemyksiä uudestaan, kartoittaa eniten kiinnostusta herättäviä ideoita sekä kuulla mihin suuntaan opiskelijat ideoita veisivät.

Ideoiden jalostusmenetelmä oli minulle uusi. Vaikka muokkasin sitä tilanteeseen sopivammaksi, aika ei riittänyt. Menetelmä olisi vaatinut pidemmän ajan ja isomman ryhmän. Kysymyk-

KUVA 31 Ideaseinä Palvelumuotoilun väylän työpajassa.

set olivat liian vaikeita ja rajoittavia. Jälkikäteen ajateltuna, tehokkaampi ja kiinnostavampi tapa olisi ollut Kurrosen (2013, 28) esittelemä menetelmä, jossa yhdistetään kaksi ideaa uusien ideoiden luomiseksi.

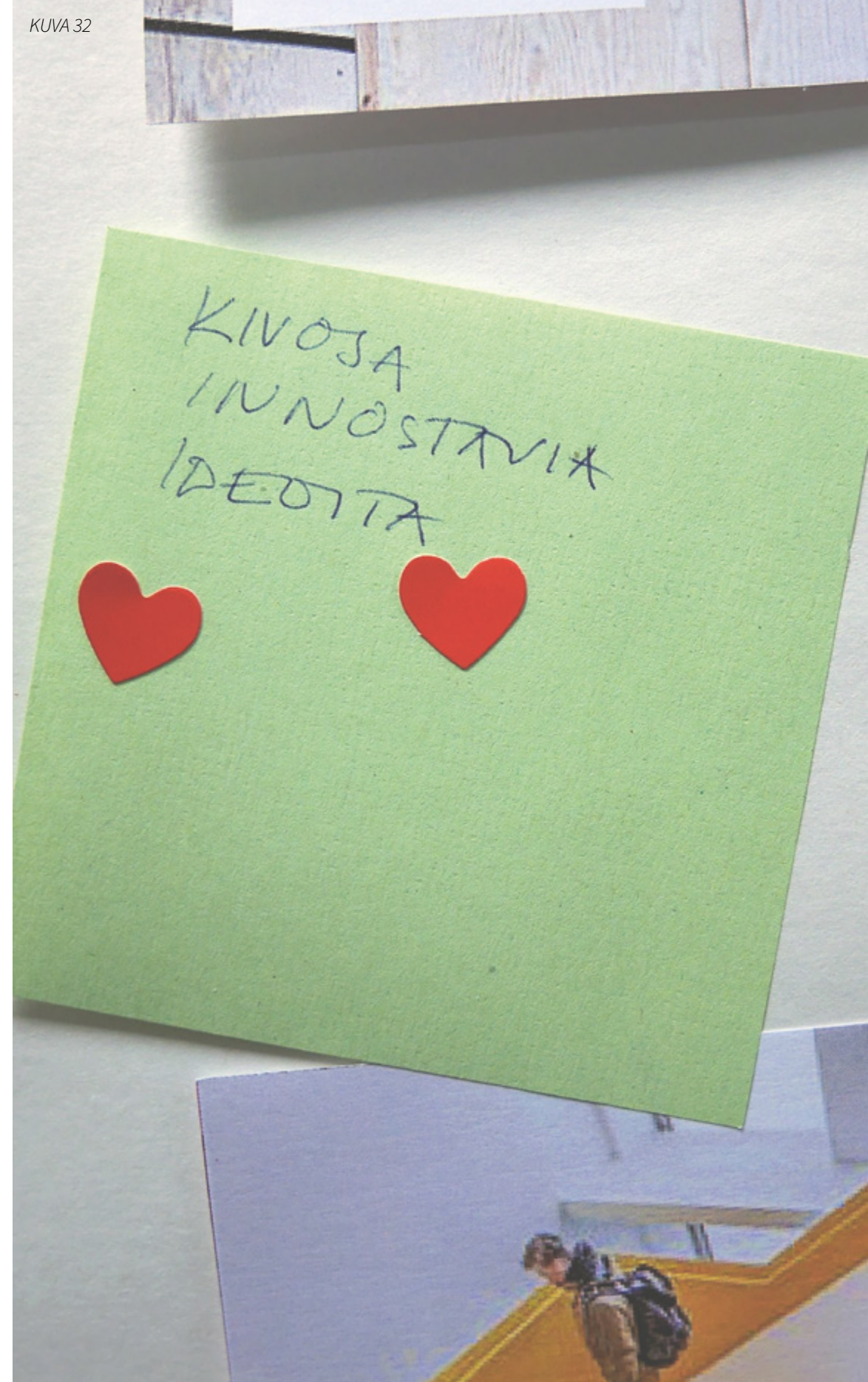
Työpajan suurin anti oli se, mitä ideoita opiskelijat pitävät tärkeinä. Yhteiset, monikäyttöiset tilat ja harrastusmahdollisuudet toistuivat jälleen. Tilapäinen majoittuminen nähtiin tärkeänä, erityisesti opiskelijoiden jaksamisen näkökulmasta. Opiskelijoilla saattaa esimerkiksi olla koulu ja työpaikka eri paikkakunnilla, jolloin tilapäinen majoittuminen tulisi tarpeeseen. Lisäksi lemmikkien merkitys ja vapaammin muokattavissa oleva asuinympäristö nousivat jälleen esiin.

Wishing wall Lahden kaupungin Kaupunkiympäristön palvelualueen kahvihuoneessa

Halusin kuulla mitä Lahden kaupungin suunnittelijat ideoista ajattelevat. Sain pystyttää ideaseinän Lahden kaupungin toimistolle, jossa kaupunkisuunnittelijat työskentelevät päivittäin. Tyyli oli sama kuin edellisessä työpajassa, mutta tehtävänä oli vain kommentoida ideoita vapaasti.

Tavoitteena oli kerätä asiantuntijanäkökulmaa ja kartoittaa kipupisteitä, joihin kiinnittää huomiota myöhemmässä vaiheessa. Ideoihin tuli mukavasti kommentteja, niin kannustavia kuin kriittisiäkin. Sain myös parannusehdotuksia.

Huomio, jota itsekkin olin pohtinut, oli ideoiden yhdisteleminen. Monitoimitilan ja vapaasti muokattavien tilojen merkitys nousi esiin. Monet toiminnot, kuten jooga, bileet tai työskentely ovat helposti yhdistettävissä samaan tilaan.

”Etupihalla pitäisi olla urban intervention. Myös kaupunkivihreää.”

”Laitallinen graffitiseinä!”

”Entäs sellanen ulkoilmateatteri? Sopiva seinä vaan, jolle voisi heijastaa leffoja tai vaikka vain valotaidetta tapahtumien ajaksi.”

”Saisiko Kampuspuistoon monikäyttöisen paikan?”

”Meillä ehkä koti on se kotipesä ja rauhan tyyssija. Monipuolinen lähiympäristö toki voi mahdollistaa vaikka mitä.”

KUVA 33 Ideakortit jäsentelyvaiheessa. Sydäntarroilla on merkitty ideat, jotka voisivat olla yhdistettävissä.

Kommentit ovat Lahden kaupungilla kerättyjä ideaseinältä.

”Ihan selvästi lemmikki kasvattaa sosiaalisia verkostoja.”

Kokeilu: koiranpajauspuisto

Näin kiinnostavana teemana lemmikkien merkityksen asuinympäristössä. Opiskelijat kokevat lemmikit rauhoittavina ja stressiä lievittävinä. Monella opiskelijalla ei kuitenkaan ole mahdollista ottaa omaa lemmikkiä huolehdittavakseen.

Jakamistalouden hengessä päätin lähteä kartoittamaan, miten koiranomistajat ovat valmiita jakamaan koirista saamaansa iloa.

Haastattelin kuutta koiranomistajaa lahtelaisessa koirapuistossa. Vastaanotto oli neutraali. Kaikki ovat tervetulleita leikkimään koirien kanssa, kunhan osaa käyttäytyä.

Kiinnostava huomio oli myös se, miten helppoa koirien varjolla oli lähestyä muita ihmisiä. Saman ilmiön olivat havainneet myös koirien omistajat.

KUVA 39

KUVA 40

KOIRAN
PAIJAUS
PUISTO

- astu rohkeasti sisään -

- Hei kaupunkilainen -
TUU MOIKKAA
MUN KOIRAA!

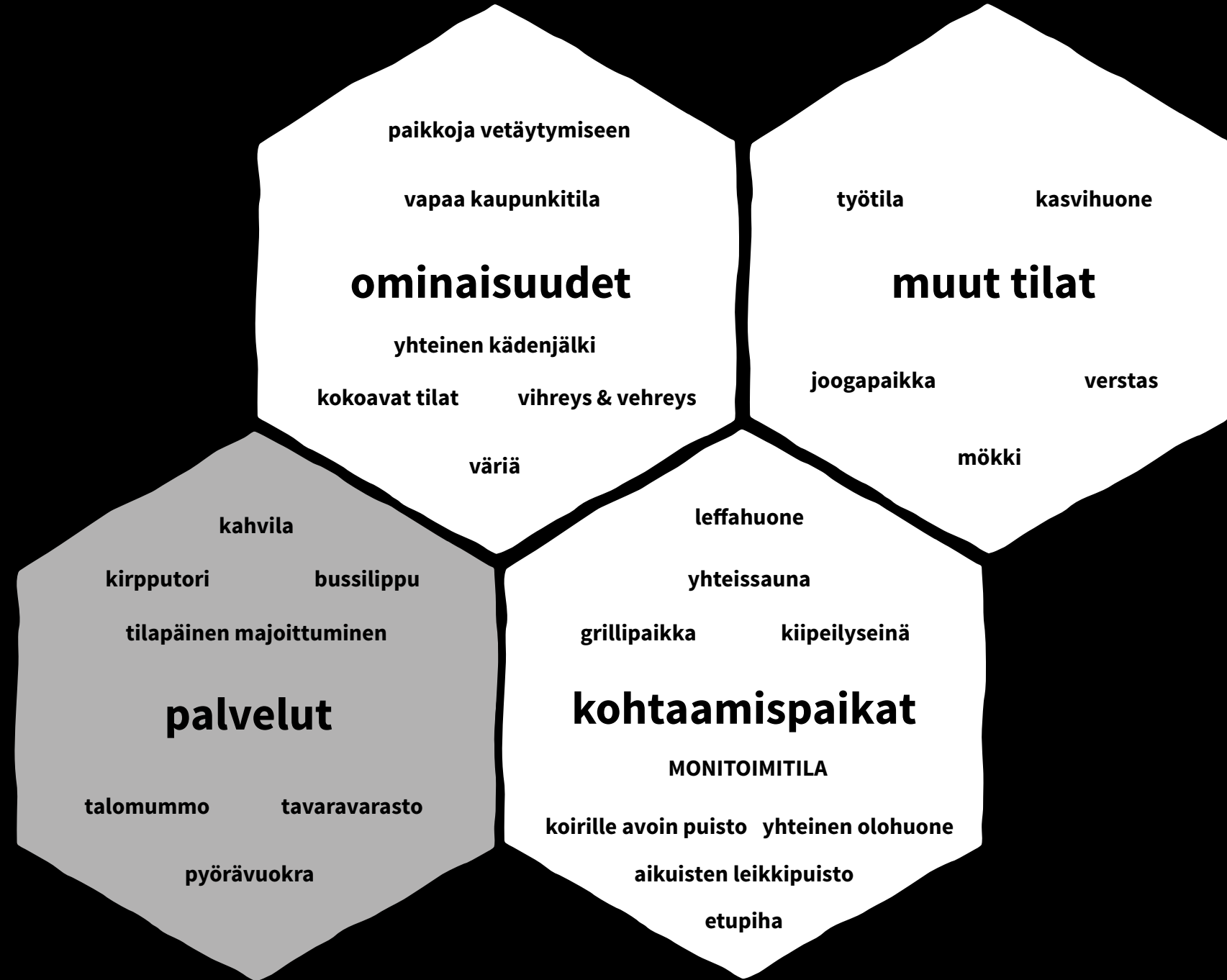
5.3. Kohti kotia Niemessä

Ideoiden jäsentely

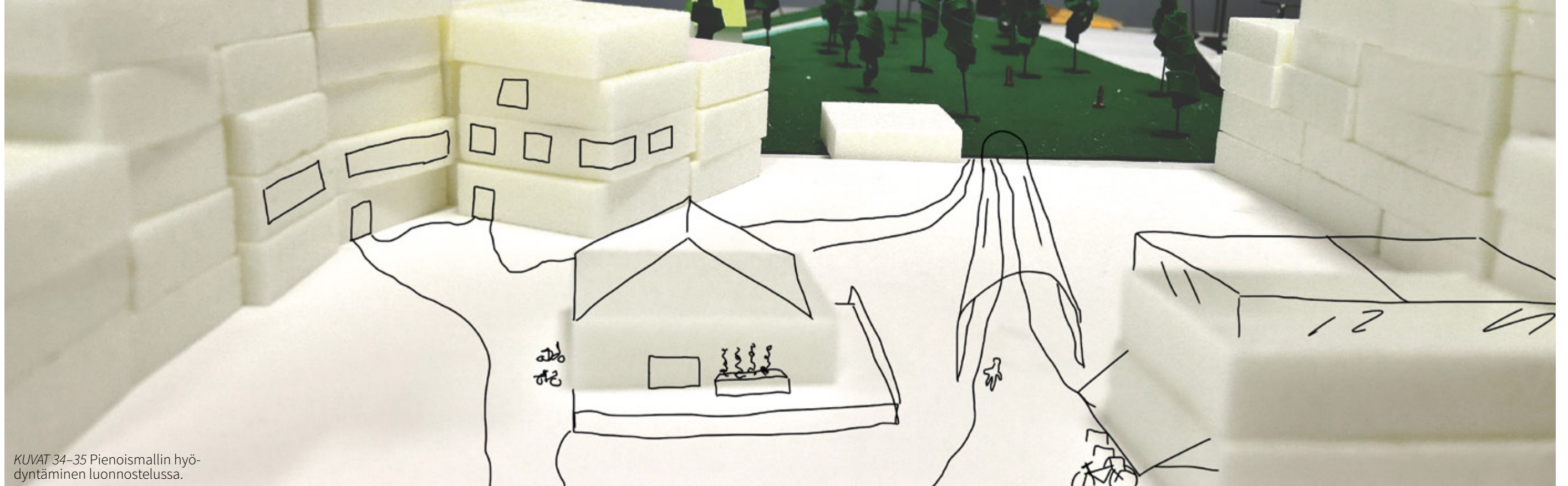
Ideoita yhdistelemällä syntyi aluekokonaisuus. Tämän kokonaisuuden muodostamiseksi jaoteltiin ideaelementit niiden laadun mukaan seuraavasti: kohtaamispaikat, palvelut, muut tilat ja ominaisuudet (kuvio 19).

Kohtaamispaikat ovat tiloja, jonne mennään ensisijaisesti tapaamaan muita ihmisiä eri aktiviteettien lomassa. Muut tilat ovat saman tyyliisiä, mutta eivät yhtä vahvasti luo kohtaamisia ja sosiaalista vuorovaikutusta. Palvelut ovat pääasiassa asumista ja elämistä tukevia lisäpalveluja. Ominaisuudet ovat teemoja, joiden tulisi ohjata alueen kaikkea suunnittelua.

Lopullista lopputulosta rajatessa palataan taas Niemen kampukselle. Siellä on opiskelijoiden vapaassa käytössä saunatilat. Tämän johdosta hylkäsin ideoistani yhteissauna-ajatuksen. Kuntosalia en myöskään näe järkevänä tuoda asuinrakennukseen, koska 200 metrin päässä on isot ja modernit LAMK Sportsin liikuntatilat. Sen sijaan, tarjoaisiko Lahden Talot mahdollisuuden hankkia kuntosalijäsenyyden vuokran yhteydessä?

KUVIO 19 Ideat jäseneltynä neljään eri kategoriaan: ympäristön ominaisuuksiin, palveluihin, kohtaamispaikkoihin sekä muihin tiloihin.

KUVAT 34–35 Pienomallin hyödyntäminen luonnostelussa.

Suuria valintoja

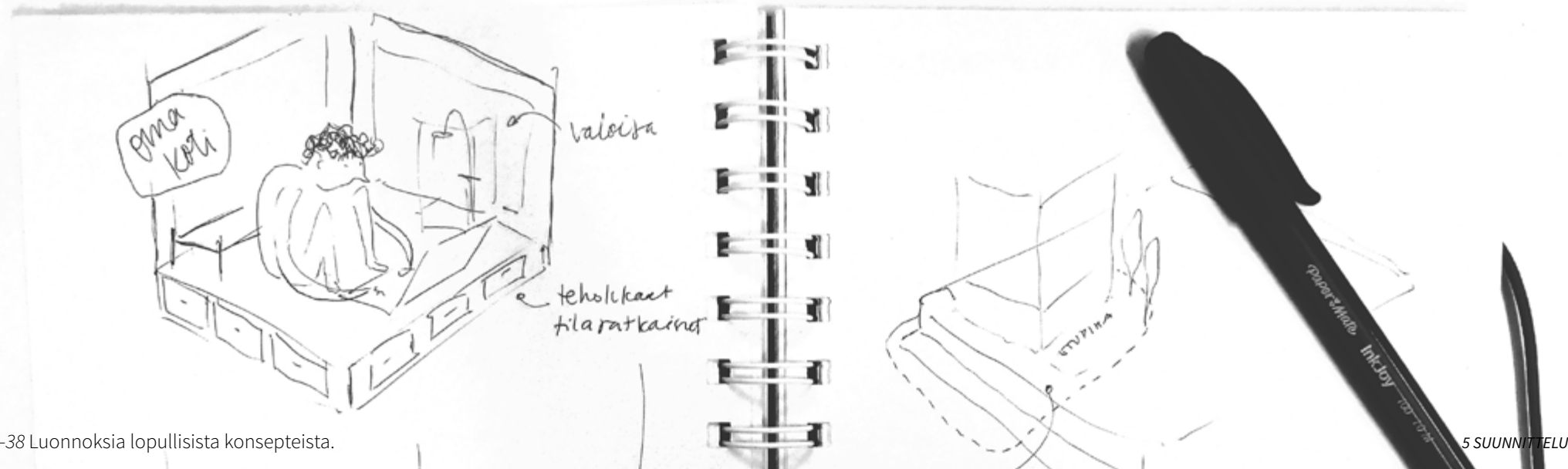
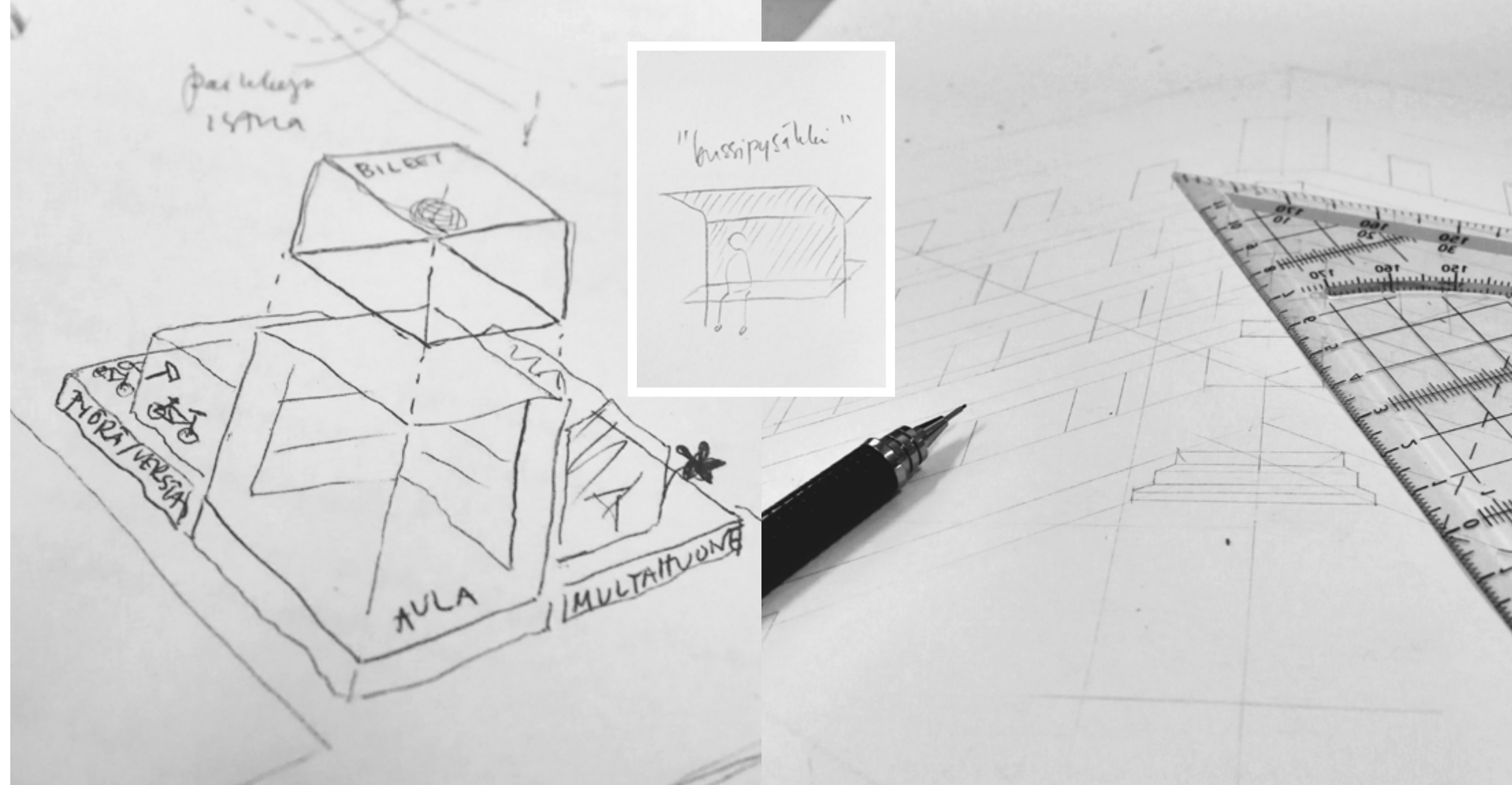
Joudun jättämään osan ideoista vähemmälle huomiolle tässä työssä. Se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö ideoita voisi myöhemmässä vaiheessa viedä jatkokehitykseen.

Pyrin yhdistelemään ideoita suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Ryhdyin hahmottelemaan kokonaiskuvaa julkisten, puolijulkisten ja yksityisten tilojen ympärille. Lisäksi tavoitteena on tuoda konsepteja tukemaan monipuolisesti eri toimintoja, kuten liikkumista, harrastamista tai yhdessäoloa.

Jätin palvelut (kuvio 19) vähemmälle huomiolle, sillä ne vastaavat heikoiten työni tavoitteita, vaikka ovatkin tärkeitä hyvän opiskelija-asumisen kannalta. Näissä asumisen palveluissa voisi kuitenkin olla hyvä pohja jatkoprojektille.

Arvotin ideoita niiden saaman vastaanoton pohjalta, sekä peilasin luvussa neljä määrittelemääni työn tavoitteeseen. Lopulliseen konseptikonaisuuteen valitut ideat näen siis vahvimmin arjen spontaaneja kohtaamisia tukevin ratkaisuin. Valitut suunnittelua ohjaavat ajurit on esitetty kuviossa 20.

Tämän jäsentelyn jälkeen ryhdyin tuomaan ideoita näkyväksi. Luonnoksia tästä vaiheesta on esitelty kuvissa 36–38.

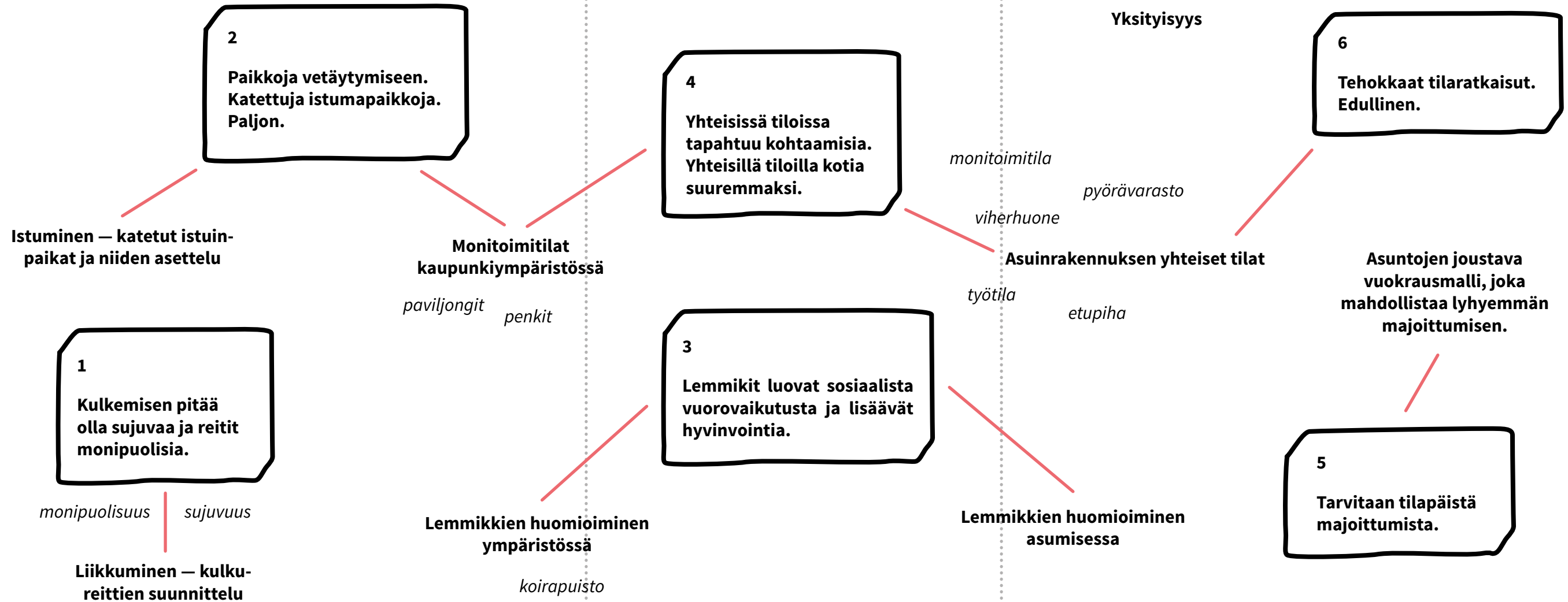

KUVAT 36–38 Luonnoksia lopullisista konsepteista.

YMPÄRISTÖ

YHTEISET TILAT

ASUMINEN

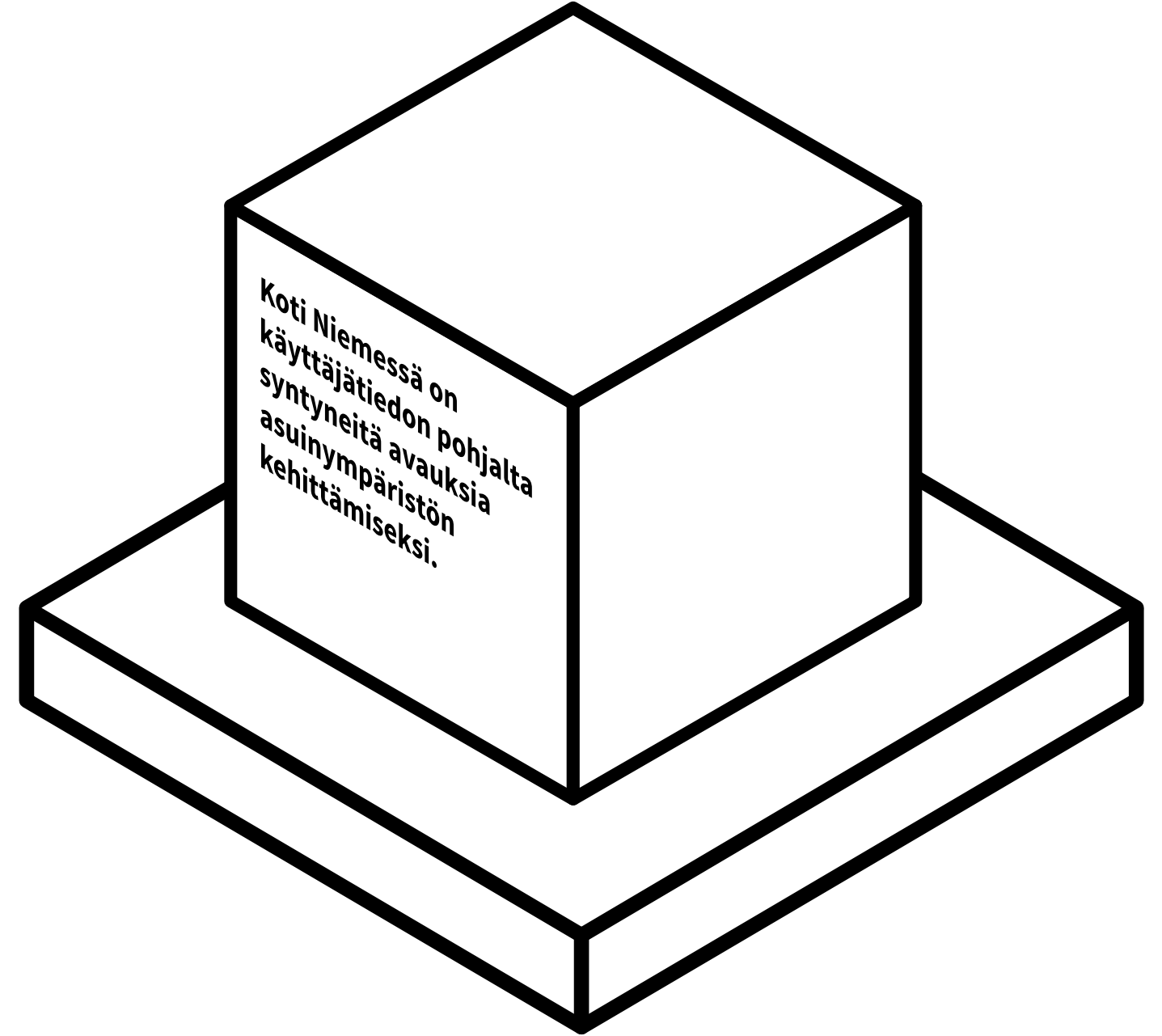

Toimintoja

ulkoilu **liikkuminen** **harrastus** **pyörän säilytys** **yhdessäolo** **juhliminen** **nukkuminen**

6

KOTI NIEMESSÄ

- 6.1. Kuusi konseptia
- 6.2. Jatkokehitys

6.1. Kuusi konseptia

Timo asuu Lahden Talojen pienimmässä ja halvimmassa opiskelijajaksiossa.

Maija asuu miehensä kanssa omistusasunnossa Helsingissä. Hän matkustaa siis aina tarpeen vaatiessa Lahteen kouluun.

Riina asuu Lahden Talojen vuokrakaksiossa Koironimisen koiransa kanssa.

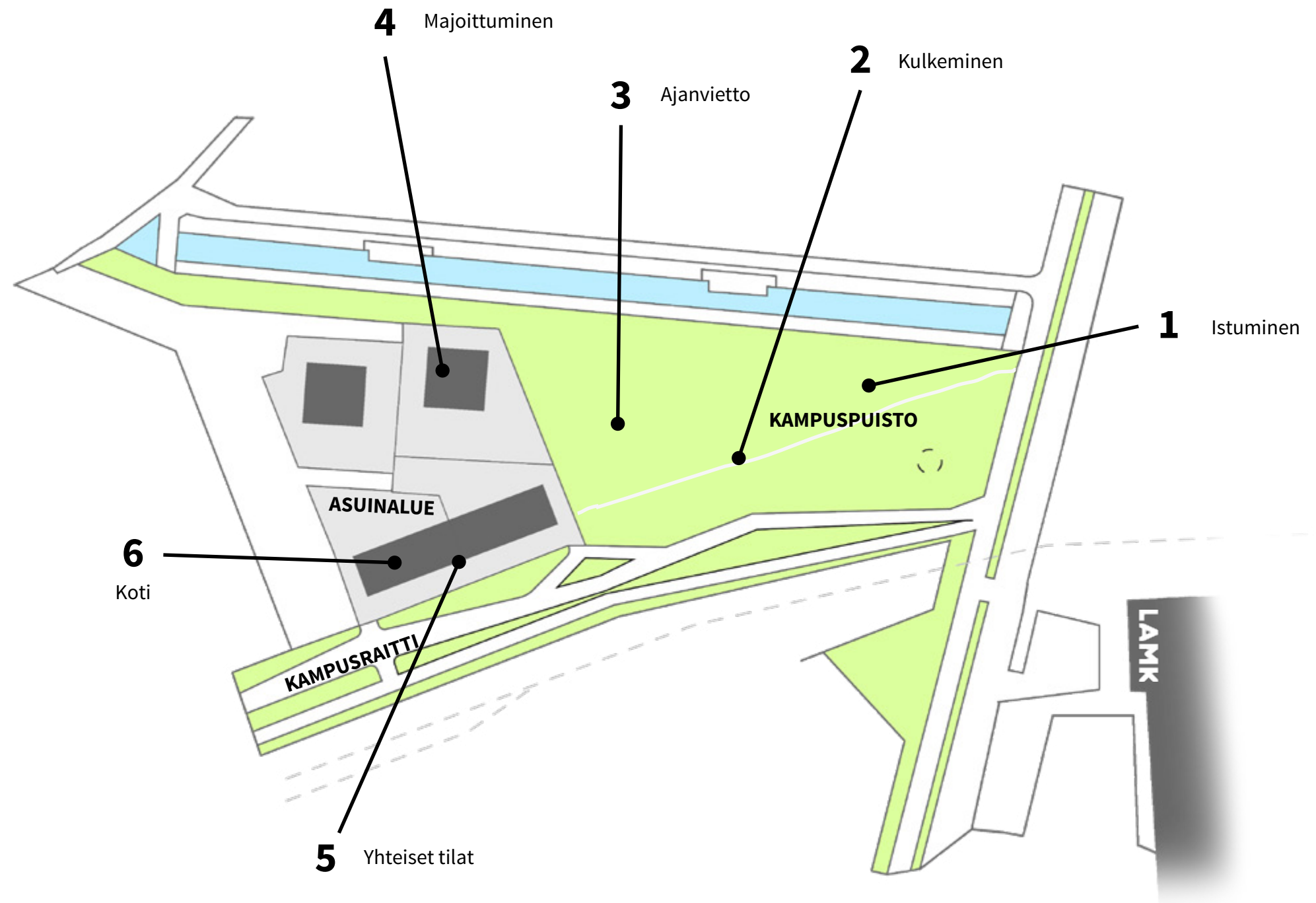

Vivian asuu valmiiksi kalustetussa opiskelijajaksiossa.

Koti Niemessä on kuuden kohdan kokonaisuus, joka sisältää käyttäjätiedon pohjalta syntyneitä konsepteja asuin ympäristön kehittämiseksi. Se kulkee julkisesta kaupunkitilasta yhteisten puolijulkisten tilojen kautta omaan yksityiseen tilaan (kuvio 21).

Seuraavaksi esittelen konseptit aiemmin tässä työssä esiteltyjen persoonien kautta. Esittely muodostuu palvelunäytteestä, joka tiivistää konseptin mainoksenomaiseen kuvaan. Tämän jälkeen esittelen konseptin yksityiskohtaisemmin tarinanomaisten käyttöskenaarioiden ja kuvien avulla.

KUVIO 21 Konseptikokonaisuus esittelee tulevan Niemen kampusalueen mahdollisuuksia julkisesta puistoalueesta asuin ympäristön puolijulkisiin tiloihin. Kokonaisuus huipentuu näkemykseen, miltä tulevaisuuden opiskelija-asumisen voisi näyttää. Aluejako on hyväksymisvaiheeseen edenneen kaavan mukainen.

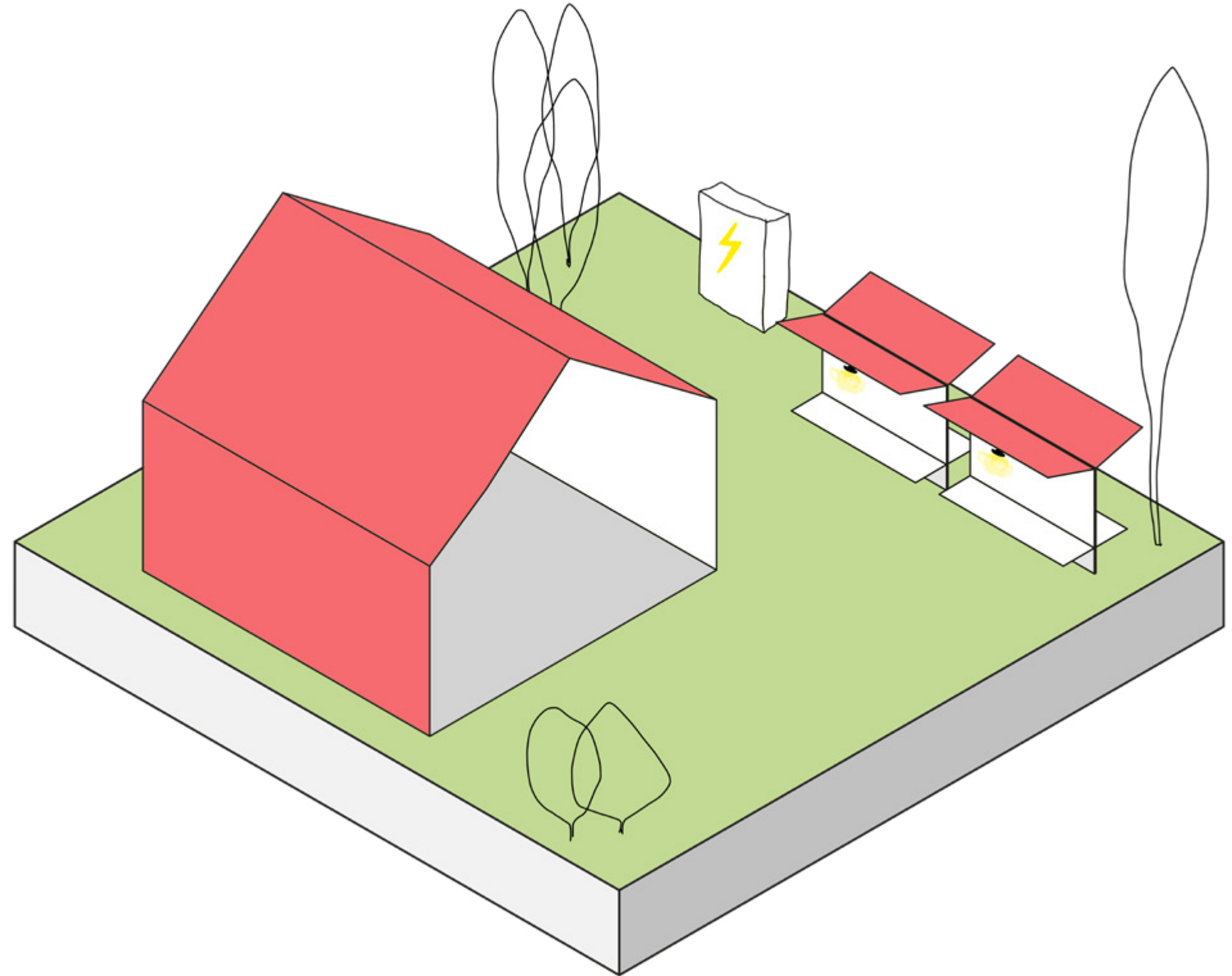
1

Paikkoja vetäytymiseen.

**Katettuja istumapaikkoja.
Paljon.**

Timo rakastaa joogaa ja ulkoilua. Siksi hän haluaisi sään salliessa joogata ulkona. Aivan keskellä avaraa nurmikenttää ei ole kuitenkaan mukava keikkua, joten Timo on kiitollinen puistoon rakennetuista paviljongeista, jonne pääsee suojaan katseilta.

65 Riina tykkää olla mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia. Nyt he suunnittelevat syksyn pimeviin iltoihin sadonkorjuuhenkisiä pihajuhlia, ja varaavat käyttöönsä yhden Kampuspuistosta löytyvistä paviljongeista. Sinne he saavat sähköä, musiikkisoittimet ja grillin. Kaiken mitä hyviin bileisiin tarvitaan.

2

**Kulkemisen pitää olla sujuvaa
ja reitit monipuolisia.**

Riina ulkoilee ahkerasti Koiran kanssa. Sen seurassa on rentouttavampaa kävellä etäällä muista ihmisistä. Siksi Riina suosii luontoympäristöjä ja pieniä metsäpolkuja. Heille on viereiseen rakenteilla olevaan Kampuspuistoon muodostunut jo tuttu ulkoilureitti.

Puiston rakentaminen oli vasta alkumetreillä, kun Vivian muutti Lahteen. Oli puita ja ryteikköä. Nyt maa on jo hieman tasoittunut ja matalat kasvit peittävät maanpintaa. Joitakin polkuja on jo muodostunut, mutta Vivian kokee, että hän voi kulkea puiston läpi mistä tykkää.

KÄVE LES KEL LEN

**Tule kävelemään puisto!
Kampuspuisto | Niemi | Lahti**

Syksyllä 2018

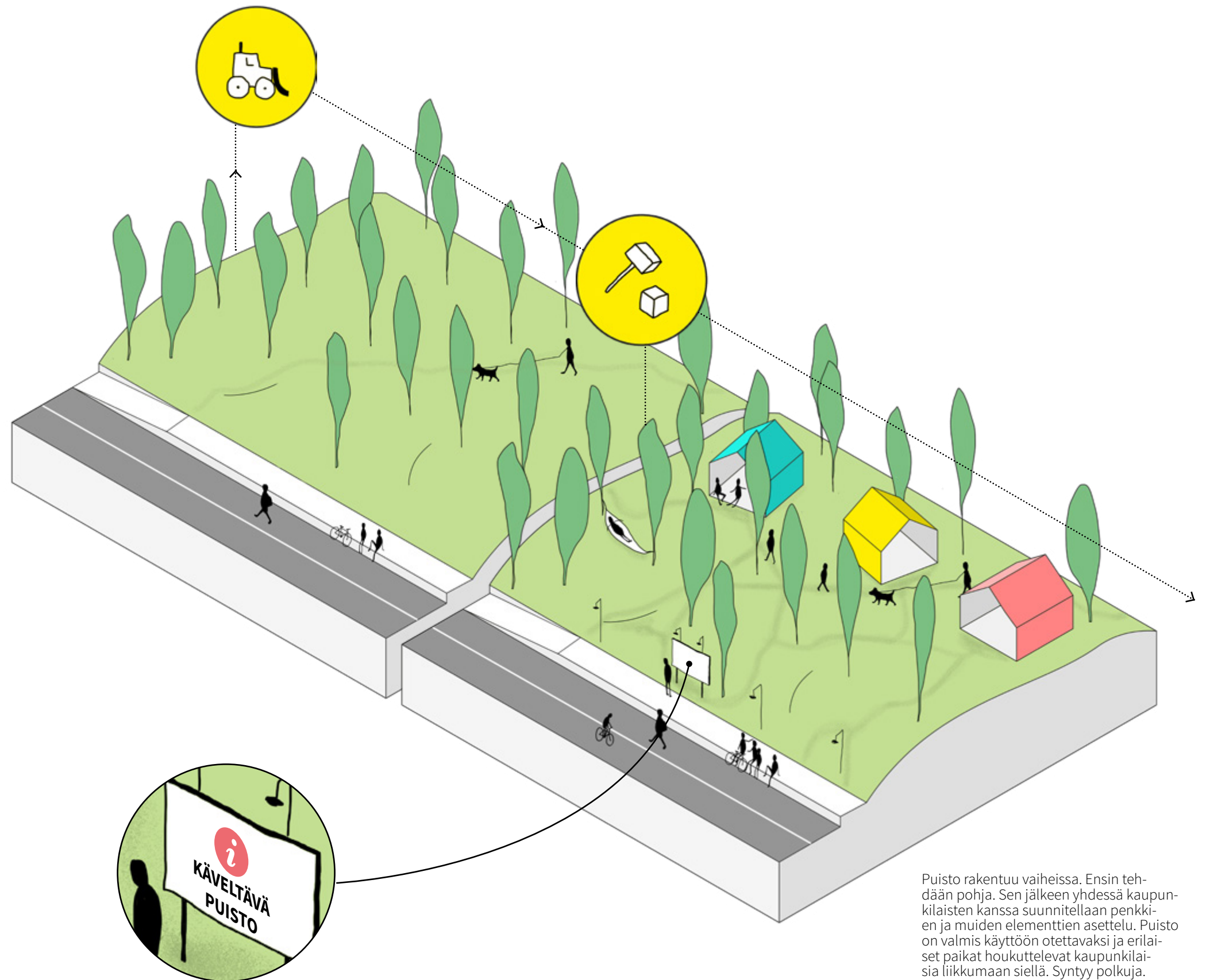
LAHTI

Vivian ei tyydy kulkemaan samaa reittiä kotiin joka päivä. Arjen rutiinit saavat hänet kyllästyämään. Siksi hän pyrkii valitsemaan aina uuden reitin, ja kodin vieressä oleva kampuspuisto tarjoaa hyvät mahdollisuudet siihen.

Riina kutsuu Vivianin osallistumaan *Raksapäivään*, jolloin pääsee kertomaan, minne puistoon haluaisi ajanviettopaikkoja. He toivoivat katettuja penkkejä lähelle Joutjoen rantaa.

Puisto on alkanut rakentua ja katettuja oleskelupaikkoja on tullut joen rantaan. Vivian, Riina ja Koira tapaavat siellä eräs ilta. Riina pistää merkille, että heidän lenkkipolustaan on tullut suosittu kulkuväylä puiston halki ja se on leventynyt huomattavasti. Oleskelutilojen myötä on ilmestynyt myös lisää polkuja ristiin rastiin.

Timo kiroilee, kun pyörällä on mahdotonta tulla puiston läpi, pieniä metsäpolkuja pitkin. Hän tyytyy kiltisti käyttämään Kampusraitin pyöräkaistaa.

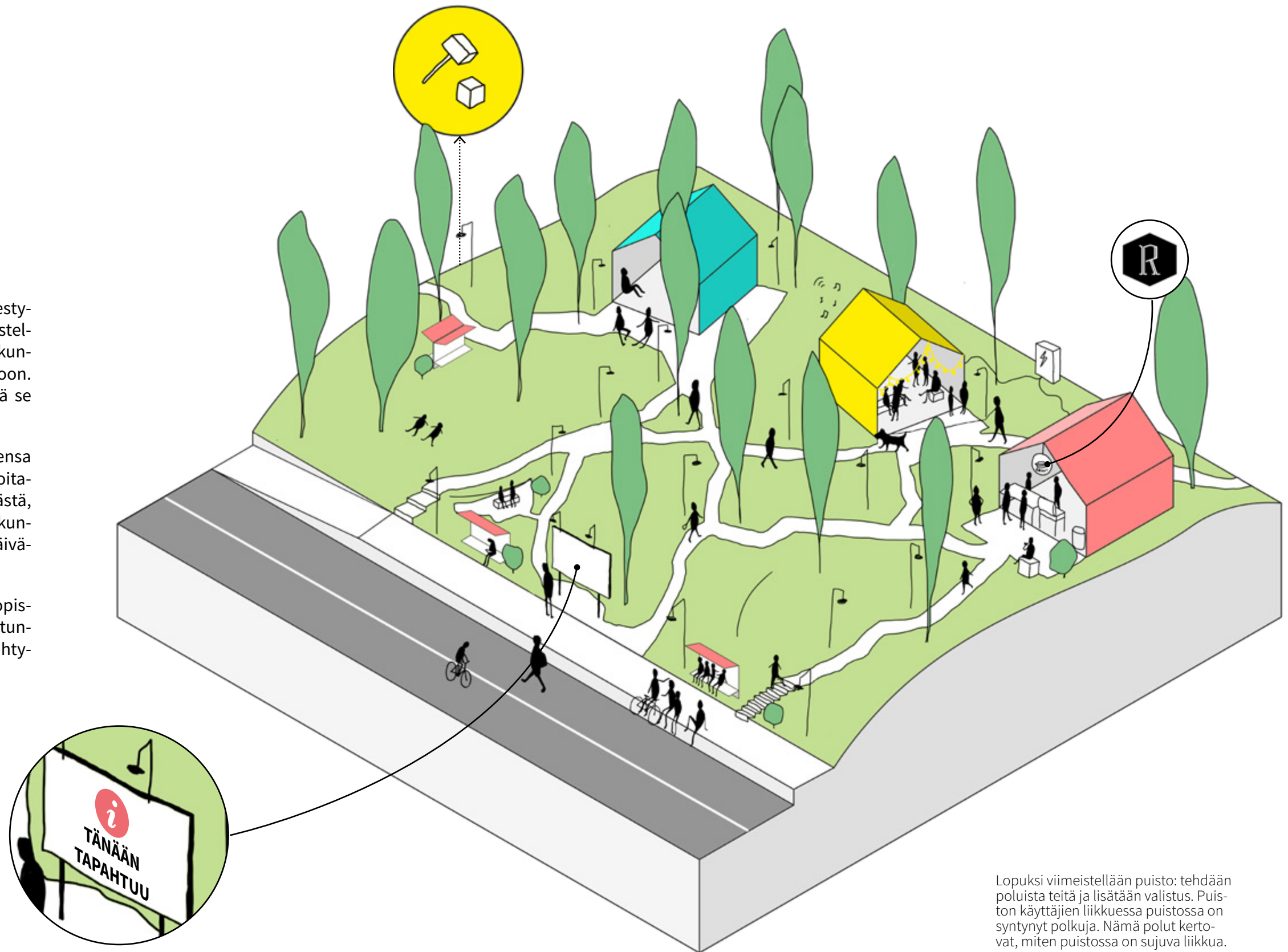

Puisto rakentuu vaiheissa. Ensinnäkin tehdään pohja. Sen jälkeen yhdessä kaupunkilaisten kanssa suunnitellaan penkkien ja muiden elementtien asettelu. Puisto on valmis käyttöön otettavaksi ja erilaiset paikat houkuttelevat kaupunkilaisia liikkumaan siellä. Syntyy polkuja.

Ei mennyt kauaa, kun rakennusmiehet ilmestyvät taas Kampuspuistoon. Nyt on aika viimeistellä puisto. Muodostuneista poluista tehdään kunnon puistoteitejä ja valaistus katsotaan kuntoon. Puisto kutsuu luokseen kaupunkilaisia, sillä se on kaupunkilaisten tekemä.

68 Timo järjestää yhdessä opiskelukavereidensa kanssa juhlat. He varaavat paviljongin ja hoitavat paikalle musiikkilaitteet. Vivian kuulee tästä, ja päättää hyödyntää potentiaalista asiakaskuntaa. Hän päättää laittaa viereen Ravintolapäivägrillin pystyyn.

Sana juhlista kiirii ja paikalle kerääntyy niin opiskelijoita, kuin muitakin kaupunkilaisia. Satunnaiset ohikulkijat ja koiranulkoiluttajat pysähtyvät nauttimaan tunnelmasta.

Lopuksi viimeistellään puisto: tehdään poluista teitä ja lisätään valaistus. Puiston käyttäjien liikkumista puistossa on syntynyt polkuja. Nämä polut kertovat, miten puistossa on sujuva liikkuu.

3

Lemmikit luovat sosiaalista vuorovaikutusta ja lisäävät hyvinvointia.

69 Riinalla on pää kipeä edellisen päivän juhlista. Mutta Koiran pitäisi päästä ulos. Riina pukee päälleen löysimmät verkkarit mitä omistaa ja raahautuu Koiran avustuksella viereiseen koirapuistoon.

Ilokseen Riina huomaa koirapuiston yhteydessä olevassa pop-up kontissa olevan tänään kahvila pystyssä. Opiskelijayhdistys on keittänyt kahvit ja hankkinut parhaat *dagen efter* -mätöt.

Päivä on kylmä ja vettä tihuttaa vaakatasossa, mutta Koiraa se ei haittaa. Riina sen sijaan vetäytyy pop up -kontin suojiin.

Vivian on vasta matkalla kotiin edellisen illan bileistä. Suorin mahdollinen reitti puiston halki kulkee koirapuiston läpi. Miellyttävää!

Vielä on edessä reilut sata metriä, mutta puiston penkillä on hyvä levähtää hetki pieni. Koira tulee tervehtimään saman tien Viviania, joka antaa rapsutuksia sydämensä kyllyydestä. Vivian ei ole parhaimmillaan, mutta koiran onnellinen katse antaa voimaa jatkaa kotiin asti.

TUU PAIJAA MUN KOIRAA

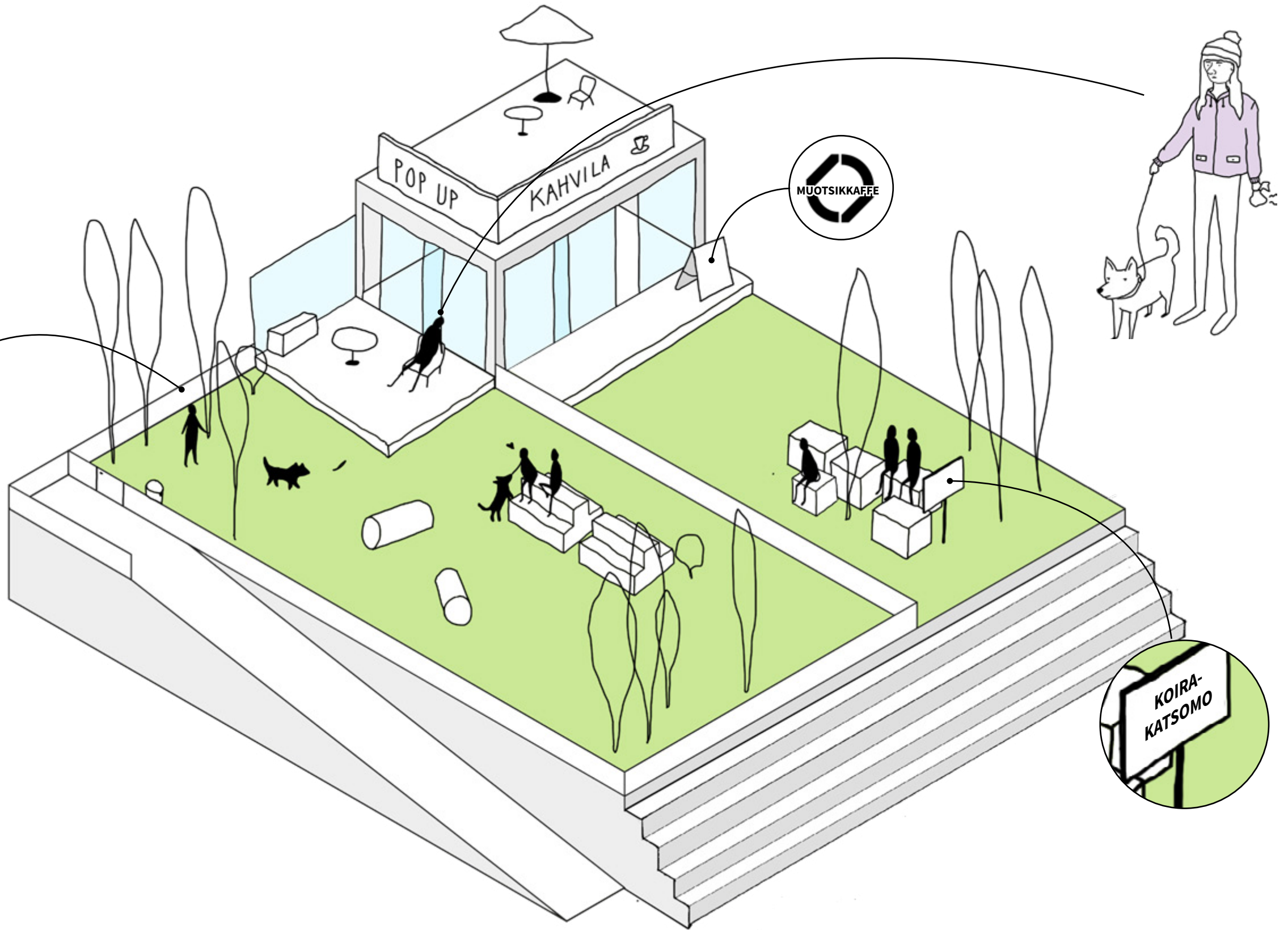
Puisto koirille ja koirien ystäville.

Ohessa Järjestö-kahvila.

Kampuspuisto | Niemi | Lahti

LAHTI

4

Tarvitaan tilapäistä majoittumista.

Maijan koti on ja pysyy Helsingissä, omistus-asuntoa ei niin vain vaihdeta. Sitä paitsi opiskelu on vain yksi välivaihe elämässä. Opintojen jälkeen elämä tulee jatkumaan Helsingin seudulla, jossa myös hänen kaikki ystävänsä asuvat.

71 Kulkeminen Lahteen päivittäin ei ole ylitsepääsemätöntä, mutta syö jaksamista. Etäopetuksen lisääntyessä ei tarvitse matkustaa edes joka päivä, useimmat kurssit voi hoitaa etänä. Eikä se kulkeminen kauhean kallistakaan opiskelijalle ole, etenkin jos osaa kikkailla sarjalippujen kanssa.

On kuitenkin niitäkin iltoja, kun koulupäivä venyy. Silloin Maija on kotona lähempänä puolta yötä ja seuraavana aamuna pitää olla yhdeksältä takaisin koulussa. Tällaisina päivinä Maija haaveilee, jos voisi jäädä yöksi Lahteen. Vaikka jonnekin komeroon, ihan sama. Myös opiskelijabileet loppuvat usein lyhyeen, kun viimeinen juna lähtee puoliltaöin.

TARVETTA
ASUNNOLLE
LAHDESSA

1

2

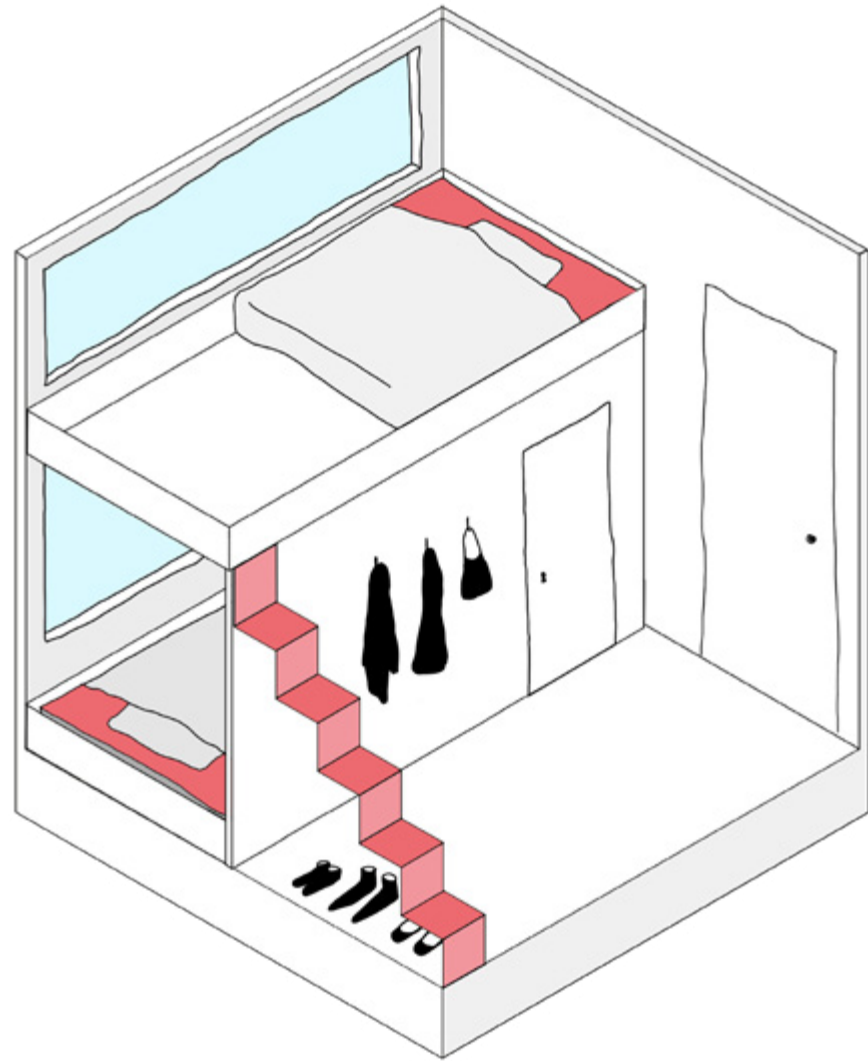
3

VAI 365 YÖKSI?

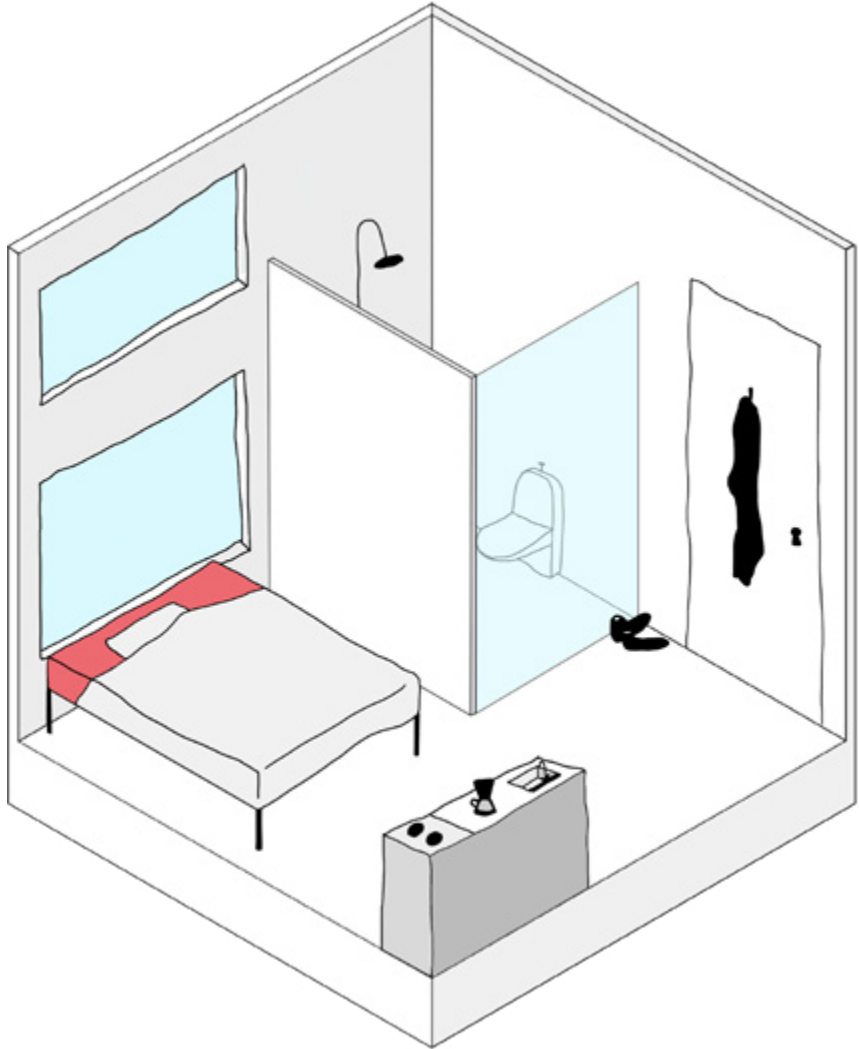
Maksa vain nukkumistasi öistä.

Alkaen 10€ / yö.

BASIC

LUXUS

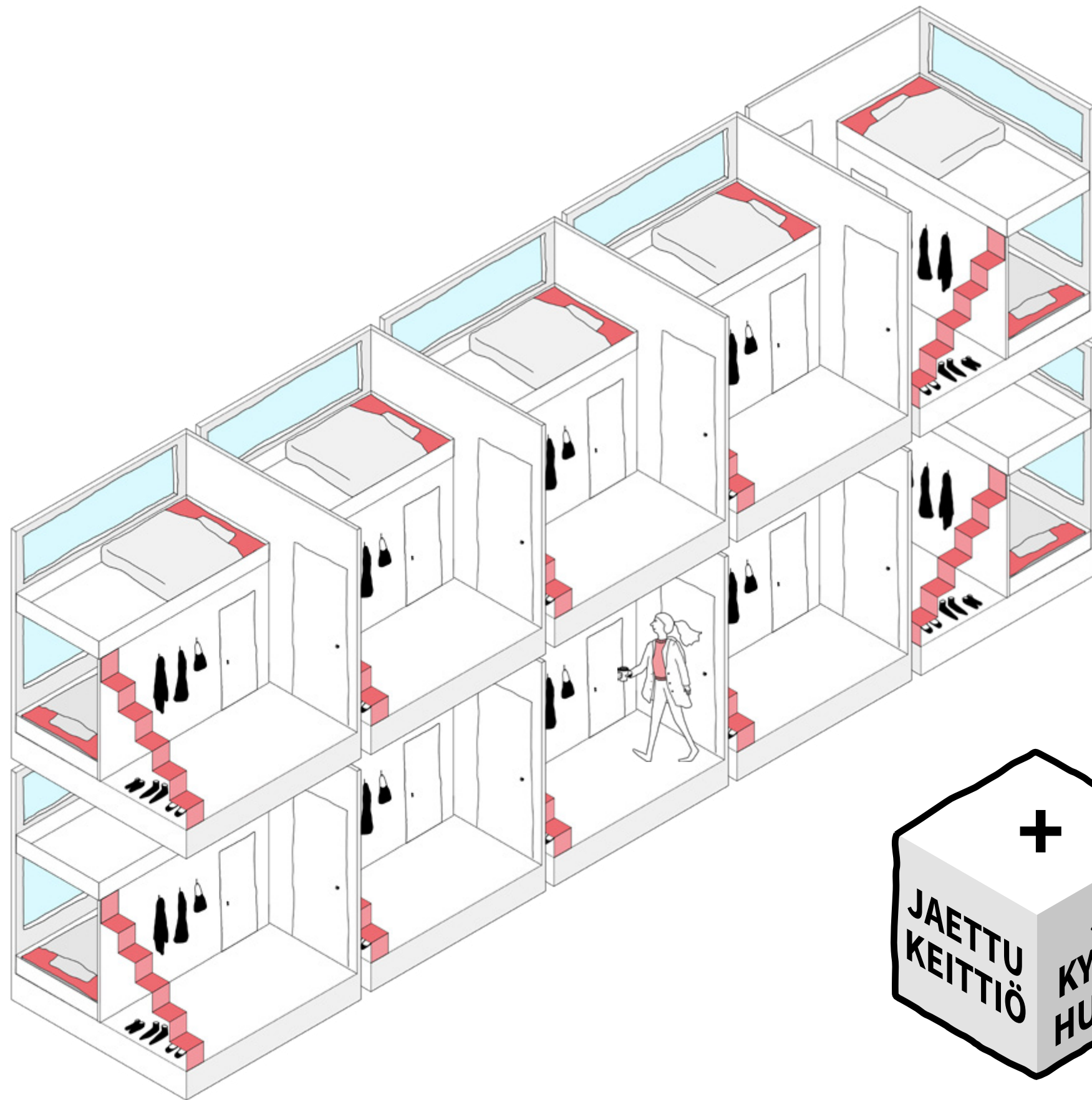

Maijan tilanne helpottui, kun Lahden Talot ryhtyi tarjoamaan joustavia asumisratkaisuja. Nykyään Maija voi vuokrata huoneen yöksi, kahdeksi tai vaikka kuukaudeksi, jos tarve niin vaatii. Aivan kuin hotelli, mutta halvempi ja asuinympäristö on alkanut tuntua jo toiselta kodilta.

73 Työläämpi se on kuin hotelli. Lakanat ja pyyhkeet täytyy olla omasta takaa ja huoneen siisteydestä Maija huolehtii lähtiessään.

Lakanat ja pyyhkeet Maija jättää usein edulliseen säilytyslokeroon kerrostalon ala-aulaan. Sitten ne ovat valmiina odottamassa seuraavaa kertaa. Kaapissa hän säilyttää myös puurohiutaleita, joita hän keittää aamupalaksi viihtyisässä yhteiskeittiössä.

Joustavan asumisen malli

Skenaario yksi

Timo lähtee vaihto-opiskelijaksi ja laittaa asuntonsa kalustettuna vuokralle siksi aikaa.

ASUNNON VUOKRAUS

.....*asuminen*.....

VAIHTOON LÄHTÖ

.....

ASUNNON LAITTO VUOKRALLE

.....

KOTIIN-PALUU

.....*asuminen*.....➔

Skenaario kaksi

Vivian vuokraa vaihdon ajaksi Timon asunnon.

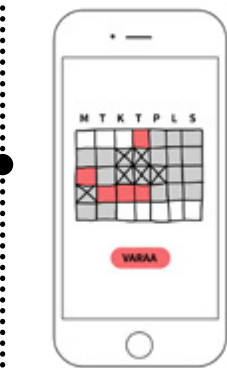
VAIHTOON LÄHTÖ

.....

ASUNNON VUOKRAUS

.....

.....*asuminen*.....

POIS-MUUTTO &

KOTIIN-PALUU

Skenaario kolme

Maija käyttää majoittumispalvelua.

TUTUSTUMINEN PALVELUUN

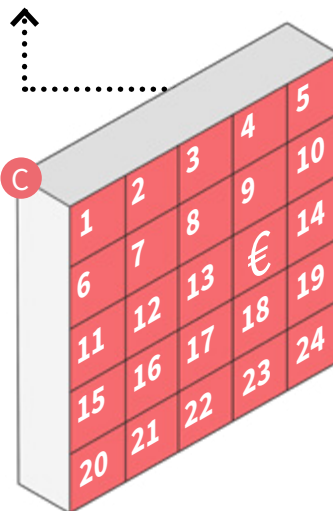

.....

ASIAKKUUS

.....

HUONEEN VARAUS

.....*asuminen*.....

YÖPYMINEN

.....➔

KOULUSTA VALMISTUMINEN

Asunnon joustava vuokrausjärjestelmä ja sen kolme eri käyttöskenaariota.

- A** Yksi yhteinen vuokrausjärjestelmä yhdistää erilaiset asumisen tarpeet.
- B** Asiakas tuo omat pyyhkeet ja lakanat mukanaan sekä jättää huoneen siistiin kuntoon lähtiessään. Näin säästetään siivouskuluissa.
- C** Yöpymiseen tarvittavien tavaroiden säilytykseen voi vuokrata lukollisen kaapin.

5

Yhteisissä tiloissa tapahtuu kohtaamisia.

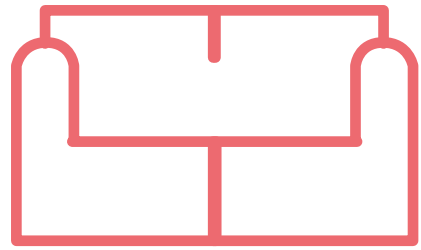
Yhteisillä tiloilla koti suuremmaksi.

Vivian viihtyy asunnossaan. Tai ei se asunto kummoinen ole, mutta asuinympäristön tarjoamat palvelut mahdollistavat muiden opiskelijoiden tapaamisen, vaikka opetusta on koulussa vähemmän kuin hän olisi toivonut.

Riina arvostaa omaa tilaa ja omaa rauhaa, joten hän on vuokrannut astetta isomman asunnon itselleen. Hän ei suostu jakamaan mitään. Viereisessä rakennuksessa on kuitenkin opiskelijasuntoja, joiden yhteiset tilat ovat myös Riinan käytettävissä. Toisinaan Riina huomaa viettävänsä enemmän aikaa siellä, kuin omassa kodissa.

JAETTU ILO ON KAKSIN- KERTAINEN ILO

Yhteinen olohuone

Yhteinen olohuone on keskeisellä sijainnilla. Ulko-ovelta on suora näköyhteys olohuoneeseen. Myös ylempien kerrosten käytävältä on näköyhteys alas oleskelutilaan. Tämä vuoksi tullessaan kotiin, Vivian saattaa jäädä tuntikausiksi ala-au-lan vaihtamaan kuulumisia. Joskus naapurin kissa tulee katselemaan maailman menoa aulan sohvalle.

Timo tuntee olonsa kotoisaksi yhteisessä olohuoneessa. Tänään hän on aikeissa katsoa siel-lä isolta näytöltä uusimman *Blade Runnerin* ja kaikki naapurit ovat toki tervetulleita.

Työhuone

Koululla opiskelu on toisinaan liian jäykkää, joten Vivian on ryhtynyt järjestämään rentoja opiskelupiirejä yhteisissä työtiloissa. Hän keittää kahvit ja muut tuovat naposteltavaa. Toisinaan opiskelu jää vähemmälle näissä tilaisuuksissa.

Maijan tilapäinen huone Lahdessa pitää sisäl-lään vain sängyn. Siksi Maija usein hakeutuu-kin yhteiseen työhuoneeseen viimeistelemään tehtäviä, jos jotain jää illaksi. Ja monesti jääkin. Maija keittää teetä ja ryhtyy hommiin.

Viherhuone

Riina rakastaa kasveja. Hänen unelmansa on täyttää asunto kasveilla. Koira kuitenkin rajoit-taa tätä unelmaa. Riina on niin monesti siivon-nut Koiran ylös kaivelemia multakasoja lattialta, että päätti luopua isoimmista kasveista.

Riina viihtyy naapurirakennuksen viherhuonees-ta lähes päivittäin. Tunnelmallinen viherhuone toimii opiskelu- ja rentoutumistilana. Se on sul-jettu tila, jossa saa läträtä mullan kanssa tai vain istuskella. Riinalla on siellä kasvamassa tomaat-tia, yrttejä, kesäkurpitsaa, papuja, peikonlehteä, palmuvehkaa, murattia, anopinkieliä ja limovii-kunan pistokkaita. Kaktuksia Riina pitää vielä kodissaan.

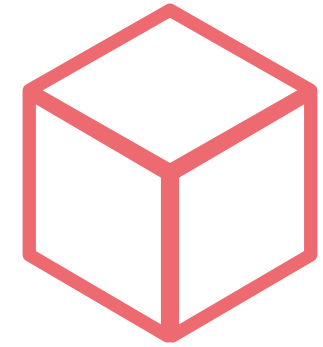

Fillarikellari

Timon pyörä lähti varkaan matkaan eräällä kes-kustareissulla. Vain eturengas jäi käteen. Tästä traumatisoituneena Timo on kiinnittänyt huomi-ota pyörän lukitsemiseen ja pyrkii saamaan sen aina kiinni rungosta. Erityisesti, koska alueella on raportoitu useista pyörävarkauksista. Hän ei pidä yhtään liioiteltuna sitä, että lukkojen taka-na pyörävajassa on järeät tangot, johon pyörän saa turvallisesti lukkoon. Vaihtuuhan opiskelija-talossa asukkaat melko tiuhaan tahtiin.

Timo matkustaa pyörällä kaikkialle, sillä se on Lahdessa niin kätevää. Hän sai pyörän halval-la, ja siltä se myös näytti. Asuintalon pyöräva-jassa on kuitenkin hyvät mahdollisuudet antaa vanhalle pyörälle uusi elämä. Hieman ruostetta pois, maalia pintaan ja rasvaa ketjuihin. Timo on saanut kyselyitä myös kavereiltaan, jos hän lait-taisi heidänkin pyöriä kuntoon. Siitä saisi kivat li-sätulot käärittyä.

Riinan Koira on helposti likaantuvaa sorttia. Oma kylpyhuone ei ole suuri, joten Riina kier-tää usein lenkiltä tullessaan naapuritalon pyörä-vajan pesupisteen kautta. Siellä puhdistuu niin pyörät kuin koiratkin.

Monitoimitila

Riina ei halua opiskelija-asuntoon. Hän nauttii rauhasta ja koiranomistajana hän tarvitsee tila-van asunnon, jonne koira on tervetullut.

Riina pitää yllä sosiaalista elämää, ja tykkää jär-jestää juhlia opiskelukavereilleen. Koira ei kui-tenkaan ole biletyyppiä, joten Riina varaa pi-hapiirin naapuritalon yläkerrassa sijaitsevan monitoimitilan juhlia varten. Yhteiskeittiössä voi tehdä pientä tarjoiltavaa, ja äänentoisto on val-miina. Hyvän äänieristyksen ansiosta naapurit eivät häiriinny.

Vivian kaipaisi asuntoonsa pientä sivupöytää sängyn viereen. Ei sellaista kuitenkaan viitsi hal-kea uutena, kun kolmen kuukauden päästä on muutto pois. Hän kuulee kierrätysvarastosta, jonne muut asukkaat jättävät vanhoja tavaroita. Sieltä Vivian löytää hieman ruman, mutta ihan toimivan pöydän. Kun on poismuuton aika, Vivian vie pöydän takaisin varastoon.

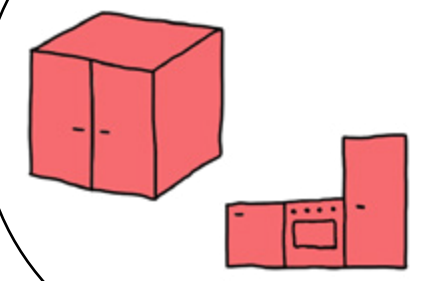
pesupiste
pumppuja
runkolukittavat
pyörätelineet
työkaluja

Fillarikellari

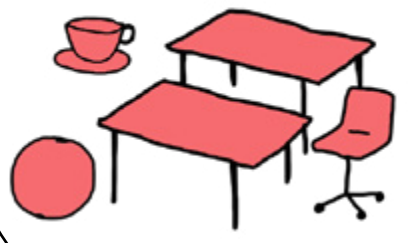
Monitoimitila

varasto
yhteiskeittiö

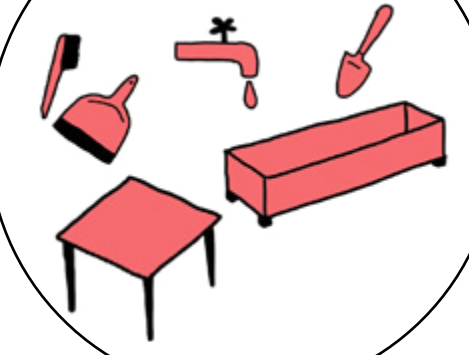
Työhuone

tuoleja
jumppapalloja
pöytiä
minikeittiö

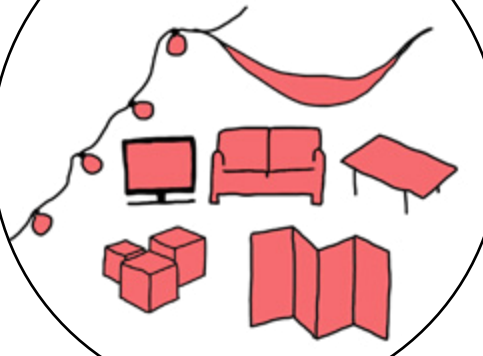
Viherhuone

lappioita
rikkalappioita
vesipiste
laatikoita
pöytiä

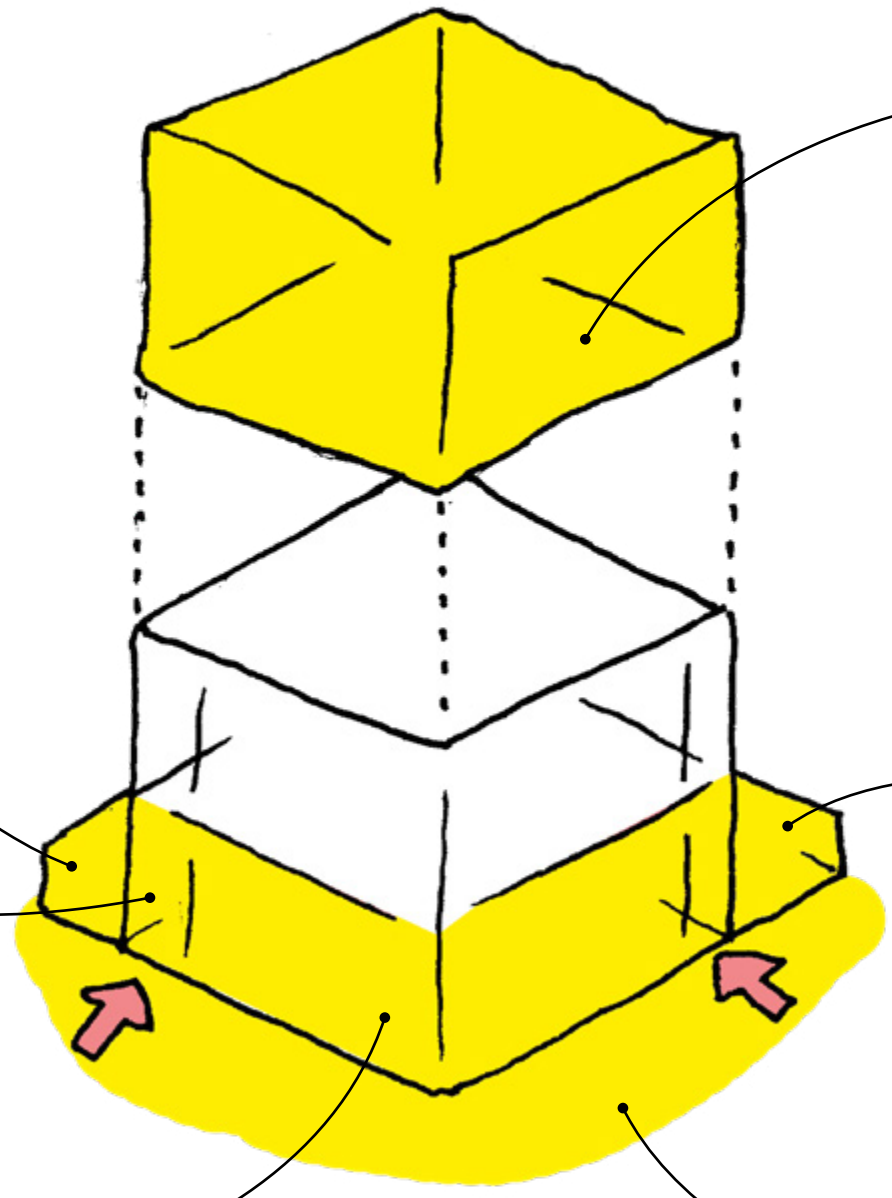

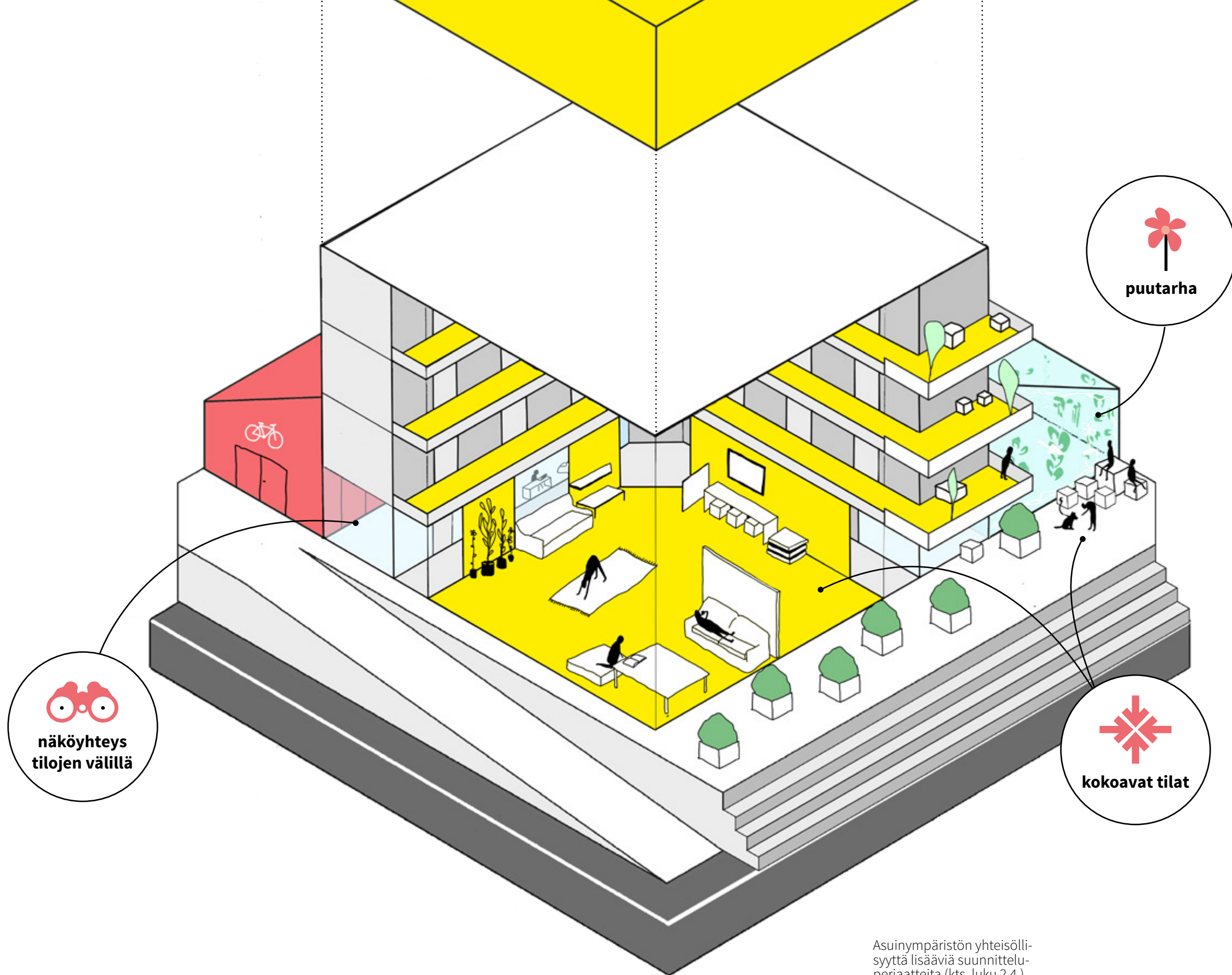
Yhteinen olohuone

sohva
TV
pöytiä
penkkejä
väliseiniä
riippumattoja

Etupiha

Asuinympäristön yhteisöllisyyttä lisääviä suunnitteluperiaatteita (kts. luku 2.4.).

6

Tehokkaat tilaratkaisut.

Edullinen.

Päivän päätteeksi Timo vetäytyy omaan kotiinsa. Vaikka muiden ihmisten kanssa vietetty aika on arvokasta, on oma rauha kuitenkin tärkein kaikista.

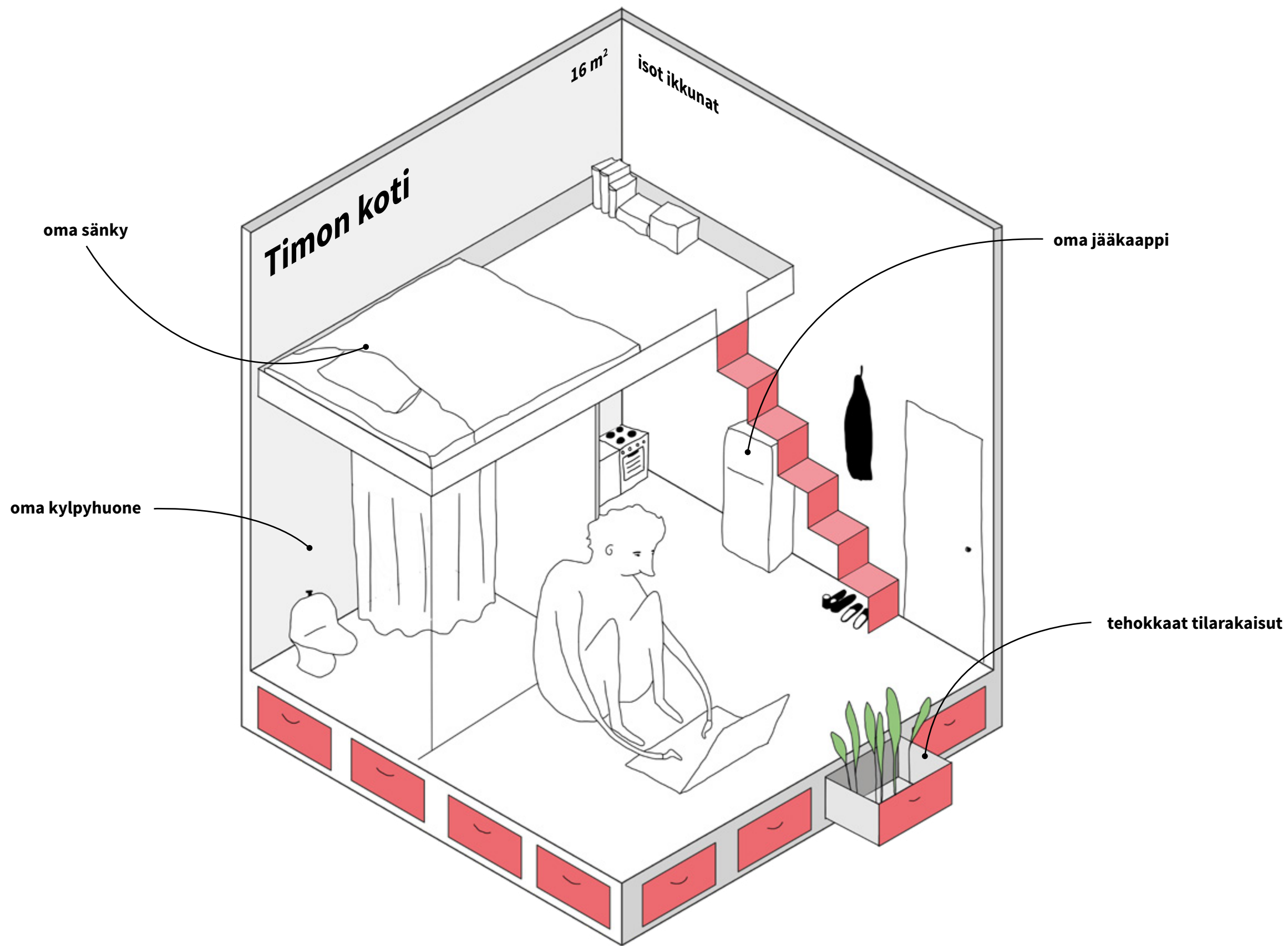
Timon kodissa neliöitä ratkaisevampi tekijä on tehokas tilankäyttö, edullisuus ja persoonallisuus. Koti on ennen kaikkea oma tila, jossa voi rauhoittua.

Tämä pieni asunto on Timon ensimmäinen koti. Siihen tarkoitukseen se on täydellinen. Suurin osa kalusteista oli valmiina, patja nousi parvelle ja vielä jäi tilaa tietokoneellekin. Ystäviä hän ei kutsu kotiinsa, mutta talon yhteisissä tiloissa on mukava viettää aikaa ja tavata sattumalta tuttuja.

Timo avaa tietokoneensa, ottaa mukavan asennon ja aloittaa uuden *the Game of Thrones* -kauden katsomisen.

ASU FIKSUMMIN

Tehokkaita tilaratkaisuja niille,
joille vähemmän on enemmän.

6.2. Jatkokehitys

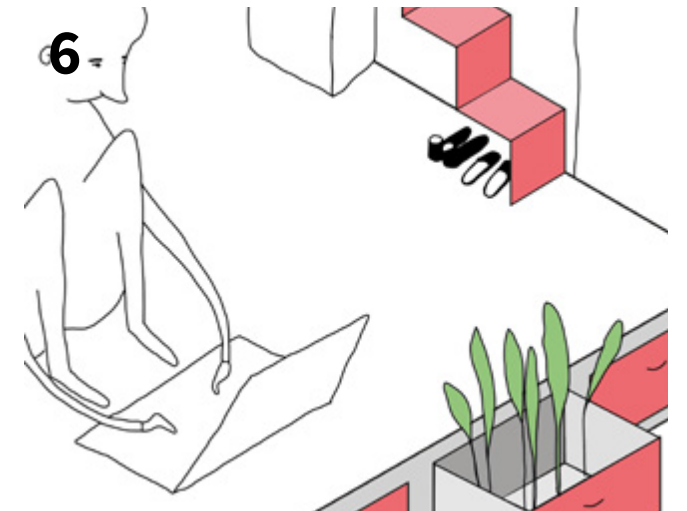
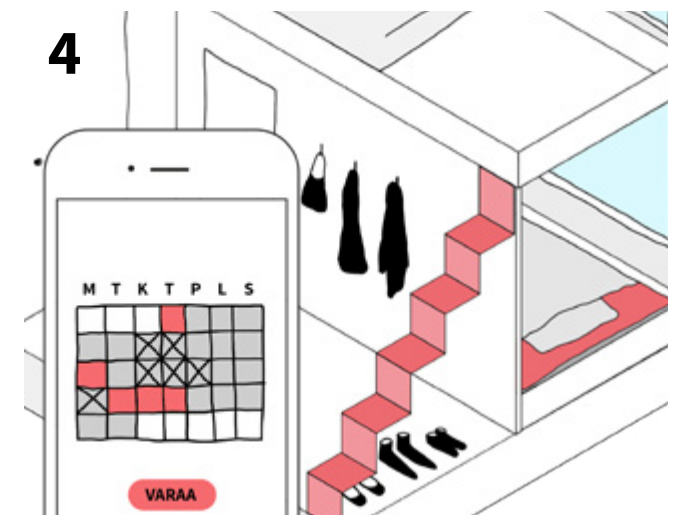
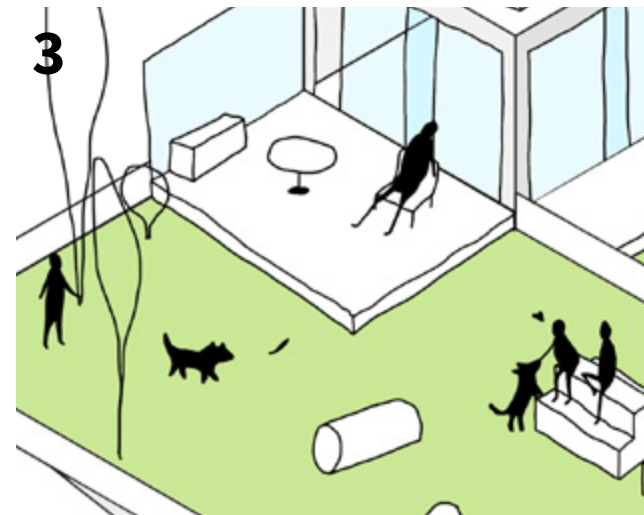
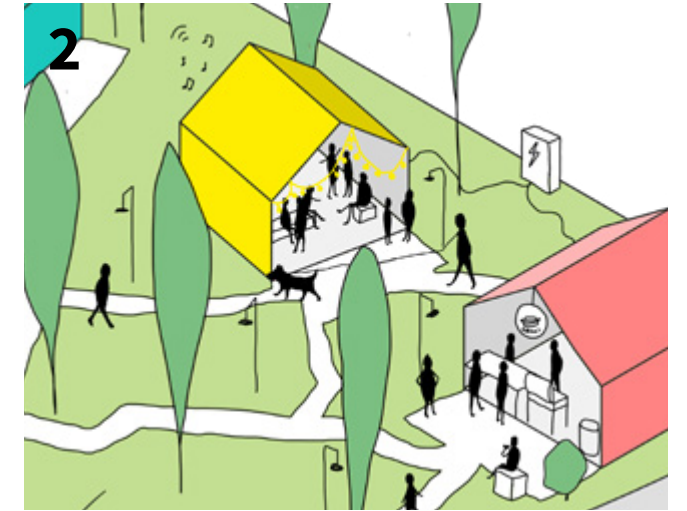
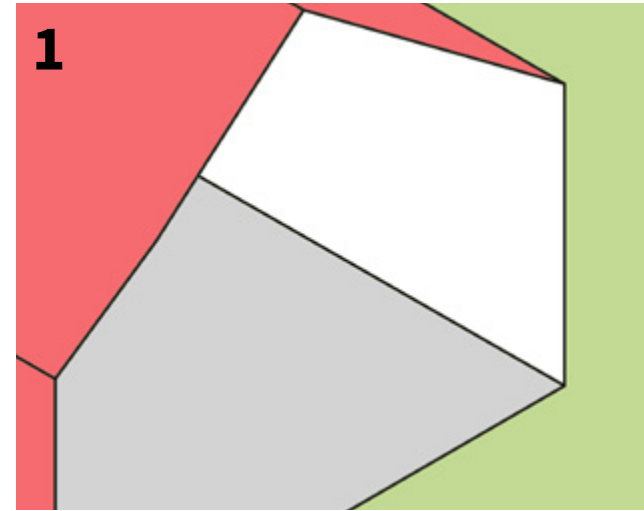
Niemen aluekehitys jatkuu vielä monta vuotta. Kaavoitusprosessi alkoi kesällä 2017 ja kaava hyväksyttiin keväällä 2018. Tämän jälkeen asuinalueita ryhdytään vasta rakentamaan. Niemen alueelle on suunnitteilla useita kaavoitettavia kohteita, ja kaupallisten palveluiden ilmestymistä alueelle odotetaan vielä.

Kaupunki muuttuu hitaasti. Näiden avausten vaikutukset ovat siis havaittavissa vasta monen vuoden kuluttua. Ensimmäinen askel tästä eteenpäin olisi kuitenkin saada konseptit jatkojalostettavaksi.

Niemen alue on viime aikoina ollut monella suunnittelupöydällä. Opiskelijasumista suunnittelevat muun muassa Palvelumuotoilun väylä -kurssin opiskelijat toimeksiantona Lahden Taloille, joten suunnittelu painottuu opiskelijasumisen ratkaisuihin. Mielestäni heidän työnsä ja tämä opinnäytetyö tukevat toisiaan. Ratkaisumme voivat olla osittain myös yhdistettävissä, mutta aikatauluista johtuen en saa tuottaa tätä yhteistyötä sen laajemmin esiin tässä työssä.

Matkan varrella on tullut lukuisia ideoita siitä, mitä kampusalue voisi tarjota. Tämän opinnäytetyön lopputuloksessa on pyritty yhdistelemään näitä ideoita, mutta osa on jouduttu jättämään vähemmälle huomiolle tai kokonaan pois. Opinnäytetyön aiemmissa vaiheissa tuon kuitenkin esiin opiskelijoiden toiveita ja näkemyksiä. Toivon, että näitä ei unohdeta, vaan pidettäisiin mukana aluetta ja asumista suunniteltaessa.

Esittelemäni lopputulos on siis vasta alkua. Tämän konseptikokonaisuuden tavoitteena on ohjata tulevaa suunnittelua ja antaa ohjenuoria yhteisöllisen Niemen kampusalueen suunnitteluun. Tämän opinnäytetyön palauttamisen jälkeen tulen käymään vielä keskusteluja eri sidosryhmien edustajien kanssa, ja parhaani mukaan saattamaan suunnitelmia eteenpäin.

7

ARVIOINTI

- 7.1. Prosessi
- 7.2. Lopputulos
- 7.3. Ohjaajan arviointi

7.1. Prosessi

Nyt opinnäytetyöprosessin tultua päätökseen, olen työskennellyt aihealueen parissa jo vuoden. Keväällä 2017 aloitin projektiassistenttina Kaupunki nuorten palveluna –hankkeessa ja aihe rajautui opiskelija-asumiseen ja Niemen aluekehitykseen seuraavana syksynä.

Pian huomasin olevani keskellä minulle vierasta aihealuetta. Aiheen rajaus ja tavoitteiden määrittely oli alussa kivuliain vaihe. Jotta pystyin määrittelemään tarkempia tavoitteita työlleni, jouduin tutustumaan laajasti aihetta käsittelevään kirjallisuuteen. Paljon laajemmin, kuin mitä lopulta toin tietoperustassa esiin.

Uusi, vieras aihe toi mukanaan epävarmuuden koko projektin tavoitteista ja prosessin etenemisestä. Onneksi aihe oli konkreettinen. Nojautuinkin alussa hyvin vahvasti kohdealueeseen ja sen rajoihin. Ympäristön määrittelemät rajat ja rajoitukset jarruttivat työtäni. Lopulta päätin irrottautua aluerajoista, mikä auttoi eteenpäin.

Riipivän luomisen tuskan lisäksi tämä projekti tarjosi myös hyvää. Sain kattavan ja kokonaisvaltaisen sukelluksen kaupunkisuunnittelun maailmaan. Uskon tästä tietämyksestä olevan minulle hyötyä tulevaisuudessa. Lisäksi itsenäinen projekti antoi selkeämmän käsityksen omista työskentelytavoistani ja tämänhetkisestä osaamisestani.

Myös menetelmät tuottivat hieman haasteita. Syksyllä olin suunnitellut järjestäväni vaikka mitä osallistavia kohtaamisia opiskelijoille. Toinen tavoite oli, etten pitäisi yhtäkään työpajaa, sillä halusin hyödyntää matalamman kynnyksen osallistavia menetelmiä. Toisin kuitenkin kävi, ja päädyin pitämään kaksi työpajaa. Sain niistä riittävästi pohjamateriaalia, joten en nähnyt järkevänä enää käyttää aikaa aiemmin suunnittelemiini menetelmiin.

Työpajoista saamani tiedon pohjalta sain vielä tilaisuuden pitää kolmannen työpajan. Tämä osoitti sen, että prosessi voi sujua hyvin, vaikkei se menisikään suunnitelmien mukaan. Spontaanius ja hetken mielihoiteesta toimiminen kuvaavat hyvin tämän prosessin etenemistä, ja tässä tapauksessa se toimi mielestäni hyvin.

Koko prosessia on mahdotonta tuoda esiin tässä opinnäytetyössä. Johdannossa esittelemäni prosessin kulku on vain osa koko totuudesta. Tuntui, että prosessi eteni tasaiseen tahtiin, ottaen toisinaan pieniä sprinttejä. Ehkä aiheen laajuudesta johtuen lopputuloksen kiteyttäminen tuntui vaikeammalta kuin aiemmissa projekteissa.

Lopputuloksen visualisointi jäi viimeiseksi tehtäväksi. Tietokoneen huoltokäynti kriittisellä hetkellä sai minut tekemään lopullisia visualisointeja käsin. Huomasin, että käsin voi tehdä muutakin kuin suttuisia luonnoksia. Olen ehkä löytänyt luovan työn kulmakivet.

7.2. Lopputulos

Lopputulos on tarkoitettu palvelemaan Lahden kaupungin kaupunkisuunnittelijoiden työtä ja sitä kautta luomaan parempaa asuinympäristöä opiskelijoille.

Olen pitänyt itseäni hyvänä hahmottamaan isoja kokonaisuuksia. Siksi ryhdyin tähän ison mittakaavan opinnäytetyöhön. Tässä työssä huomasin kuitenkin, että pienillä yksityiskohdilla voi olla iso merkitys. Pidän lopputulostani kiinnostavana, sillä se käsittää ison alueen, mutta keskittyy melko pieniin asioihin. Olen tyytyväinen onnistuttuani tuomaan abstrakteja ylätasoa havaintoja ja teorioita konkreettisiksi tosielämän esimerkeiksi.

Ehkä hapuilusta, vieraasta aihealueesta tai ajankäytöstä johtuen jäivät konseptit enemmän ideatasolle, kuin mitä toivoin. Paininkin pitkään sen kanssa, mikä on tarpeeksi. Oli vaikea määritellä, kuinka pitkälle ideat pitäisi viedä ja mikä on järkevää. Entistä aktiivisemmalla keskustelulla sidosryhmien kanssa olisin ehkä helpostikin saanut kirkastettua konsepteja vielä entisestään.

Monipuolisella tiedonhaualla onnistuin mielestäni löytämään olennaiset tulevaisuuden opiskelija-asumiseen vaikuttavat ilmiöt ja toiveet. Näistä kiteyttämäni suunnittelua ohjaavat ajurit näkyvät myös lopputuloksissa, mistä olen tyytyväinen. Tavoitin mielestäni käyttäjälähtöisen kaupunkikehityksen tavoitteet, enkä antanut omille intresseilleni liikaa tilaa lopputulosten osalta.

Lopputulosten visualisoinneista tavoitin yhtenäisen tyylin ja sopivan konseptuaalisuuden tähän tilanteeseen. Käyttöskenaariot tosin jäivät irrallisemmiksi kuin oli alun perin tarkoitus. Nyt kuvat esittelevät vain paikkoja, joihin tekstin tarina sijoittuu.

Ainahan projektin lopussa tulee olo, että olisi voinut tehdä enemmän. Olen helpottanut tunnetta muistuttamalla itselleni, että tämä on vain opinnäytetyö. Tällä ei ole tarkoitus pelastaa maailmaa. Sitä paitsi maailmankin voi pelastaa pienillä teoilla.

7.3. Ohjaajan arvio

Henrik Saari, vuorovaikutussuunnittelija

Lahden kaupunki

”

85 Projektin alussa Lahden kaupungin edustajat odottivat, että opinnäyteysteistyön avulla saadaan parempi ymmärrys opiskelijoiden toiveista asumiselle Niemen uudistuvalla alueella sekä tuoreita avauksia alueen suunnitteluun. Toiveena oli, että opiskelijoiden näkemykset saataisiin vahvemmin osaksi suunnittelua ja työhön käyttäjälähtöisyyttä.

Projekti käynnistyi yhteisillä neuvotteluilla, joissa käytiin läpi suunnittelijoiden tietotarvetta ja rajattiin keskustellen opinnäytetyötä. Yhteisten tapaamisten tarkoitus oli myös luoda yhteistä ymmärrystä suunnittelun vaiheista ja eri osapuolista, jotka on hyvä pitää mukana ja tietoisina projektista.

Emmi Putkonen helpotti projektin alussa omalla aktiivisella työskentelyllään huomattavasti yhteisen ymmärryksen ja sopivan rajauksen löytämistä.

Työ eteni yhteisten säännöllisten tapaamisten kautta, joissa käytiin läpi menetelmiä, rajausta ja kerättyä tietoa. Tapaamisten lisäksi yhteyttä pidettiin sähköpostitse. Putkosen harvinaisen oma-aloitteinen työtapa ansaitsee kiitosta. Esimerkkinä voidaan nostaa esille tapa, jolla hän piti aktiivisesti yhteyttä esimerkiksi Lahden kaupungin eri toimijoiden ja Lahden Talojen edustajien kanssa. Työskentelytapa auttoi sovittamaan yhteen erilaisia toiveita sekä sitoutti eri osapuolet projektiin.

Muotoilun menetelmien avulla päästiin kiinni ihmisten kokemuksiin ja toiveisiin. Kaupunkisuunnittelun yksi haaste on, että kaupunkiin ja suunnittelukohteisiin liittyy keskenään ristiriitaisia toiveita ja intressejä. Suunnittelijan on monesti vaikeaa saada niistä tasapainoista kuvaa. Projektissa käytetyt muotoilun menetelmät mm. persoonat, visualisoinnit ja konseptit auttavat suunnittelijoita hahmottamaan paremmin, minkälaisia toiveita opiskelija-asumiseen ja ympäristöön liittyy sekä viestimään niistä eteenpäin. Muotoiltujen konseptien avulla voidaan keskustella siitä, minkälaisilla uudennlaisilla ratkaisuilla voitaisiin ratkoa esimerkiksi sosiaaliseen yksinäisyyteen liittyviä ongelmia.

Työ tarjoaa perustellun ja huolellisen näkökulman opiskelija-asumiseen, nuorten opiskelija-asumiseen ja ympäristöön liittyviin toiveisiin ja lisäksi ratkaisuehdotuksia konseptien muodossa. Tämä kaikki on suunnittelussa relevanttia ja hyödyllistä tietoa.”

LÄHTEET

LIITTEET

Lähteet

Painetut lähteet

Aura, S., Horelli, L. & Korpela, K. 1997. Ympäristöpsykologian perusteet. 1. painos. Porvoo: WSOY Kirjapainoyksikkö.

Gehl, J. 2008. Life between buildings: Using public space. 6. painos. Kööpenhamina: Danish Architectural Press.

Jalkanen, R., Kajaste, T., Kauppinen, T., Pakkala, P. & Rosengren, C. 2017. Kaupunkisuunnittelu ja asuminen. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Jauhiainen, J. & Niemenmaa, V. 2006. Alueellinen suunnittelu. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy.

Keränen, M., Karppinen, H., Lähdesmäki, V., Paloheimo-Koskipää, L., Aledin, S. & Mayow, L. 2013. Tervetuloa tulevaisuuden kotiin!: Tutkimustuloksia ja näkemyksiä asumisen tulevaisuudesta. Helsinki: Kopio Niini.

Mäenpää, P. 2017. Jakamistalous tekee pikkukodin. Rakennettu ympäristö 4/2017, 34-36.

Tuomisto, E. 2017. Lahden muotoiluinstituuttia kannustetaan nyt uuteen kuokistukseen. Etelä-Suomen sanomat 1.12.2017, 8.

Elektroniset lähteet

Alanko, L. 2017. Mitä on yhteisöllinen asuminen? Demos Helsinki. Blogi [viitattu 8.3.2018]. Saatavilla: <https://www.demoshelsinki.fi/2017/07/03/mita-yhteisollinen-asuminen/>

Bäckgren, N. 2018. Voiko tätä edes kutsua kodiksi? Nuoret pitävät 15 neliön miniasuntoja ekologisina, vanhojen mielestä ”kanakopit” eivät sovi ihmisasu-

muksiksi. Yleisradio. Uutinen [viitattu: 29.3.2018]. Saatavilla: https://www.hs.fi/koti/art-2000005622516.html?utm_source=facebook&utm_medium=toimitus

Design ROI. 2012. ROI: Mitattavaa muotoilua [viitattu 8.3.2018]. Saatavilla: <https://issuu.com/anttipitkanen/docs/designroi-mitattavaamuotoilua>

Hartikainen, M., Nenonen, S. & Kiviniemi, P. 2017. Ratkaisumalleja tulevaisuuden opiskelija-asumiseen: Raportti Kortepohjan ylioppilaskylän kehittämisen tueksi. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta JYY [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: https://www.ara-hankepankki.fi/project/get_file/58be6799e138231531000002/61c49461b96f4db6/download

Hasu, E. 2017. Asumisen valinnat ja päätöksenteko paljastettuina. Aalto-yliopiston julkaisusarja, Doctoral Dissertations 43/2017 [viitattu 6.3.2018] Saatavilla: <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/25253/isbn9789526073279.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Helamaa, A. & Pylvänen, R. 2012. Askeleita kohti yhteisöasumista: Selvitys yhteisöasumisen muodoista ja toteuttamisesta. Tampereen teknillinen yliopisto, Arkkitehtuurin laitoksen asutosuunnittelun julkaisu 6 [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: https://tutcris.tut.fi/portal/files/3847998/monikko_askeleita_koh-ti_yhteisoasumista.pdf

Inkinen, A. 2016. Toimeentulo ja asuminen. Julkaisussa Villa, T. (toim.) Opiskelijabarometri 2014: Katsaus korkeakouluopiskelijoiden opintoihin, arkeen ja hyvinvointiin, 57–63. Otus 55/2016 [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: <https://www.otus.fi/julkaisu/opiskelijabarometri-2014/>

Kirjavainen, J. 2018. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja rahankäyttö: Yhteenveto tutkimuksen tuloksista. Q-tutkimus [viitattu: 23.2.2018]. Saatavilla: <http://q-tutkimus.fi/wp-content/uploads/2018/01/Yhteenveto-opiskelijoiden-toimeentulo-ja-rahankaytto-tutkimus-Q-Tutkimus-2018.pdf>

Koivuranta, E. 2018. Näiden veljesten koti joutuu moukarin alle Vantaalla, koska soluasuminen ei enää houkuttele opiskelijoita – ”Meillä on ollut sota soluja vastaan jo kymmenen vuotta”, säätiö parahtaa. Uutinen [viitattu: 21.3.2018]. Saatavilla: https://yle.fi/uutiset/3-10126464?utm_source=facebook&utm_campaign=yleuutiset&utm_medium=social

Kotimaisten kielten keskus KOTUS. 2018. Kielitoimiston sanakirja. Hakukone [viitattu 6.3.2018]. Saatavilla: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi>

Kunttu, K., Pesonen, T. & Saari, J. 2017. Ylioppilaiden terveysäätiön tutkimuksia 48: Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016. Ylioppilaiden terveysäätiö [viitattu 18.4.2018]. Saatavilla: http://www.yths.fi/filebank/4300-KOTT_uusin_2016.pdf

Kurronen, J. 2013. Sivistystoimen työkalupakki palvelumuotoiluun. Espoon kaupunki [viitattu 10.3.2018]. Saatavilla: http://designresearch.aalto.fi/groups/encore/wp-content/uploads/2013/11/Sivistystoimen_tyokalupakki_palvelumuotoiluun2.pdf

Lahden ammattikorkeakoulu LAMK. 2018. Lahden ammattikorkeakoulun strategia [viitattu 9.3.2018]. Saatavilla: <http://www.lamk.fi/lamk-oy/strategiat/Sivut/default.aspx>

Lahden kaupunki. 2018a. Lahti-info [viitattu 6.3.2018]. Saatavilla: <https://www.lahti.fi/tietoa-lahdesta/Lahti-info>

Lahden kaupunki. 2018b. Kaupungin organisaatio [viitattu 6.3.2018]. Saatavilla: <https://www.lahti.fi/tietoa-lahdesta/kaupungin-organisaatio>

Lahden kaupunki. 2018c. Niemi, Vuoripojankatu, Stark [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: <https://www.lahti.fi/palvelut/kaavoitus/niemi-puukeskus>

Lahden kaupunki. 2018d. Lahden suunta [viitattu 20.3.2018]. Saatavilla: <https://www.lahti.fi/paatoksenteke/strategia-ja-talous/lahden-suunta>

Lahden kaupunki. 2018e. Toimintalupaukset [viitattu 23.1.2018]. Saatavilla: <http://lahdenvuosi.fi/strategia/toimintalupaukset>

Lahden kaupunki. 2018f. Visio ja strategiset perustavoitteet [viitattu 7.3.2018]. Saatavilla: <http://lahdenvuosi.fi/strategia/visio-ja-tavoitteet>

Lahden seudun liikenne. 2018. Liput ja hinnat [viitattu 21.3.2018]. Saatavilla: <http://www.lsl.fi/liput-ja-hinnat/#kertalippu>

Lahden talot. 2018. Lahden talot: Yritys [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: <http://www.lahdentalot.fi/yritys/>

Linden, J. 2018. Kodista kotiloon? A-kruunu. Blogi [viitattu 28.2.2018]. Saatavilla: <https://www.a-kruunu.fi/blogi/kodista-kotiloon>

Maankäyttö- ja aluehankkeet, kaupunkisuunnittelu (toim.) 2018. Lahden kaupungin kaavoituskatsaus 2018–2020. Lahden kaupunki. Saatavilla: <https://www.lahti.fi/PalvelutSite/KaavoitusSite/Documents/Kaavoituskatsaus%20Lahti.pdf>

Mattelmäki, T. & Jäppinen, T. 2015. Mistä kyse: osallistava suunnittelu. Muotoilutarinat [viitattu: 9.3.2018]. Saatavilla: <http://www.muotoilutarinat.fi/fi/artikkeli/osallistava-suunnittelu/>

Mielenterveyden keskusliitto. 2018. Yksinäisyys [viitattu 7.3.2018]. Saatavilla: <http://mtkl.fi/tietoa-mielenterveydesta/aikuisille/yksinaisyys/>

Moisio, P., Mukkila, S., Ilmakunnas, I., Mäkinen, L. & Saikkonen, P. 2016. Perusturvan riittävyys ja köyhyys. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL [viitattu: 8.3.2018]. Saatavilla: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131346/URN_ISBN_978-952-302-743-5.pdf?sequence=1

Mäntynen, J. 2017. VS: Opinnäytetyö Niemen opiskelija-asumisesta. Sähköpositiivisesti. Vastaanottaja Putkonen, E. Lähetetty 29.12.2017.

Niitamo, A. 2015. Helsinkiläiset kehittävät itselleen unelmien kirjasto: Uusi keskustakirjasto [viitattu 9.3.2018]. Saatavilla: <http://www.muotoilutarinat.fi/fi/projekti/keskustakirjasto/>

Oppilastalo oy. 2018. Kohteet [viitattu 8.3.2018]. Saatavilla: <http://www.oppilastalo.fi/fi/kohteet>

Rautio, P. 2017. Yksinäisyys on yhteiskunnallinen ongelma. Helsingin yliopisto. Uutinen. [viitattu 20.3.2018]. Saatavilla: <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/koulutus/yksinaisyys-on-yhteiskunnallinen-ongelma>

Rytkönen, M. & Saari, J. 2015. Opiskelijan kaupunki. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus [viitattu 23.2.2018]. Saatavissa: <https://drive.google.com/file/d/0B9L1fvjudy3GX2t6ZnladHRTN1E/view>

Saari, H. 2017. Mitä se osallistuminen muka vaikuttaa! Lahden kaupunki [viitattu 19.2.2018]. Saatavilla: <https://www.lahti.fi/ajankohtaista/tulevaisuuden-lahti/mita-se-osallistuminen-muka-vaikuttaa>

SATO Oyj. 2017. Sato StudioKoti [viitattu 28.2.2018]. Saatavilla: <https://www.sato.fi/usein-kysyttya-vuokra-asunnot/studiokoti>

Sillanpää, J. Niemi, J & Lehtoruusu, L. 2017. 15,5 neliön asunto voi olla sopiva opiskelijalle – vähimmäiskokosääntelyä voi lieventää [viitattu 24.3.2018]. Saatavilla: <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000005388744.html>

Sormunen, E. 2018. Yritätkö kuluttaa vähemmän? Saatatkin vahingossa kuormittaa luontoa enemmän. Yleisradio. Uutinen [viitattu 15.3.2018] Saatavilla: <https://yle.fi/uutiset/3-10114022>

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra. 2017. Megatrendikortit: Matka tulevaisuuteen [viitattu 23.2.2018]. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendikortit/>

Tiessalo, P. 2017. Opiskelijoiden stressi tuplaantunut: ”Tehokkuutta korostavassa yhteiskunnassa pitkään opiskelleen päälle lankeaa epäilyksen varjo”. Yleisradio. Uutinen [viitattu 18.3.2018]. Saatavilla: <https://yle.fi/uutiset/3-9832926>

Työ- ja elinkeinoministeriö TEM. 2018. Muotoile Suomi: Kansallinen muotoiluohjelma –Ehdotukset ohjelman strategiaksi ja toimenpiteiksi [viitattu 31.1.2018]. Saatavilla: <http://tem.fi/documents/1410877/2901871/Kansallinen%20muotoiluohjelma/57768a95-f3a9-4397-88a4-6cdae8f20e01>

Villa, T. 2016. Opiskelijabarometri 2014: Katsaus korkeakouluopiskelijoiden opintoihin, arkeen ja hyvinvointiin, 43–54. Otus 55/2016 [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: <https://www.otus.fi/julkaisu/opiskelijabarometri-2014/>

Lait ja säädökset

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132. Suomen laki [viitattu 8.3.2018]. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Ympäristöministeriön asetus asuin-, majoitus-, ja työtiloista 1008/2017. [viitattu 24.3.2018]. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20171008>

Suulliset lähteet

Ikävalko, S. 2018. Lehtori. Lahden ammattikorkeakoulu. Haastattelu 19.3.2018.

Saari, H. 2018. Vuorovaikutussuunnittelija. Lahden kaupunki. Haastattelu 23.1.2018.

Muut lähteet

Ahonen, S. 2015. FUAS Opiskelijahyvinvointikysely 2015: LAMKIN OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTI. Lahden ammattikorkeakoulu.

Ahonen, S. 2017. Opiskelijahyvinvointikysely 2017: LAMKIN OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTI. Lahden ammattikorkeakoulu.

Kaupunki nuorten palveluna. 2017. Kaupunki nuorten palveluna: uuden sukupolven kaupunkikokemus ja tulevaisuuden palvelut [viitattu 25.2.2018]. Saatavissa Kaupunki nuorten palveluna -hankkeen Drive-kansiossa: <https://drive.google.com/open?id=0B4wDhV2hZeF2VDVwZ0N2NFN6ZWc>

Kuvalähteet

KUVA 1 DiDonato, B. 2018. House is not a home. Kuvasarja [viitattu 15.3.2018]. <http://www.brookedidonato.com/ahouseisnotahome/>

KUVA 2 Putkonen, E. 2018.

KUVA 3 Putkonen, E. 2018.

KUVA 4 Putkonen, E. 2018.

KUVA 5 Putkonen, E. 2018.

KUVA 6 Putkonen, E. 2018.

KUVA 7 Chai, M. 2018 [viitattu 29.3.2018]. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/time-lapse-photography-of-people-walking-on-pedestrian-lane-842339/>.

KUVA 8 Putkonen, E. 2012.

KUVA 9 Putkonen, E. 2012.

KUVA 10 Webb, S. 2016 [viitattu 15.3.2018]. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/abstract-architectural-architecture-concrete-584761/>.

KUVA 11 Uusheimo, T. 2018. [viitattu 13.2.2018]. Saatavilla: <https://www.sato.fi/fi/media/huoneistokuvia>

KUVA 12 Nurminen, P. 2018.

KUVA 13 Putkonen, E. 2018.

KUVA 14 Putkonen, E. 2018.

KUVA 15 Putkonen, E. 2018.

KUVA 16 Putkonen, E. 2018.

KUVA 17 Putkonen, E. 2018.

KUVA 18 Putkonen, E. 2011.

KUVA 19 Gratisography. 2018 [viitattu 24.3.2018]. Saatavilla: <https://gratisography.com>

KUVA 20 Pixabay. 2017 [viitattu 29.3.2018]. Saatavilla: <https://pixabay.com/en/plant-cactus-background-1985874/>

KUVA 21 Putkonen, E. 2018.

KUVA 22 Putkonen, E. 2018.

KUVA 23 Putkonen, E. 2012.

KUVA 24 Putkonen, E. 2018.

KUVA 25 Lahden kaupunki. 2018. Niemi, Vuoripojankatu, Stark [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: <https://www.lah-ti.fi/palvelut/kaavoitus/niemi-puukeskus>

KUVA 26 Lahden kaupunki. 2018. Niemi, Vuoripojankatu, Stark [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: <https://www.lah-ti.fi/palvelut/kaavoitus/niemi-puukeskus>

KUVA 27 Lahden kaupunki. 2018. Niemi, Vuoripojankatu, Stark [viitattu 23.2.2018]. Saatavilla: <https://www.lah-ti.fi/palvelut/kaavoitus/niemi-puukeskus>

KUVA 28 Putkonen, E. 2018

KUVA 29 Putkonen, E. 2018.

KUVA 30 Putkonen, E. 2018.

KUVA 31 Putkonen, E. 2018.

KUVA 32 Putkonen, E. 2018.

KUVA 33 Putkonen, E. 2018.

KUVA 34 Putkonen, E. 2018.

KUVA 35 Putkonen, E. 2018.

KUVA 36 Putkonen, E. 2018.

KUVA 37 Putkonen, E. 2018.

KUVA 38 Putkonen, E. 2018.

KUVA 39 Putkonen, E. 2018.

KUVA 40 Putkonen, E. 2018.

KUVA 41 Gratisography. 2018. [viitattu 27.3.2018] Saatavilla: <https://gratisography.com>

KUVA 42 Tokapic. 2014 [viitattu 27.3.2018]. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/animal-dog-pet-labrador-8700/>

KUVA 43 Jaymantri. 2018. [viitattu 27.3.2018] <https://www.pexels.com/photo/white-bed-comforter-212269/>

KUVA 44 Gordon, A. 2015 [viitattu 28.3.2018]. Saatavilla: <https://pixabay.com/en/coffee-friends-chat-people-drink-1076582/>

KUVA 45 Mars, B. 2018 [viitattu 27.3.2018] Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/woman-in-grey-shirt-holding-brown-cardboard-box-761999/>

KUVA 46 Jesus. J. 2018 [viitattu 27.3.2018]. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/clear-glass-window-with-brown-and-white-wooden-frame-921294/>

Liitteet

LIITE 1

Janatehtävän
ohjeistus.

1

Kuinka kaukana eri palveluista olisit valmis asumaan?

Esim.	Matkakeskus — Tori	1100 m
	Matkakeskus — Trio	700 m
	Matkakeskus — Mukkula	4900 m
	Tori – Satama	1500 m
	Tori — Prisma Laune	3500 m

Esim. seuraavat palvelut, voit lisätä myös omia tyhjille laatoille.

RAVINTOLAT

VAPAA-AIKA

KAHVILA

KAUPALLISET PALVELUT

MATKUSTAMINEN

VIIHDE JA KULTTUURI

LUONTO

HARRASTUKSET

TERVEYDENHUOLTO

MUUT
KAUPUNGIN PALVELUT

2

**Kuinka yksityisiä tai julkisia
asuinympäristön **tilat** ovat?**

**Mitkä asumiseen liittyvät
asiat tai *esineet* olisit valmis
jakamaan?**

Sijoita janalle mielestäsi sopivaan kohtaan. Voit lisätä myös omia tyhjille laatoille.

LIITE 3

Ideakorttien tekstit.

yhteinen olohuone

jossa runsaasti sohvatilaa, TV ja muita vapaa-ajan viettotapoja.

”lobby”

eli kerrostalon sisäänkäynti (koko ensimmäinen kerros) on avara, olohuonemainen. Tila, jonne asukkaat kerääntyvät viettämään aikaa.

etupiha

joka houkuttelee viettämään aikaa ulkona kauniina päivänä. Etupihan kautta syntyy integraatio muuhun kaupunkiympäristöön ja elävä etupiha luo kohtaamisia.

ruokarinki

Jos ihan viereen ei saada lähikauppaa, voisi yhteisiä tilauksia tehdä koko asuintalon voimin. Tämä ehkä kannustaisi myös valmistamaan isoja ruokamääriä yhdessä, jolloin annoksen hinta on todennäköisesti halvempi.

kasvihuone

/ yhteisviljely, voi kasvattaa omia vihanneksia ja yrttejä.

bilehuone

Kotibileiden järjestäminen on aina riski, varsinkin pienessä opiskelija-asunnossa. On ahtaat tilat ja naapurit häiriintyy metelistä. Talossa voisi olla yhteinen äänieristetty biletila, jonka voisi varata käyttöönsä.

tavaravarasto

Vaihtoon lähtiessä on tavaroille keksittävä sijoituspaikka. Talossa voisi olla varastotiloja vuokrattavaksi pidemmäksi aikaa.

leffahuone

kunnon äänentoistolla ja isolla valkokankaalla, omat leffat mukaan.

tilapäinen majoittuminen

eli asuinratkaisu, joka on jotain hotellin ja vuokrayksión väliltä.

talomummo

Vapaaehtoinen eläkeläinen, joka viettää aikaa asukkaiden tavoitettavissa ja auttaa sekä ohjaa arjen toimissa.

yhteissaunat

jotka ovat kaikille opiskelijoille avoimia, mutta löytyvät aivan läheltä, esim. Joutjoen tai Vesijärven rannasta.

maauimala

lähikauppa

— mieluiten 24h

edullista

ilman että tarvitsee asua ”huonosti”

jääkaappi tähteille

eli nimetty jääkaappi, jonne voi hyvää hyvyttään jättää pian pilaantuvia tai muuten ylijääneitä ruokia tarjolle, jos esimerkiksi on lähdössä reissuun.

tavaravuokra

koska kaikkea ei tarvitse omistaa

parempi roskakatos

joka olisi lähellä ja kannustaisi kierrättämään

iso parveke

monitoimitila

joka on asukkaiden muokattavissa oleva avoin tila

hiljainen baari

jossa voisi oikeasti tavata ystäviä ja keskustella heidän kanssaan

aikuisten leikkipuisto

eli jotain tekemistä puistoon vanhemmillekin ihmisille

grillipaikka

eli paikka istua iltaa yhdessä

kirpputori

/ kierrätyshuone, jossa saa tavarat kiertoon

verstas

pientä nikkarointia tai muuta tuunausta varten

yhteispyykki

kun yllättävä pyykkitarve yllättää, mutta pyykkitupa on täyteen varattu

pyörävuokra

tilapäiseen pyörätarpeeseen

yhteisauto

bussilippu

kuuluu vuokraan ja se saa automaattisesti muuton yhteydessä

työtila

jos ei jaksa mennä koululle asti, voi jäädä talon yhteisiin työtiloihin

välinevuokra

koska kaikkea ei tarvitse omistaa

väriä!

menetelmä: ideoiden jalostus

OHJE

LIITE 4

Ideoiden jalostus-työpajan ohjeet.

vaihe 1

Valitkaa ryhmässä mielestänne paras idea.

Arvioikaa idea seuraavien kysymysten avulla

- ° Minkä ongelman idea ratkaisee?
- ° Kuka on käyttäjä? *Voitte hyödyntää valmiita persoonakortteja tai kuvailla vapaasti.*
- ° Miten ja missä käyttö tapahtuu? *Sijoittakaa se jonnekin Niemen kampusalueen asuinympäristöön.*
- ° Mitä tarvitaan idean toteutumiseen?
- ° Miten ideaa voidaan parantaa?

Kirjatkaa vastaukset paperille kuitenkin niin, ettei alkupe-
räinen idea käy suoraan ilmi.

Taitelkaa paperi ja jättäkää vetäjälle.

vaihe 2

Tutustukaa saamaanne paperiin, jossa on kuvailtu reunaeh-
toja uusille ideoille (edellisen tehtävän tuloksia).

Keksikää uusia ja parempia ideoita, jotka täyttävät annetut
reunaehdot.

Muistakaa konkretia!

Kirjatkaa kaikki syntyneet ideat post-it -lapuille. Voitte täy-
dentää niitä havainnollistavilla piirroksilla.

Lisätkää ideat ideaseinälle.

Kiitos osallistumisesta!